

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

REALIZAREA INTEGRALĂ A PLANULUI

Biblioteca Inst. Financ. Borsă
SALA DE LECTURĂ

EVENIMENTE DE IMPORTANȚĂ DEOSEBITĂ ÎN VIAȚA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII, EXPRESIE A PARTICIPĂRII LARGI A OAMENILOR MUNCII LA CONDUCEREA SOCIETĂȚII

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii a examinat cu deosebită exigență, în spirit critic și autocritic, rezultatele obținute pe linia îndeplinirii planului pe acest prim an al cincinalului în industrie, construcții, transporturi și în alte domenii de activitate. Totodată, participanții la dezbateri au analizat activitatea organelor de conducere colectivă, evidențiind necesitatea îmbunătățirii continue a stilului și metodelor de muncă, astfel încât ele să-și exercite la toate nivelurile cu cea mai înaltă eficiență însemnatele atribuții ce le revin.

La Plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii, și Gospodăririi Apelor a fost

analizată cu înaltă responsabilitate îndeplinirea planului la producția vegetală și animalieră. Evidențiindu-se progresele obținute în numeroase unități agricole de stat și cooperatiste, în cadrul plenarei au fost subliniate și o serie de neajunsuri, care au determinat nerealizarea integrală a sarcinilor în unele județe.

Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste a relevat sarcinile care revin F.D.U.S. în îndeplinirea prevederilor din documentele dezbătute, în unirea eforturilor întregii națiuni în vederea transunerii în viață a obiectivelor economico-sociale pe anul viitor.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale

Un amplu și mobilizator program pentru perfecționarea întregii activități, pentru progresul multilateral al patriei

SE ÎNCHEIE o săptămână caracterizată printr-o deosebit de intensă activitate politică, firească în condițiile democrației noastre muncitorești în care oamenii muncii, poporul sînt chemați să decidă asupra tuturor măsurilor care privesc progresul economic și social al patriei, bunul mers al întregii activități. Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, exprimînd voința oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei, fără deosebire de naționalitate, au dezbătut temeinic și au adoptat hotărîri de maximă însemnătate pentru dezvoltarea pe mai departe a României socialiste, pentru perfecționarea, activității în toate domeniile și eliminarea hotărîtă a lipsurilor de orice fel, pentru creșterea neîncetată a nivelului de trai material și spiritual. Cuvîntările rostite cu aceste prilejuri de tovarășul Nicolae Ceaușescu, culminînd cu ampla expunere prezentată în fața Plenarei comune „Cu privire la creșterea rolului organelor și organizațiilor de partid, al comuniștilor în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XII-lea al partidului, aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar, întărirea autoconducerii muncitorești și a autogestiunii, a autoaprovizionării teritoriale a populației, perfecționarea planificării și conducerii activității economice, dezvoltarea continuă a democrației muncitorești

socialiste“, se constituie într-un cuprinzător document de lucru, într-un mobilizator program de acțiune pentru partidul nostru, pentru întreaga națiune.

Magistrală sinteză a realizărilor dobîndite pînă acum, a sarcinilor de viitor, a direcțiilor și orientărilor principale ale dezvoltării multilaterale a patriei noastre, Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu demonstrează, o dată mai mult, cu deosebită forță, înaltele calități de om politic, de conducător revoluționar, ale secretarului general al partidului nostru, clarviziunea și curajul cu care abordează fenomenele atît de complexe ale contemporaneității, exigența și spiritul critic, capacitatea sa de inovare, de a oferi soluții îndrăznețe, creatoare, originale problemelor cu care sîntem confrunțați. Scoțînd în evidență succesele dobîndite, secretarul general al partidului arată că în deceniul trecut producția industrială a sporit de aproape trei ori, iar cea agricolă de 1,6 ori, realizîndu-se pe această bază o puternică creștere a nivelului de trai material și spiritual al poporului. De asemenea, în anul 1981, primul an al cincinalului, au fost obținute realizări importante în toate sectoarele de activitate: producția industrială marfă a fost mai mare cu 23 miliarde lei în comparație cu anul 1980, au fost puse în funcțiune aproape 400 de noi capacități de producție, producția de cereale este de circa 20 milioane tone etc. „Toate acestea, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, demonstrează cu putere justetea politicii Partidului Comunist Român, a liniei sale strategice și activității sale practice, bazate pe aplicarea fermă a

principiilor socialismului științific, a legităților generale obiective, la condițiile concrete din România. Realizările obținute pun cu putere în evidență superioritatea orinduirii noastre socialiste, forța și capacitatea creatoare a clasei muncitoare — clasa conducătoare a societății, dezvoltarea și întărirea puternică a alianței muncitorești-tărănești, a alianței cu intelectualitatea, cu toate celelalte categorii sociale, întărirea unității tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului nostru popor, în cadrul Frontului Democratiei și Unității Socialiste, sub conducerea Partidului Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii societăți“.

Apreciind că realizările obținute reprezintă o bază trainică pentru îndeplinirea în bune condiții a obiectivelor întregului cincinal, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras totodată atenția asupra faptului că în realizarea planului pe acest an s-au manifestat o serie de lipsuri și greutăți în special în asigurarea bazei energetice, de materii prime și materiale, determinate, în primul rând, de nerealizarea planului în sectorul extractiv și în metalurgie, dar și de depășirea consumurilor planificate în unele sectoare. Desigur, situația nu este străină de criza energetică și de materii prime care se desfășoară pe plan mondial, de creșterea rapidă a prețurilor, de scumpirea exagerată a creditelor, dar, așa cum sublinia secretarul general al partidului, chiar dacă sînt și cauze obiective, nerealizările sînt determinate îndeosebi de cauze subiective, de lipsurile manifestate în activitatea de conducere și de planificare a economiei, de faptul că unele ministere n-au dovedit că sînt pregătite, ținînd seama de situația complexă existentă pe piața mondială, să acționeze cu toată hotărîrea pentru soluționarea rapidă a problemelor legate de buna aprovizionare tehnico-materială, provocînd neajunsuri în desfășurarea ritmică a procesului de producție.

Ținînd seama de faptul că criza economică continuă să se accentueze, că în economia mondială sînt grave perturbări, orientarea dată de partid privind satisfacerea într-o măsură cit mai mare a necesităților de energie, materii prime și materiale din țara noastră este pe deplin justă și ea rămîne ca orientare de bază și pentru activitatea viitoare. În același spirit, secretarul general al partidului a criticat cu fermitate tendința de a se apela cu prea multă ușurință la importuri, chiar atunci cînd lucrurile ar putea fi rezolvate cu forțe proprii. „Este necesar să acționăm cu toată fermitatea împotriva mentalității înapoiate de ploconire în fața a tot ceea ce este străin, de neîncredere în forțele clasei muncitoare, ale oamenilor de știință, ale poporului nostru. Să acționăm cu toată hotărîrea pentru a ridica spiritul de răspundere în soluționarea, într-o măsură mult mai mare, prin capacitatea proprie, a problemelor complexe ale dezvoltării economice“.

Evident, în strînsă legătură cu asigurarea bazei de materii prime și energetice necesare economiei noastre naționale, dezvoltării ei pe mai departe, sînt și problemele comerțului exterior. Nerealizarea planului la export, așa cum preciza secretarul general al partidului, are implicații negative asupra obținerii mijloacelor de plată necesare. De aceea, se sublinia în Expunere, problema activității de comerț exterior, a exportului, ca problemă fundamentală a economiei noastre naționale, a bunei desfășurări a producției, trebuie să stea permanent, zi de zi, în fața tuturor ministerelor, a Comitetului de Stat al Planificării, a Ministerului Finanțelor, a guvernului. De altfel, în vederea sporirii exporturilor au fost stabilite programe speciale de creștere a producției de export în domeniul chimiei, metalurgiei, industriei materialelor de construcții, industriei forestiere, construcțiilor de mașini etc. De asemenea, pentru anul 1982 au fost prevăzute în plan mijloacele de plată necesare pentru importurile de materii prime și materiale și așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu „numai în măsura în care vom dispune de mijloace financiare suplimentare vom putea apela la alte importuri. Este necesar să facem totul pentru a reduce la minimum importurile, asigurînd creșterea exporturilor, în vederea acoperirii în întregime a importurilor și a realizării unor mijloace financiare suplimentare pentru a restitui o parte din datoria externă creată în anii precedenți“.

Făcînd o trecere în revistă a marilor obiective și sarcini ale planului pe anul 1982 privind dezvoltarea industriei, secretarul general al partidului a evidențiat faptul că în centrul preocupărilor trebuie să se afle realizarea producției stabilite la petrol și cărbune, dezvoltarea noilor surse de energie precum și reducerea consumului de energie și combustibil, buna gospodărire a surselor de energie de care dispunem. De asemenea, sarcini importante în realizarea produselor și materialelor necesare economiei naționale revin metalurgiei, chimiei, materialelor de construcții, construcțiilor de mașini, industriei electrotehnice și electronice etc. Atrăgînd atenția asupra faptului că sarcinile anului 1982 sînt deosebit de mari și de importante, secretarul general al partidului a cerut ministerelor să lichideze cu hotărîre lipsurile manifestate în conducerea și organizarea activității, a adresat oamenilor muncii din ramurile industriei noastre chemarea să acționeze cu întreaga răspundere revoluționară, muncitorească, cu toată energia, pentru soluționarea la timp și în cele mai bune condiții a problemelor, pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan, pentru depășirea acestor sarcini în ramurile extractive și în cazul producției contractate la export. „Fiecare unitate, fiecare sector, să-și realizeze în întregime sarcinile, iar acolo unde nevoile o cer, cum este cazul în producția de energie și de materii prime, să se obțină cantități peste plan. Trebuie să considerăm prevederile actuale ale planului drept minime și, pornind de aici, să facem totul pentru a obține o producție suplimentară de energie, materii prime și materiale. Acolo unde avem asigurate contracte, inclusiv la export, să realizăm producții suplimentare în toate sectoarele producției materiale“.

Obiective de o deosebită importanță, așa cum a reieșit atît din cuvîntarea secretarului general al partidului la Plenara Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, cit și din Expunerea la Plenară comună, revin agriculturii, ramură în care activitatea trebuie să se ridice pe o treaptă superioară în vederea înfăptuirii noii revoluții agrare în România. Pentru realizarea tuturor obiectivelor stabilite, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, se impune lichidarea cu hotărîre a stărilor de lucruri negative manifestate în agricultură, întărirea spiritului de răspundere la Ministerul Agriculturii, la Academia Agricolă, la direcțiile agricole, în toate unitățile și organismele agricole, este necesar ca toate unitățile agricole și toți specialiștii să înțeleagă faptul că misiunea lor este să obțină maximum de recoltă pe fiecare metru pătrat și să acționeze cu toată fermitatea în acest scop.

Marile obiective pe care ni le propunem în acest cincinal, impun creșterea rolului științei și tehnologiei în producția industrială și agricolă. Cercetarea științifică este chemată să își sporească simțitor contribuția la rezolvarea problemelor tehnice cu care se confruntă economia noastră națională, la crearea unor noi tipuri de materiale, necesare ramurilor industriale de vîrf, la perfecționarea tehnologiilor în vederea reducerii consumurilor, creării de noi produse, similare din punct de vedere al caracteristicilor cu cele de pe plan mondial, creării unor soiuri de plante și rase de animale de înaltă productivitate. Sarcini de o deosebită răspundere revin, în acest context, de accentuată modernizare a întregii economii, învățămîntului care trebuie să asigure atît pregătirea noilor generații cit și ridicarea calificării tuturor oamenilor muncii. „Se poate spune că în prezent, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, formarea cadrelor, ridicarea calificării lor, constituie o cerință de prim ordin pentru punerea în valoare a capacităților de producție de care dispune economia noastră națională. Am considerat necesar să punem în acest cincinal accentul nu pe lărgirea și crearea de noi capacități de producție ci pe folosirea intensivă a celor existente, pe ridicarea nivelului calitativ și tehnic al producției, or, factorul determinant pentru realizarea acestui obiectiv îl reprezintă buna pregătire profesională, tehnică și științifică a tuturor muncitorilor, inginerilor și cadrelor din toate domeniile“.

O dată mai mult din Expunerea secretarului general al partidului reiese cu toată claritatea că întreaga noastră dezvoltare este pusă în slujba creșterii bunăstării materiale și spirituale a

poporului. Sporirea în cursul anului viitor a venitului național cu 5,1⁰, și a produsului social cu 4,4⁰, asigură resursele necesare atât pentru dezvoltarea armonioasă a economiei naționale cât și pentru realizarea programului de creștere a nivelului de trai. În cursul anului 1982 urmează să se treacă la aplicarea măsurilor de creștere a retribuției reale a oamenilor muncii, a veniturilor celorlalte categorii, în conformitate cu hotărârile Congresului al XII-lea al partidului. De asemenea, întrucât anul acesta a intervenit o îmbunătățire a prețurilor de producție în industrie și o creștere a prețurilor la unele produse agricole, apare necesar să se treacă și la îmbunătățirea prețurilor cu amănuntul la o serie de produse, indicele planificat de creștere a prețurilor în 1982 fiind de 5⁰ în comparație cu 1980. Pe ansamblul cincinalului indicele de creștere a prețurilor va fi de 8—9⁰, dar în condițiile unei creșteri a retribuției nete cu 24—26⁰, ca și a creșterii corespunzătoare a celorlalte categorii de venituri, retribuția reală va crește cu 14—16⁰.

Același scop, al creșterii nivelului de viață și de civilizație a poporului, pe calea asigurării unui consum rațional, echilibrat, îl urmărește și programul de întărire a autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, de satisfacere într-o tot mai largă măsură a cerințelor de consum ale populației începând de anul viitor, în conformitate cu acest program, fiecare județ, oraș și comună vor răspunde direct de buna aprovizionare a populației, dispunând de mijloacele necesare, de baza materială, pe care vor trebui să le gospodărească tot mai eficient. În aceste condiții și ținând seama de creșterea veniturilor reale ale populației planul pe 1982, programul de aprovizionare pe trimestrul IV al acestui an și pe semestrul I al anului viitor prevede o creștere a desfacerii de mărfuri prin comerțul socialist de 4⁰ la produsele agroalimentare și de 5⁰ la cele industriale.

Evidențiind obiectivele majore care stau în fața poporului nostru, atenția secretarului general al partidului s-a îndreptat, de asemenea, spre problematica complexă a creșterii rolului conducător al partidului în toate domeniile de activitate, a perfecționării în continuare a activității statului nostru socialist, a ridicării la o calitate superioară a întregii activități ideologice și politico-educative. „Când vorbim de rolul conducător al partidului, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu înțelegem prin aceasta o noțiune abstractă, o lozincă, ci activitatea practică, de zi cu zi, prin care fiecare comunist, fiecare activist, fiecare organizație și fiecare comitet de partid, până la Comitetul Central asigură unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, acționează în strinsă legătură cu masele, aflându-se permanent în mijlocul acestora...” Pornind de la această apreciere secretarul general al partidului a cerut comunistilor să lichideze grabnic orice manifestare negativă din sectorul lor de activitate, să acționeze pentru creșterea spiritului de răspundere în cunoașterea realităților și buna organizare a muncii, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor, să-și intensifice participarea la dezbaterile și soluționarea problemelor. De asemenea, în expunere se evidențiază caracterul hotărâtor al muncii de organizare a îndeplinirii hotărârilor, a controlului realizării hotărârilor, apreciindu-se că numai în această activitate se evidențiază capacitatea fiecărui activist de a-și îndeplini sarcinile încredințate de partid.

Corespunzător cerințelor superioare ale etapei în care ne aflăm, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea perfecționării planificării, organizării și conducerii activității economico-sociale, necesitatea obiectivă a desfășurării întregii activități pe baza planului național unic. În acest context a fost criticat faptul că s-a renunțat, de fapt, la o serie de cerințe obligatorii pentru o economie planificată și s-a cerut ca organele colective de conducere să participe și mai activ la dezbaterile și adoptarea hotărârilor, la soluționarea problemelor din sectoarele de activitate respectivă, la stabilirea măsurilor de îndeplinire a planului. „Când vorbim de munca colectivă, preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu de dezbaterile și adoptarea hotărârilor, nu trebuie să înțelegem mărirea numărului ședințelor de tot felul, realizarea activității de conducere și organizare în ședințe interminabile cum, din păcate, se mai practică în unele ministere. Membrii conducerii colective să adopte hotărârile pe baza cunoașterii depline a realităților, dar apoi fiecare să-și asume răspunderea în îndeplinirea în viață a hotărârilor”.

În ampla sa expunere, tovarășul Nicolae Ceaușescu între-

prinde o magistrală analiză asupra problemelor preocupante care frământă în prezent viața politică internațională și în special agravarea continuă a cursei înarmărilor care periclitează din ce în ce mai amenințător pacea omenirii. După cum se știe, inițiativa strălucită de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu a trezit un puternic ecou nu numai în rândurile poporului nostru, ci și în întreaga lume, în rândul tuturor forțelor progresiste, iubitoare de pace, conștiente de răspunderea ce apasă pe umerii generațiilor noastre. În deplin consens cu această generoasă și responsabilă inițiativă, de la înalta tribună a Plenarei tovarășul Nicolae Ceaușescu a lansat un nou și vibrant apel pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru apărarea păcii, a viitorului omenirii. „Acum, până n-au început încă să fie lansate rachete, până nu au început să cadă bombe nucleare, până nu este prea târziu deci, când sintem încă în viață, să oprim înarmarea atomică, să determinăm trecerea la dezarmarea generală și în primul rând la dezarmarea nucleară. După ce vor cădea bombele atomice va fi prea târziu. Atunci nu va mai avea cine să-i judece pe vinovați. Nu vor mai exista nici vinovații, nici judecătorii! Acum să acționăm uniți pentru salvarea omenirii de războiul atomic, pentru a apăra viața pe planeta noastră”.

Referindu-se, totodată, la complexe fenomene economice mondiale, la implicațiile pe care acestea le au asupra tuturor statelor, fără deosebire de orânduire socială, secretarul general al partidului sublinia că în împrejurările actualei crize economice și financiare, ale încordării internaționale este mai necesar ca oricând ca țara noastră să-și intensifice raporturile de colaborare cu toate statele lumii. România socialistă va face și în continuare totul pentru depășirea problemelor complexe și soluționarea lor în spiritul respectului intereselor și independenței fiecărei națiuni, pentru o colaborare pașnică, menită să asigure progresul economic și social al tuturor națiunilor. Poporul român, se arată în Expunere se angajează cu toată hotărârea să întărească colaborarea și solidaritatea cu toate popoarele în lupta nobilă pentru asigurarea dreptului popoarelor la existență, la pace și progres, la viață.

★

Importantele documente adoptate de Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale sint menite să orienteze întreaga activitate a poporului nostru în anul care vine, în scopul dezvoltării pe mai departe a industriei și a agriculturii, a întregii economii naționale, al creșterii neîncetate a nivelului de trai material și spiritual al poporului nostru. În Hotărârea adoptată la încheierea lucrărilor Plenarei sint sintetizate și sarcinile care revin oamenilor muncii din patria noastră, muncitori, țărani, intelectuali, fără deosebire de naționalitate în vederea perfecționării întregii activități, principalele orientări ale progresului multilateral al patriei noastre. Dând o înaltă apreciere magistralei expuneri a secretarului general al partidului, Plenara a hotărât ca Expunerea să fie adoptată ca document programatic pentru activitatea întregului partid, a organelor de stat, a tuturor oamenilor muncii, în realizarea sarcinilor pe anul viitor și a întregului cincinal. Plenara Comitetului Central dă, totodată, se arată în Hotărâre „o înaltă apreciere activității neobosite desfășurate de secretarul general al partidului pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al XII-lea, rolului său remarcabil în organizarea și buna desfășurare a conducerii economiei, a întregii societăți, în creșterea rolului politic conducător al partidului în conducerea societății, în soluționarea problemelor majore ale edificării socialismului în patria noastră, în interesul bunăstării și fericirii masei de oameni ai muncii, ale întregului nostru popor”.

Sint sentimente de stimă și prețuire cu care poporul nostru îl inconjoară pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pildă de dăruire revoluționară, de înaltă exigență și răspundere partinică. În acest spirit, participanții la plenară, exprimând convingerile profunde ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, și-au manifestat adeziunea deplină la întreaga politică internă și externă a partidului, unitatea lor de neclintit în jurul partidului, hotărârea fermă de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a planului, astfel ca anul 1982 să constituie o etapă importantă în realizarea planului cincinal, în dezvoltarea economico-socială a țării, în ridicarea ei pe noi culmi de progres, civilizație și bunăstare.

N. IONESCU

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

Realizarea integrală a planului de investiții — condiție a creșterii producției de cărbune și minereuri

INFĂPTUIREA obiectivului prioritar de dezvoltare a bazei de materii prime și energetice a țării angrenează, la nivelul întregii economii, importante forțe umane și tehnice, declanșează ample acțiuni pentru evidențierea, punerea în exploatare și valorificarea superioară a noi zăcăminte, pentru îndeplinirea integrală și în cele mai bune condiții a sarcinilor stabilite. Eforturile trebuie să fie cu atât mai mari și mai bine organizate dacă avem în vedere neajunsurile și rămănerile în urmă semnalate în acest domeniu și criticate în recentele documente de partid.

Pe șantierele unde își desfășoară activitatea oamenii muncii din cadrul Trustului de construcții-montaje miniere se efectuează lucrări de o mare varietate, de la terasamente masive până la montaje de instalații complexe, obținându-se în condiții uneori grele de lucru, rezultate remarcabile în îndeplinirea sarcinilor pe acest an. În același timp, se acționează cu toată fermitatea pentru buna pregătire a lucrărilor și obiectivelor prevăzute pentru anul următor.

Concentrarea activității pe obiective prioritare

PRIMUL AN al cincinalului a însemnat o creștere a activității trustului, care are sarcina să realizeze un volum de construcții-montaj cu 26% mai mare decât în anul precedent și să pună în funcțiune un număr de peste 40 obiective, dintre care 11 de mare importanță în sectorul extracției minereurilor. Totodată, trustul și-a asumat obligația de a deschide sau dezvolta lucrările la 9 noi obiective care trebuie să-și aducă aportul în următorii ani la asigurarea unui volum sporit de materii prime. Concomitent, au fost continuate pe un front larg lucrările la alte obiective importante din industria minieră, care vor fi date în funcțiune în anul viitor.

În asemenea condiții, problema centrală în acest an a constituit-o definitivarea și transpunerea în practică a măsurilor care să asigure punerea în funcțiune la termen a obiectivelor planificate.

A. Concentrarea eforturilor pe obiectivele importante. În acest scop au fost efectuate, împreună cu beneficiarii principali, analize aprofundate în urma cărora s-a hotărât ca aceștia să preia în regie proprie unele lucrări disperstate, de volume mai mici și de tehnicitate redusă. Astfel a fost posibil ca trustul să-și restrângă activitatea din unele bazine miniere caracterizate prin dispersarea accentuată a șantiereilor (Deva și Baia Mare) și să le predea beneficiarilor respectivi pentru a fi continuate și finalizate în regie proprie. În același timp, s-a acționat pentru con-

centrarea activității pe obiective prioritare, acțiune care a dus la nominalizarea prin plan a unui număr mai redus — cu peste 50% — de obiective cu termene de punere în funcțiune în acest an față de 1980, la creșterea valorii medii pe obiectiv (cu circa 45%) și a lucrărilor aflate în execuția unui lot și, evident, la scăderea numărului obiectivelor aflate simultan în execuție ca și al numărului loturilor (tabelul).

Concentrarea activității pe obiective principale la T.C.M.M.

Indicatorul	1981/1980 %
Volum total de lucrări planificate	104
Obiective aflate simultan în execuție	73
din care :	
— obiective noi	56
— obiective cu termen de punere în funcțiune	41
Valoarea medie a unui obiectiv	145
Număr de loturi	88
Valoarea medie a lucrărilor aflate în execuția unui lot	119

Concentrarea activității, care rămâne o dominantă și în 1982, este urmată de unele măsuri adecvate luate la nivelul trustului și detaliate la grupuri de șantiere și loturi :

● **întocmirea unor programe prioritare** de lucru pentru obiectivele cu termen de punere în funcțiune în anul de plan, precum și pentru obiectivele principale ale cincinalului. În acest mod se asigură dirijarea mai bună a resurselor materiale și umane ;

● **detalierea graficelor de execuție** pentru fiecare obiectiv cărui i se întocmește cite o fișă cuprinzând toate problemele pe care le ridică execuția ca și termenele și responsabilitățile concrete pentru trust și grupurile de șantiere ;

● **analiza lunară**, împreună cu beneficiarii, a realizării prevederilor graficelor de livrare a utilajelor tehnologice și, în funcție de acestea, luarea de măsuri operative pentru adaptarea programului de montaj în funcție de sosirea operativă a utilajelor pe șantiere.

B. Dirijarea resurselor spre obiectivele prioritare. Acțiunea, de însemnătate și răspundere deosebite pentru factorii răspunzători, se realizează pe un plan dublu : la nivelul grupurilor de șantiere, pe baza hotărârilor adoptate cu ocazia întocmirii planului trimestrial operativ, și prin intervenția organului colectiv de conducere al trustului. În acest fel capacitatea de intervenție în scopul dirijării prioritare a resurselor (parc de utilaje și mijloace de transport, piese de schimb și materiale, muncitori etc.) dobândește o importanță sporită, în sensul încălțării stricte în normele de consum,

al evitării risipei sau stocării unor materiale deficitare la unele obiective mai puțin importante.

De ce întârzie punerea în funcțiune a unor obiective

EFFORTURILE colectivului de constructori s-au concretizat în primele 10 luni din acest an în terminarea și predarea la beneficiari, pentru începerea probelor tehnologice, a instalațiilor de la Voivozi și Suncuius (grupul Cluj), a instalației de la Dealul Cerna (șantierul Dobrogea), a liniei 3 banatite (grupul Moldova Nouă), a ultimei linii de sulf din Munții Călimani (grupul Leșul Ursului) etc. Totodată, constructorii au continuat și desfășoară pe un front larg lucrările la alte obiective (Chituc, Vălenii de Munte, Baia de Aramă etc.) și au pregătit pentru deschidere noi obiective importante (Atelierele mecanice Iacobeni, Mahmudia III etc.).

Cu toate acestea, situația punerilor în funcțiune a principalelor obiective din planul anual nu este satisfăcătoare, deoarece importante capacități pentru producția de cupru, argilă refractară, cărbune și brichete de cărbune nu au fost finalizate la termenele planificate, grevind în măsură însemnată balanțele de materii prime și energetice ale țării. În același timp, importante deficiențe în aprovizionarea tehnică și materială, în folosirea la indici superiori a utilajelor și autovehiculelor din parcul trustului, în utilizarea timpului de lucru pe șantiere au determinat, în bună măsură, situarea sub plan a realizărilor la indicatorii principali. Astfel, planul la construcții-montaj pe 10 luni, a atins nivelul de realizare de numai 30%, producția netă 35%, iar productivitatea muncii 98%.

Nerealizarea planului de construcții-montaj a fost determinată, în cea mai mare măsură, de unele deficiențe în aplicarea prevederilor din legea investițiilor și anume **introducerea în planul constructorului a unor obiective fără a avea nota de comandă aprobată** — cazul instalației de prăjire carbonați Iacobeni, IRUM Deva, spațiilor de cazare Roșia Poeni, Iaz-Ostrov etc. Datorită acestui fapt s-a menținut pe parcursul anului de plan un volum de construcții de circa 15% fără condiții legale de execuție. De asemenea, mai trebuie consemnat faptul că principalele resurse materiale fundamentate pe consumuri tehnice rezultate din documentația lucrărilor de investiții sau din normativele tehnice ale mașinilor și utilajelor nu au fost asigurate la nivelul necesar ; la aceasta s-a adăugat și nerespectarea unor prevederi ale legii contractelor economice de către furnizori, în special la produsele deficitare pentru unitate ca : anvelope, carburanți etc. Totodată nelivrarea de către unii fur-

nizori a utilajelor tehnologice la termen, corelat cu graficele de montaj și punerea în funcțiune a obiectivelor, s-a răsfrint în nerealizarea stadiilor fizice, prelungirea duratei de montaj și reducerea eficienței economice a activității constructorului.

Dacă în această perioadă s-a resimțit lipsa unor efective de muncitori constructori, se poate constata în același timp că forța de muncă existentă putea fi mai judicios folosită printr-o mai bună organizare a producției și prin urmărirea folosirii timpului de lucru astfel încât acesta să se fi situat în permanență la nivelul de 96%, cit s-a atins în prima lună din trimestrul IV din acest an. Să mai notăm că industrializarea construcțiilor prin tipizare în acest sector este încă sub posibilitățile actuale ale economiei naționale, problema fiind legată de corecția de proiectare a obiectivelor de investiții din ramura minieră, în sensul că sînt încă puține proiecte tip aplicabile pe scară mai largă. În sfîrșit, deși trustul dispune de un important parc de mijloace de transport și de mecanizare a lucrărilor de construcții-montaj, ele nu sînt folosite la nivelul indicatorilor de plan, influența negativă cea mai importantă în această privință decurgînd din neurmărirea zilnică a folosirii integrale a capacității de prestație a mijloacelor de mecanizare active puse la dispoziție.

Analiza evoluției activității trustului pe 10 luni din 1981 arată că ritmul producției pe total a crescut în trimestrul IV în toate unitățile sale. Pe această bază se poate prelima că, pe întregul an, chiar dacă gradul de realizare a planului nu va atinge nivelul prevăzut, la toți indicatorii, el se va îmbunătăți simțitor. În ce privește punerea în funcțiune a obiectivelor industriale aparținînd Ministerului Minelor sînt posibilități ca pînă la încheierea anului să fie predate 20 de capacități, 4 rămîind în restanță datorită începerii cu întîrziere a lucrărilor, neasigurării la timp a documenta-

țiilor sau utilajelor tehnologice. Nu au fost asigurate de beneficiar (la unele fixate în contracte) utilajele tehnologice pentru obiective ca: Oarda-Ciugu și etapa a II-a banatite de la Moldova Nouă etc.

Rezerve de sporire a producției și productivității

NEAJUNSURILE care au influențat negativ rezultatele de pînă acum au constituit în mai multe rînduri și la toate nivelurile (de la șantier, grup, trust pînă la minister) obiectul unor dezbateri și analize aprofundate. Măsurile stabilite cu aceste prilejuri au drept scop accelerarea activității în ultima lună a anului și în 1982 pentru punerea în funcțiune a tuturor obiectivelor planificate. Dintre măsurile stabilite evidențiem:

1 întărirea răspunderii furnizorilor la semnarea graficelor de livrare a utilajelor în faza de aprobare a investițiilor, astfel încît obligațiile asumate în acest stadiu să rămînă și la baza încheierii contractelor. În acest mod s-ar facilita punerea în funcțiune a investiției respective la termenul stabilit;

2 intensificarea eforturilor pe fiecare șantier asupra obiectivelor cu termene de punere în funcțiune scadente pînă la sfîrșitul anului, care își au asigurate fronturile de lucru pentru iarnă. Deși măsurile specifice necesare la obiectivul Roșia Poeni, asigurarea condițiilor de turnare a betonului în sezonul rece la marile obiective Valea Morii, Coranda, Călimani etc.) au fost stabilite în detaliu cu fiecare unitate cu ocazia analizei planurilor operative pentru ultimul trimestru, este necesar ca trustul și ministerul să acorde tot sprijinul posibil pentru ca acțiunile decanșate să fie finalizate cit mai eficient;

3 utilizarea cu maximum de economie și eficiență a parcului auto pentru a se reduce la minimum consumul de anvelope și de carburanți sau, alfel spus, pentru a realiza maximum posibil cu ceea ce există la grupurile de șantiere. Aceasta cu alit mai mult cu cit un calcul efectuat de specialiștii trustului arată că, din lipsă de anvelope, staționează în medie 15%, iar din lipsa pieselor de schimb circa 6% din parcul auto, ca să nu mai adăugăm încă 10% din parcul auto care nu lucrează fiind aflat în reparații capitale. Totuși, un minimum de anvelope va trebui asigurat prin coordonatorii de balanță și Ministerul Aprovizionării pentru ca grupurile de transport să se poată înscrie într-un ritm și capacitate de transport zilnice corespunzătoare cerințelor de pe șantierele și obiectivele miniere prioritare din acest sfîrșit de an.

4 creșterea calificării profesionale, întărirea disciplinei personalului în special în zonele unde se lucrează cu muncitori relativ nou atrași în activități industriale (Roșia Poeni, Moldova Nouă și altele). Un alt calcul arată că un procent ridicat din timpul de staționări (circa 23%) este datorat reparațiilor neprevăzute, lipsei de personal etc. La acest capitol se impune respectarea cu strictețe a graficului de întreținere și revizii a mijloacelor de transport și utilajelor și, totodată, ridicarea calificării și responsabilității maistrilor, șefilor de echipă și a muncitorilor din sectorul de reparații.

Prin mobilizarea la nivelul maxim a resurselor din dotare, prin utilizarea mult îmbunătățită a parcului de utilaje și a forței de muncă, prin organizarea superioară a activității de producție se va putea atinge, cu efectivul disponibil, nivelul de productivitate și producție prevăzute pentru 1981 și anul viitor, în vederea punerii în funcțiune la termen a tuturor obiectivelor de investiții prevăzute în plan.

Gh. DRĂGHICI

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Îmbunătățirea folosirii timpului de lucru

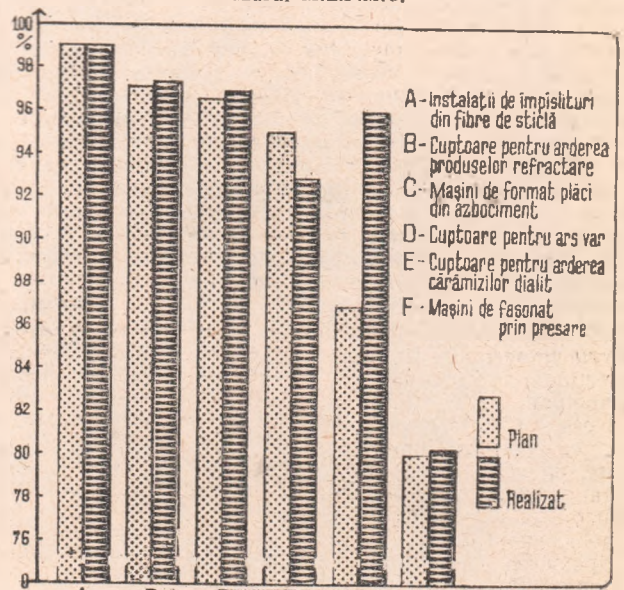
FOLOSIREA cit mai eficientă a mașinilor și utilajelor cu care sînt inzestrate întreprinderile constituie o cerință esențială pentru realizarea planurilor de producție, sporirea productivității muncii, reducerea costurilor pe unitatea de produs. Analiza realizărilor pe luna octombrie 1981 în unitățile Ministerului Industrii Forestiere și Materialelor de Construcții, arată faptul că la majoritatea grupelor de utilaje, indicii de utilizare a timpului disponibil depășesc nivelele planificate (vezi graficul). Preocuparea pentru utilizarea cit mai eficientă a mașinilor și utilajelor din dotare a contribuit la realizarea și depășirea planului la unele produse importante: plăci azbociment, vată minerală și produse izolatoare din vată minerală, impislituri din fibre de sticlă nebitumate ș.a.

La unele grupe de utilaje, nivelul indicilor de utilizare a timpului disponibil se situează însă sub cel planificat. Astfel, la cuptoarele de var timpul neutilizat numai în luna octombrie a însumat peste 1600 ore, la cuptoarele rotative pentru clincher

timpul de stagnare a reprezentat peste 5500 ore, la instalațiile de producție a sodiei caustice peste 3800 ore etc. O mare parte din aceste ore neutilizate se datorează intreruperilor în funcționare a instalațiilor tehnologice, indeosebi ca urmare a modului necorespunzător în care au fost făcute reviziile și reparațiile planificate, sau datorită nerespectării datei de efectuare a acestora din dorința de a recupera unele restanțe de producție. Eliminarea unor asemenea intreruperi ale producției în cadrul timpului programat poate fi obținută prin măsuri corespunzătoare cum sînt: exploatarea rațională, respectarea graficului de revizii periodice, evitarea suprasolicităților, asigurarea cu piese de schimb etc.

Necesitățile din ce în ce mai mari de materiale de construcții impun cerința ca toate unitățile de producție din centralele cimentului și materialelor de construcții să reducă cit mai mult timpul de lucru neutilizat, să mărească coeficientul de schimburi, să asigure desfășu-

Gradul de utilizare a fondului de timp disponibil al unor mașini și instalații specifice pentru producția de materiale de construcții, în luna octombrie 1981, la întreprinderile din cadrul M.E.F.M.C.

rarea ritmică a producției, astfel ca pe aceleași mașini și instalații să se obțină producții sporite.

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

Promovarea unor tehnologii avansate pentru accelerarea forajului

— Acțiuni în sprijinul sporirii producției de țitei —

CREȘTEREA PRODUCȚIEI DE ȚITEI, în general de hidrocarburi, constituie o cerință prioritară pentru asigurarea necesarului de combustibil al economiei și pentru acoperirea solicitărilor industriei chimice. Analiza activității desfășurate în primele zece luni ale anului demonstrează că realizările obținute până în prezent se situează sub nivelul planificat. La această situație au contribuit o serie de factori, între care o pondere importantă o are activitatea de foraj; neajunsurile manifestate în acest domeniu au determinat nerealizarea în termenele stabilite a programului de date în funcțiune a unor noi sonde productive. Pe de altă parte, nici trusturile de extracție nu au desfășurat o activitate corespunzătoare, fapt care s-a răsfrânt în mod negativ asupra îndeplinirii prevederilor de plan.

Așa cum s-a subliniat în ultimele documente de partid, toți factorii de răspundere, începând cu întreprinderile de foraj, schelele de extracție, trusturile și până la minister, au datoriat să-și concentreze eforturile pentru eliminarea neajunsurilor existente, pentru crearea tuturor condițiilor care să permită recuperarea rămănelor în urmă, realizarea în întregime a sarcinilor de plan.

ÎN ACESTE CONDIȚII, o atenție deosebită se acordă extinderii activității de foraj, în special a forajului de mare adâncime, pentru punerea în valoare de noi rezerve de hidrocarburi. Datorită temperaturilor și presiunilor mari întâlnite pe parcursul înaintării în adâncime, activitatea de foraj a ridicat și ridică încă probleme deosebite în privința stabilirii unor tehnologii de lucru adecvate. În acest cadru, fluidele de foraj au o mare însemnătate în buna desfășurare a activității de săpare a sondelor.

Până nu de mult, fluidele necesare procesului de forare a sondelor se depozitau în bătăle de rezervă săpate în pământ și, în general, odată cu punerea în funcțiune a sondelor, acestea erau abandonate, ridicând probleme în ce privește redarea terenurilor în circuitul agricol. De asemenea, în fluidele abandonate rămăneau o serie de substanțe chimice scumpe, precum barita. Astfel de considerente au impus o reorientare a concepției privind atât echipamentele de suprafață existente în dotarea instalațiilor, cât și posibilitățile de reutilizare eficientă a fluidelor de foraj rezultate în exces din procesul de săpare a sondelor. S-a pus problema de a se realiza sisteme care să permită preluarea de la sonde, în mod centralizat, a surplusului de fluide, transportul acestora în instalații speciale pentru eventuale tratamente de reajustare a unor proprietăți și apoi reutilizarea fluidelor la alte sonde. Prin acest ciclu se obțin rezultate deosebite în ce privește revalorificarea unor componente, cu efecte asupra reducerii accentuate a consumurilor specifice.

Preocupările cercetătorilor în sensul celor prezentate s-au finalizat prin proiectarea și construirea unui număr de 9 stații centrale de fluide dotate cu dispozitive mecanizate pentru prepararea, curățirea și tratarea fluidelor de foraj, a unor capacități de depozitare a acestora în funcție de tipul lor. În urma acțiunii de tipizare a proiectelor s-au analizat cele mai eficiente soluții și s-a ajuns la concluzia că execuția stațiilor din module de câte 500 m³ corespunde situației de pe teren, permițând optimizarea capacității sau a unor linii de preparare de fluide speciale, în conformitate cu dinamica activității de foraj. De asemenea, realizarea de către întreprinderea „Automatica” — Medias a autocisternei speciale CFF-1, cu o capacitate volumetrică de 10 m³ și o sarcină utilă de 16 t, a avut un aport deosebit în ce privește acțiunea de recuperare și reutilizare a fluidelor de foraj. Dotarea schelelor de foraj cu 120 autocisterne speciale de acest tip a făcut ca volumul fluidelor recuperate să crească în anul 1980 la 61 600 m³, iar în primele 9 luni ale anului 1981, prin intrarea în funcțiune a unor noi stații centrale, volumul de fluide recuperate și refolosite a ajuns la 44 000 m³.

Acțiunea desfășurată a avut ca efect, în primul rând, o reducere a consumului de barită — din care circa 1/2 se procură din import — de 9 000 t pe 1980; pe anul 1981 se preconizează ca volumul total de barită reutilizat prin recuperare să depășească 9 500 t. Economia înregistrată în primele 9 luni ale anului (circa 7 800 t barită) echivalează cu aproximativ 12 mil. lei.

Ca urmare a integrării activității stațiilor centrale de fluide în procesul de săpare a sondelor, prin îmbunătățirea calității fluidelor s-au ameliorat indicatorii de foraj la acele trusturi care au asemenea stații în dotare. Astfel, numai la Trustul petrolului Moinești s-a înregistrat, în trei trimestre ale anului 1981, o eficiență superioară anului anterior, determinată direct de acțiunea fluidului de foraj în procesul tehnologic (vezi tabelul). În afara acestor realizări, mai pot fi enumerate și altele între care: ● eliminarea săpării bătălelor de rezervă la un număr de 45 sonde numai la Moinești, ceea ce înseamnă aproximativ 2 ha teren agricol; ● reducerea transporturilor de chimicale la sondele de foraj; ● economii de combustibili și energie prin renunțarea la folosirea pompelor de 800—1250 CP din dotarea instalațiilor de preparare a fluidelor de foraj; ● redarea imediată în circuitul agricol a terenurilor afectate temporar sondelor și evitarea poluării mediului înconjurător; ● un plus de circa 8 000 ore afectate suplimentar forajului, din care rezultă un spor de 16 000 m foraj cu aceeași dotare și personal, ceea ce ar reprezenta, pe întreaga țară, numai în 5 luni, un plus de 105 000 m foraj etc.

POSSIBILITĂȚILE DE UTILIZARE a stațiilor centrale de fluide sînt departe de a fi epuizate. Cercetări recente efectuate la Institutul de cercetări și proiectări pentru petrol și gaze din Cimpina au evidențiat faptul că prin tratamentele chimice ce se operează la sonde, marnele traversate de săpă și transformate în fluid de foraj prin adăos de apă devin activate, cu randamente de peste 12 m³ fluid/tonă. Transformarea acestor fluide în pulberi prin „atomizare” ar prezenta o sursă de materii prime pentru industria extractivă de petrol, pentru hidroameliorări, utilizarea lor în turnătorii etc. Totodată, atomizarea fluidelor

Din total timp calendaristic	1980	1981 (9 luni)
— Timp afectat lucrului sapei pe talpă (%)	26,2	29,6
nr. ore.	81 925	99 340
— Timp necesar pentru combaterea pierderilor de fluide (%)	1,2	0,78
— Timp destinat lucrărilor auxiliare și preparării fluidelor la sondă (%)	21,3	20,7

grele cu conținut mare de barită, pe lângă că ar permite stocarea facilă în magazii-depozit a substanțelor solide din care sînt constituite, ar crea și posibilitatea preparării instantanee a fluidului la greutatea specifică dorită, prin simpla dizolvare în apă și reutilizarea lui la sondele care necesită volume sporite de fluide. Operațiunea implică însă un consum energetic care, după experimentele de laborator, se ridică la 200 Nm³ gaze/tonă pulbere rezultată din atomizarea fluidelor de foraj. Totuși, acest procedeu merită o analiză mai amănunțită pentru găsirea unor soluții cât mai economice din punct de vedere energetic cum ar fi, de pildă, utilizarea energiei solare pentru încălzire etc., deoarece efectele aplicării ar conduce, în final, la economii substanțiale prin recircularea fluidelor.

Se poate aprecia, în urma evidențierii avantajelor ce rezultă din realizarea stațiilor centrale de fluide, că prin tipizarea pe module a acestora se creează baza încadrării întregii activități de foraj într-un sistem, astfel ca acțiunea să fie încheiată în actualul cincinal. Acest lucru este posibil cu atât mai mult cu cât echipamentele care compun modulele stațiilor centrale pot fi realizate integral în țară de unități din cadrul Ministerului Petrolului (habe, agitatoare) și uzinele M.I.C.M. (pompe centrifuge, armături metalice, vane etc.). Dar, în același timp, se cere o mai mare preocupare din partea trusturilor pentru a acționa mai ferm în această direcție, ca și din partea oficiilor de cadastru și organizare teritorială de pe lângă consiliile populare județene, în special pentru județele Arad și Timiș, în sensul ca ele să fie mai operative în eliberarea formalităților de aprobare a utilizării terenurilor aferente.

Ansamblul efectelor pozitive menționate pledează, în favoarea construirii și utilizării cât mai rapide a stațiilor centrale de fluide, pentru extinderea în întreaga activitate de foraj a acestui nou și eficient sistem, cu efecte pozitive în final asupra sporirii producției de țitei.

Horățiu SEICEANU
Ministerul Petrolului

Dezvoltarea bazei de materii prime și energetice

CUM SÎNT REALIZATE PROGRAMELE DE ASIMILARE ȘI CREȘTERE A PRODUCȚIEI DE OȚELURI SPECIALE

CARACTERISTICĂ ESENȚIALĂ a dezvoltării industriei noastre siderurgice în ultimii ani o constituie orientarea spre o structură modernă, respectiv elaborarea unor oțeluri și laminate de calitate superioară, mult solicitate de industria constructoare de mașini. Pentru obținerea unor modificări esențiale în acest domeniu, au fost luate măsuri corespunzătoare în toate combinatelor producătoare de metal, concomitent cu construirea la Tirgoviște a unei mari unități specializate în realizarea de produse din oțeluri speciale. Trecerea în industria siderurgică de la o activitate preponderentă pentru cantitate la alta pentru calitate, a permis asimilarea de noi mărci de oțeluri, creșterea producției la sortimentele superioare. Evident, progresele ce se obțin pe plan mondial cit și exigențele sporite în utilizarea de metale cu caracteristici ridicate, care să permită creșterea duranței și fiabilității produselor, concomitent cu reducerea gabaritelor, impun în continuare accentuarea activității siderurgiei românești în direcția asimilării întregii game de produse din oțeluri speciale.

Calitatea – factor dinamizator al întregii activități

O PROBLEMĂ deosebită a activității marilor unități siderurgice în acest an o reprezintă accentuarea preocupărilor pentru creșterea producției de metal de calitate, prin intensificarea asimilării de noi mărci de oțeluri și profile laminate, corespunzător programelor stabilite de comun acord cu beneficiarii, cu cerințele de ansamblu ale economiei naționale. Pe această linie se situează asimilarea produselor din oțeluri și aliaje neferoase necesare industriei aeronautice, instalațiilor de apă grea, producerea de oțeluri pentru rulmenți grei, realizarea de produse plate și profile pentru autoturismele OLTCIT, a profilelor speciale, a unei game largi de produse tubulare sudate și nesudate, table, benzi și țevi din oțeluri inoxidabile pentru industria chimică și industria constructoare de mașini, noi sortimente de feroaliaje (ferocrom) etc.

În primele nouă luni ale acestui an au fost realizate în domeniul respectiv 43 de obiective (produse noi asimilate) din 54 cit sînt prevăzute pe întregul an în planul tehnic al Ministerului Metalurgiei. Dintre realizările mai importante menționăm: sîrma laminată pentru cordul metalic, noile sortimente de oțel beton (PC 60N) destinate construcției de centrale nucleare-electrice, profile, table și benzi laminate la rece din oțeluri inoxidabile, sortimente noi de țagle pentru țevi, table groase cu lățime de peste 3 000

mm, produse extrudate și trase din aliaje de aluminiu etc. Valeric, aportul adus de activitatea de asimilare se ridică la circa 1 miliard lei producție marfă.

O contribuție deosebită la realizarea acestor noi sortimente de produse metalurgice au adus-o Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște, Combinatelor siderurgice din Hunedoara, Galați și Reșița, întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina și altele. Se poate aprecia că activitatea desfășurată în 1981 atît pe linia asimilării de noi mărci de oțeluri speciale, cit și în ce privește sporirea producției la unele sortimente mult solicitate a fost net superioară față de anii anteriori.

Din experiența principalului furnizor de produse din oțeluri speciale – C.O.S. Tirgoviște – rezultă că, în măsura în care au fost asigurate condiții propice unei bune desfășurări a activității, realizările la toate capitolele (respectiv sortimentele) au fost superioare prevederilor de plan. Aceasta și ca urmare a unei mai bune organizări a producției în sectoarele cheie (țelării, forje, laminare), intrării în funcțiune a unor noi capacități de producție, cit și omogenizării și creșterii calitatii profesionale a colectivului de muncă. Progresele dobîndite au la bază și trecerea la tipizarea în masă a produselor: pe baza studiilor efectuate în strictă colaborare cu beneficiarii, s-a ajuns ca la C.O.S. Tirgoviște să se reducă numărul sortipodimensiunilor de la 6 252 la un total de 4 932 sortipodimensiuni. Tipizarea produselor a condus la o mai bună programare și organizare a producției, la utilizarea cu randament sporit a utilajelor, la creșterea procentului de scoatere a metalului din oțel lingou la 81%.

Evident, faptul că la capătul celor 10 luni ce au trecut din acest an producția marfă a fost realizată în proporție de 100,5%, și producția netă 107,2%, scoate în relief saltul făcut de colectivul combinatului, față de anii anteriori, cînd asemenea indicatori se situau sub nivelul prevederilor. Mai mult, la capitolul eficiență, pentru prima oară în acest an, combinatul depășește prevederile la indicatorul productivitatea muncii cu 8,8% (calcul făcut la producția netă), obține reducerea cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă cu 6,03 lei, valoarea totală a economiilor pe 10 luni din 1981 însumînd peste 33 milioane lei.

Deosebite realizări sînt înscrise, comparativ cu 1980, și la indicatorul producție fizică. În acest an s-a realizat și livrat economiei (principal beneficiar M.I.C.M.) cu 3,28 ori mai mult oțel pentru rulmenți, de 11,5 ori mai mult oțel pentru organe de asamblare etc. A fost realizată, de asemenea, o gamă largă de produse nou asimilate din categoria bare blocuri, semifabricate pen-

tru scule, laminate mijlocii și ușoare, bare trase (oțel calibrat), table și bandă laminată la rece, produse forjate executate pe instalații radiale direct din lingou etc. Pe aceeași linie merită evidențiat și faptul că C.O.S. Tirgoviște este singura unitate din industria noastră siderurgică care realizează sortimente de oțel pentru rulmenți în starea A (direct laminat, fără cojire), livrînd în acest an de 16,5 ori mai mult economiei față de 1980. Cit privește calitatea produselor – au fost și în acest domeniu înregistrate evidente progrese: ponderea deficiențelor de calitate a scăzut de la 4,89% în 1980 la 3,36% în acest an. În aceeași perioadă au fost asimilate un număr de 8 noi sortimente de produse siderurgice prevăzute în planul tehnic, fapt ce a contribuit la o mai bună aprovizionare a diferiților beneficiari, din producția internă.

Înfăptuirea la termen a prevederilor din planurile tehnice

RELEVÎND realizările obținute pe linia însușirii de produse din oțeluri speciale, sortimente solicitate tot mai mult pentru realizarea de mașini, instalații și utilaje cu parametri ridicați, competitive, trebuie totuși arătat că prevederile din planurile tehnice – atît numeric cit și cantitativ – nu au fost realizate în întregime. Întîrzierile în asimilare și nerealizarea cantitativă a unor sortimente nou asimilate, au grevat buna aprovizionare a unor beneficiari.

Una din principalele cauze ale situației respective o constituie neintrarea la termen în funcțiune a cîtorva obiective de investiții care determinau realizarea unor produse ca: profile mijlocii pe laminorul continuu (C. S. Călărași), țevi nesudate de laminorul continuu (în întreprinderea de țevi Zalău), țagle pentru țevi pe laminorul de semifabricate (C. S. Galați), table și benzi electrotehnice laminate la rece pentru transformatoare, instalații de forjare radiale direct din lingou (C.O.S. Tirgoviște) etc. Nerespectarea termenelor de punere în funcțiune a obiectivelor respective se datorează în cea mai mare măsură neajunsurilor proprii atît ale întreprinderilor de construcții siderurgice, cit și ale fiecărui beneficiar în parte. Faptul că pregătirea acestora a fost făcută la „modul general”, fără rezolvarea în timpul util a unor condiții strict necesare – contractarea din vreme a utilajelor atît din import cit și de la unitățile specializate din țară, slaba organizare a șantierelor a condus la ritmuri lente de execuție, la nefinalizarea obiectivelor în succesiunea impusă de procesele tehnologice. Pentru acoperirea necesarului de metal de ca-

litate a fost necesar să se recurgă la noi eforturi valutare.

Alte neajunsuri se concretizează în nerealizarea unor instalații conexe pe lângă marile obiective, care pot contribui la diversificarea și ridicarea calității producției. Este cazul de amintit în acest sens lipsa utilajelor de ajustare (cojit, șlefuit, broșat) la C.O.S. Tirgoviște, C. S. Galați etc. — care pot permite diversificarea și ridicarea calității profilelor de oțeluri speciale; lipsa instalațiilor de testat calitatea, a mașinilor de șarjat (C.O.S. Tirgoviște, C. S. Galați, C. S. Hunedoara); dotarea insuficientă a sectoarelor de întreținere cu mașini și utilaje moderne corespunzătoare cerințelor de realizare a unor piese de schimb unicat de mare solicitare, etc. (C.O.S. Tirgoviște, C. S. Reșița). De asemenea, lipsa unor piese de schimb, ce urmau să fie executate și livrate de unele unități constructoare de mașini (I.M.G. București, I.U.G. Craiova, Întreprinderea mecanică Timișoara etc.) a determinat stagnări în funcționarea unor utilaje siderurgice peste timpul normal, fapt ce a atras după sine scăderi ale producției. La acestea se adaugă și neajunsurile ce sînt create în procesul de cooperare între unitățile siderurgice. Bunăoară, dacă activitatea C.O.S. Tirgoviște s-a desfășurat în condiții bune pe primele 5 luni din 1981, cînd obligațiile contractuale erau respectate de principalii furnizori (C. S. Galați de pildă), nu același lucru s-a petrecut în continuare, fapt ce a determinat serioase dereglări în producție, în realizarea unor sortimente de mare importanță (benz. trafo. table și bandă laminată la rece etc.).

Se cuvine de asemenea subliniat și faptul că, deși au existat cereri de asimilare în țară a unor produse refractare (cărămizi bazice), unitățile specializate au întîrziat totuși mult însușirea lor, ceea ce s-a repercutat negativ în activitatea oțelărilor prin prelungirea duratei reparațiilor, intrucît s-au solu-

citat produsele respective din import. Pe de altă parte, insuficienta acoperire cu electrozi a cerințelor oțelărilor electrice (C.O.S. Tirgoviște utilizează autocamioane care aduc zilnic din Slatina cantități mici), are de asemenea drept consecință crearea de goluri în funcționarea cu randamente corespunzătoare a instalațiilor.

Firește, sînt și alte neajunsuri, multe localizate la unitățile siderurgice, legate de programarea optimă a producției, de nivelul de calificare al cadrelor, de utilizarea rațională a mijloacelor de producție etc. Cu mai multă preocupare și răspundere, aceste neajunsuri pot fi preîntîmpinate sau eliminate. Pentru ca prevederile de plan în domeniul producției de oțeluri speciale să fie realizate este necesar ca fiecare producător în parte, în calitate de furnizor sau beneficiar, în contextul unor colaborări în realizarea unor sortimente deosebite, să-și organizeze de așa natură activitatea productivă și forțele, încît să nu prejudicieze cu nimic interesele altora, și, îndeosebi ale beneficiarilor potențiali.

Direcții prioritare de acțiune

COMPLEXITATEA problemelor existente, necesitatea înfăptuirii integrale a prevederilor din planurile tehnice impun stabilirea de soluții urgente la nivelul întreprinderilor centralelor și ministerului de resort — așa cum se subliniază în recente documente de partid — în vederea recuperării rămănelor în urmă și accelerării procesului de asimilare a tuturor produselor prevăzute a fi realizate din oțeluri speciale. În acest sens ar fi necesară:

— **instaurarea unui sistem de urmărire lunară, de analiză și stabilire de măsuri operative** pentru obiectivele principale cuprinse în planurile tehnice privind asimilarea unor produse din oțeluri speciale (table din oțeluri inoxidabile, produsele pentru aeronautică,

electronică și electrotehnică, pentru energetică nucleară etc.);

— **stabilirea unor grafice realiste privind realizarea obiectivelor de investiții**, îndeosebi a aceluia care condiționează asimilarea de noi produse;

— **organizarea de colective de specialiști din centrale, institute de cercetare și inginerie tehnologică și ministerul de resort care să acorde sprijin concret în asimilarea unor produse deosebite**, în rezolvarea unor dificultăți ce se ivesc pe linie de colaborare și cooperare etc.;

— **urgentarea realizării unor obiective conexe ale marilor instalații**, astfel încît acestea din urmă să aibă condițiile necesare pentru a da produse diversificate, de calitate, cît și pentru a atinge cît mai repede parametrii proiectați;

— **îmbunătățirea sistemului documentar — informational** privind realizarea de noi sortimente de produse din oțeluri speciale;

— **sporirea capacității întreprinderii producătoare de electrozi la nivelul cerințelor unităților consumatoare** de astfel de produse: **mobilizarea eforturilor celor ce lucrează în unitățile de produse refractare pentru asimilarea mai operativă a sortimentelor de produse ce se mai importă**, pentru a acoperi în întregime nevoile industriei metalurgice;

— **generalizarea experienței înaintate din unitățile care realizează piese de schimb de mare complexitate**, organizarea mai rațională pe grupe a acestora pentru a fi executate în atelierele de întreținere din marile unități siderurgice; completarea dotării tehnice a sectoarelor de întreținere cu mașini și instalații moderne, de capacitate și gabarit corespunzătoare execuției de piese mari și grele.

V. BOESCU
C. BĂRNEA

NOTE

Gazele arse pot înlocui hidrocarburi

RECUPERAREA și utilizarea resurselor energetice secundare libere conduce la reducerea sau chiar la eliminarea unor consumuri energetice primare. Valorificarea unor asemenea resurse impune inventarierea și stabilirea de măsuri concrete pentru includerea lor — ca resurse disponibile și utilizabile — în bilanșurile energetice. Aceasta este de altfel o obligație stabilită prin reglementările în vigoare.

Dar nu peste tot ea este înfăptuită. La fabrica de cărămidă Hinova din cadrul Întreprinderii județene de construcții-montaj Mehedintzi, de pildă, arderea cărămidilor se face într-un cuptor tip Hoffmann la care se utilizează lignit în granulație mărunță obținut prin recuperare sau livrat de unitățile miniere, rumeguș de la Combinatul de prelucrare a lemnului din apropiere etc. Gazele rezultate din ardere sînt colectate în tunelul de tiraj și apoi evacuate direct la coș. În același timp, uscarea cărămidilor înainte de ardere se face — la aceeași fabrică — cu curent de gaze calde cu circulația forțată, prin comprimarea cu un ventilator în instalația special construită, care este amplasată în imediata apropiere a cuptorului. Căldura necesară acestei operațiuni se realizează însă cu... combustibil lichid ușor în proporție de 165 kg la 1 000 bucăți cărămidă. Firește, această operație se poate realiza mult mai economic. Și anume prin redirecționarea gazelor arse din tunelul de colectare al cuptorului prin

camerele instalației de uscarea: *abia după aceasta ar urma evacuarea lor la coș. Această relativ simplă deviere a traseului gazelor arse poate să conducă la uscarea cărămidilor crude, care, în condițiile procesului tehnologic practicat în prezent, se face cu gaze calde, realizate din arderea combustibilului lichid ușor (petrol sau motorină în amestec cu păcură).*

Prin adoptarea acestei soluții, care înseamnă recuperarea și valorificarea resurselor secundare libere, aplicabilă necondiționat pe întreaga perioadă de funcționare a fabricii, se poate realiza o economie de produse petroliere echivalentă cu 1,4 milioane an. la care se adaugă evitarea cheltuielilor cauzate de amortizarea actualei instalații, de transportul, depozitarea și manipularea combustibilului etc. Ar fi o cale importantă de reducere a cheltuielilor în general, a celor materiale în special, de creștere însemnată a producției nete și a beneficiului, fără investiții suplimentare.

Punerea în practică a soluției preconizate solicită compartimentul de specialitate din cadrul Consiliului popular al județului Mehedintzi, biroul executiv al consiliului oamenilor muncii din întreprindere să studieze, să proiecteze și să execute modificarea traseului gazelor arse din cuptorul Hoffmann astfel ca, înainte de evacuare la coș, acestea să fie dirijate prin camerele de uscarea a cărămidilor crude. Aceasta este cu atât mai ușor și posibil de realizat cu cît ventilatorul necesar introducerii noului traseu tehnologic există și funcționează în vechiul sistem. Astfel de modificări tehnologice aducătoare de economii materiale se pot obține la multe alte întreprinderi și secții care funcționează în diferite localități ale țării cu combustibil lichid, deși acestea dispun de alte resurse mai ieftine, mai puțin dificil de procurat. Este nevoie însă de un plus de inițiativă locală.

C. NĂSTASE

UN CUPRINZĂTOR PROGRAM PENTRU DEZVOLTAREA AGRICULTURII

PROIECTUL Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul 1982, aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. și supus spre dezbateră și adoptare ca lege Marii Adunări Naționale, orientează întreaga activitate din acest domeniu spre dezvoltarea intensivă a agriculturii, una din ramurile fundamentale ale economiei românești, în vederea asigurării unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare, necesarului de materii prime pentru industrie și acoperirii altor nevoi ale economiei naționale.

Recenta Plenară a Consiliului Național al Agriculturii Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor — for democratic de conducere al întregii țărâni — a analizat temeinic, cu responsabilitate și exigență modul în care s-a îndeplinit planul agriculturii în acest an și a stabilit măsurile necesare realizării în cele mai bune condiții a planului pe 1982, care trebuie să reprezinte un pas hotărât în creșterea producției de bunuri agroalimentare, în îndeplinirea noii revoluții agrare.

Anul agricol 1981 a marcat, în comparație cu cel precedent, creșterea unor producții vegetale de bază, ale efectivelor unor specii de animale, ceea ce asigură realizarea în bune condiții a prevederilor planului de aprovizionare. Cu toate acestea, rezultatele obținute nu pot fi considerate satisfăcătoare, ele nu s-au ridicat în întregime la nivelul condițiilor ce au fost create agriculturii.

În Cuvîntarea rostită la Plenara Congresului Național al Agriculturii, ca și în documentul programatic pe care l-a constituit Cuvîntarea la Plenara C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a făcut o amplă și aprofundată analiză a neajunsurilor și deficiențelor ce s-au manifestat, a stărilor inadmisibile din agricultura noastră, indicînd măsurile ce trebuie luate de urgență în producția vegetală, în zootehnie, industria alimentară, îmbunătățirile funciare, în sectorul de mecanizare, în cercetarea agricolă, în organizarea și conducerea întregii ramuri — de la minister pînă la unități — pentru a asigura în actualul cincinal, **incepînd cu anul 1982, o agricultură pe baze științifice, de înalt randament, pe măsura posibilităților existente în România.**

În lumina orientărilor și sarcinilor date de secretarul general al partidului, a Chemării adresate de Consiliul Național al Agriculturii tuturor unităților din agricultura țării noastre, tuturor locuitorilor satelor pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin în anul 1982, cei ce muncesc în această ramură au îndatorirea patriotică de a-și concentra eforturile pentru lichidarea lipsurilor în folosirea judicioasă a pămîntului, a bazei tehnico-materiale, în organizarea producției și a muncii, în stilul și metodele de muncă.

Disponem în prezent de o bază tehnică dezvoltată și în continuă creștere; ea trebuie folosită judicios pentru efectuarea la timp și de bună calitate a tuturor lucrărilor cuprinse în tehnologiile privind perioadele de însămînțări, densitatea plantelor, modul de executare a tuturor lucrărilor agricole de bază. De asemenea, există cantități suficiente de sămînță de elită și din înmulțirea I-a și a II-a, precum și hibrizi productivi care satisfac necesitățile actuale.

În creșterea animalelor avem, relativ, efective bune. Se impun, reducerea pierderilor prin mortalități și sacrificări de necesitate, sporirea natalității, a greutateii la tăiere și a producțiilor medii. Aceasta presupune să se asigure atît o hranire îndestulătoare — atît cantitativ cit și calitativ — a animalelor, în primul rînd prin cultivarea și folosirea corespunzătoare a importanțelor suprafețe de pășune și fînețe, cit și buna îngrijire a animalelor, aplicarea strictă a măsurilor sanitar-veterinare, pentru a se obține producțiile planificate. Creșterea bovinelor și ovinelor urmează să se dezvolte cu prioritate în zona de deal-munte, pentru a folosi mai eficient cele peste 4 milioane hectare de pajiști naturale.

Adunările generale, consiliile de conducere, toți lucrătorii unităților agricole — de stat și cooperatiste — vor trebui să militeze cu fermitate pentru întărirea ordinii și disciplinei la fiecare loc de muncă, pentru creșterea exigenței în îndeplinirea obligațiilor, pentru afirmarea deplină a responsabilității fiecărui om față de avuția încredințată de societate spre gospodărire.

De asemenea, este necesar să se acorde o atenție mult mai mare pregătirii și perfecționării cadrelor, generalizării experienței pozitive cîștigate de unitățile fruntașe și a rezultatelor cercetării.

Sarcini mobilizatoare, realiste

AȘA CUM sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Este necesar să pornim de la faptul că anul 1982 trebuie să ducă la o schimbare radicală în agricultura noastră — și aceasta trebuie să se materializeze în obținerea cel puțin a producțiilor planificate; dar avem posibilitatea, și trebuie să ne propunem să obținem producții mai mari”.

Planul pe anul 1982 prevede accentuarea procesului de dezvoltare intensivă a agriculturii, potrivit orientărilor și sarcinilor rezultate din documentele Congresului al XII-lea și din planul de dezvoltare a ramurii pe perioada 1981—1985.

În elaborarea planului s-a pornit de la nivelul posibilităților reale existente în toate zonele, avîndu-se în vedere exploatarea cu randamente sporite a resurselor funciare și a mijloacelor mecanice, aplicarea principiilor autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale și a noului mecanism economico-financiar, astfel încît fiecare unitate să obțină producții mari, de calitate înaltă, să desfășoare o activitate rentabilă, să-și încheie activitatea cu beneficii.

Sporirea producției de cereale rămîne obiectivul prioritar al agriculturii, deoarece de nivelul acesteia depinde asigurarea unei alimentații îndestulătoare și dezvoltarea zootehniei. Va crește, de asemenea, producția de sfeclă de zahăr, floarea-soarelui, în și cîneapă pentru fibră și alte culturi tehnice, care va satisface mai deplin nevoile de materii prime ale industriei alimentare și ușoare pentru asigurarea populației cu produse de primă necesitate. Producția de legume de cîmp și cea de cartofi de toamnă va acoperi nevoile proprii în fiecare județ. În viticultură și pomicultură se vor întreprinde noi măsuri de ridicare a potențialului productiv, prin modernizarea plantațiilor existente și crearea de noi plantații intensive și superintensive. O atenție deosebită se va acorda plantelor de nutreț, pentru care se re-partizează o suprafață de 1,2 milioane ha, în scopul îmbunătățirii cantitative și calitative a bazei furajere. Producțiile prevăzute vor trebui obținute cu prioritate prin sporirea randamentelor la hectar, prin măsuri concertate de folosire eficientă a bazei materiale existente, respectarea tehnologiilor stabile și în special efectuarea tuturor lucrărilor în perioada optimă și de bună calitate, cu asigurarea densității plantelor la hectar.

Creșterea animalelor va constitui în continuare o orientare prioritară: ponderea ei urmează să ajungă la 48 la sută din totalul producției agricole. Sînt prevăzute sporuri substanțiale la efectivele de animale, la producția de carne, lapte și ouă. Realizarea acestor sarcini impune măsuri hotărîte pentru îmbunătățirea indicilor de reproducție și în special pentru sporirea natalității, creșterea substanțială a producțiilor medii (îndeosebi la lapte) și a greutateii medii la tăiere, precum și pentru modernizarea adăposturilor de animale și introducerea mecanizării la principalele lucrări. Un sprijin și mai susținut va fi acordat gospodărilor populației, prin asigurarea de reproducători de valoare, asistență și îndrumare tehnică; se vor extinde și diversifica acțiunile de cooperare în creșterea și îngrășarea animalelor, în vederea valorificării mai complete a resurselor existente.

În **industria alimentară**, prin mărirea gradului de valorificare a resurselor de materii prime agricole, folosirea mai completă a capacităților de producție existente, dezvoltarea și reutilizarea acestora, precum și prin creșterea randamentelor, urmează să se realizeze sporuri însemnate la alimentele de bază (carne, pește, lapte, brînzetură, unt).

Amplul program de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare în al doilea an al cincinalului cuprinde și realizarea unui volum sporit de investiții, orientate în principal spre dotarea cu tractoare, combine autopropulsate — multifuncționale și de mare capacitate — pentru recoltarea cerealelor, precum și alte mașini și utilaje agricole cu un grad ridicat de universalitate, care vor permite realizarea mecanizată, în perioade scurte, a principalelor lucrări în agricultură.

În domeniul **îmbunătățirilor funciare**, pe primul plan se vor situa dezvoltarea și asigurarea bunei funcționări a sistemelor de desecări, precum și a celor de irigații; se vor extinde lucrările de combatere a eroziunii solului. (Plenara Consiliului Național al Agriculturii a doptat și un program special care prevede ca pînă în 1985, sistemele de desecare să ajungă la o suprafață de 3,6 milioane hectare, cele de irigații la 2,9 milioane

● **Îmbunătățirea organizării activității de mecanizare**

Stimularea unităților agricole de producție în folosirea eficientă a parcului de tractoare și mașini agricole și rentabilizarea stațiilor pentru mecanizarea agriculturii a impus adâncirea integrării mecanizării în activitatea unităților agricole. În acest scop, au fost adoptate măsuri de îmbunătățire a organizării mecanizării, care în esență prevăd ca tractoarele și mașinile să fie date în folosința unităților agricole de stat și cooperatiste, pe bază de contract încheiat pe termen lung, ele rămânând însă în proprietatea stațiilor pentru mecanizarea agriculturii. În vederea folosirii eficiente a mijloacelor mecanice, unitățile agricole vor organiza formații permanente de lucru pe una sau mai multe ferme și vor răspunde de executarea la timp și de bună calitate a lucrărilor. Mecanizatorii vor fi transferați la unitățile agricole de stat, care îi vor retribui în acord global, în raport cu rezultatele obținute. Unitățile agricole vor deconta S.M.A.-urilor cheltuielile efectiv făcute cu executarea lucrărilor, la care se vor adăuga o rată de beneficiu. Stațiile pentru mecanizarea agriculturii răspund, în continuare, de dotarea cu tractoare și mașini agricole, asigură repararea parcului și aprovizionarea cu carburanți, lubrifianti, piese de schimb.

Măsurile de îmbunătățire a activității de mecanizare vor asigura creșterea răspunderii unităților agricole în exploatarea cu randament sporit a mijloacelor mecanice și aplicarea fermă a principiilor autogestunii economice în activitatea de mecanizare.

● **Rezolvarea deplină a problemei furajelor**

Obținerea producției anuale prevăzute în planul pe anul 1982 necesită rezol-

varea deplină a problemei furajelor, atât prin valorificarea pajștilor naturale, cât și pe baza creșterii randamentelor la hectar, îmbunătățirea structurii suprafețelor cultivate cu plante de nutreț, extinderea culturilor duble, folosirea integrală în hrana animalelor a tuturor produselor secundare din agricultură și industria alimentară, aplicarea unor tehnologii care să asigure continua reducere a consumurilor de furaje pe unitatea de produs. Se va urmări îmbunătățirea structurii furajelor, prin cultivarea de plante leguminoase, proteice și suculente.

Consiliul Național al Agriculturii, pornind de la necesitatea de a se mări participarea furajelor de volum și a se reduce corespunzător consumul de nutrețuri concentrate, a analizat noi norme îmbunătățite de furajare, pe specii și categorii de animale și a stabilit o serie de acțiuni care să conducă la asigurarea acestor furaje în cantități și sortimente corespunzătoare cu cerințele fiecărei specii și categorii de animale. Noile norme prevăd următoarele limite maxime ale consumului specific de concentrate: 4 000 kg/tona de carne de porc, 3 000 kg/tona de carne de pasăre, 175 kg/mia de ouă, 11 kg/hl lapte de vacă, 10 kg pe oate adultă. Materializarea acestor norme impune măsuri pentru: creșterea mai accentuată a producțiilor medii și totale pe suprafața de teren arabil afectat bazei furajere; diversificarea sortimentelor de furaje cultivate și introducerea în cultură a unor noi soiuri, mai valoroase; extinderea suprafețelor de culturi duble; recoltarea furajelor de volum în epocile optime și conservarea lor sub formă insilozată, de semifin sau fin; valorificarea superioară a nutrețurilor grosiere, prin insilozarea cu nutrețuri verzi; generalizarea experienței privind amonizarea paielor; folosirea unor suplimente proteino-vitamo-minerale care să asigure creșterea conținutului în azot și sporirea digestibilității furajelor grosiere.

● **Semințe de înaltă productivitate**

În condițiile asigurării unor baze tehnice corespunzătoare, valorificarea maximă a potențialului productiv al solului din fiecare zonă, impune asigurarea unor semințe sau materiale de plantat de înaltă calitate, realizarea unei densități corespunzătoare, în general aplicarea unor tehnologii moderne. De aceea, Consiliul Național al Agriculturii a aprobat, la recenta plenară, unele măsuri de îmbunătățire a activității de asigurare a semințelor de cereale, plante tehnice, furajere, legume etc.

În viitor, Academia de Științe Agricole și Silvici va răspunde de organizarea și realizarea într-o concepție unitară a activității de producere și folosire a semințelor și materialului săditor necesare realizării sarcinilor de plan la toate culturile agricole, corespunzător structurii prevăzute în planul de stat. În acest scop, stațiile de cercetări vor produce semințe și material săditor din categoriile biologice superioare (superelită, elită și forme parentale), iar unitățile agricole de stat și cooperatiste specializate și autorizate vor produce semințe din înmulțirea I-a și hibridă. Producerea de semințe din înmulțirea a II-a se va face de către unități specializate și autorizate în acest scop, din cadrul consiliilor unice agroindustriale. Este de subliniat că întreaga activitate de producere a semințelor se va desfășura sub îndrumarea, controlul și răspunderea unităților de cercetare și producție, în unități specializate și autorizate.

Au fost analizate și adoptate noi norme tehnice obligatorii pentru unitățile de producție cu activitate legumicolă, precum și distanțele de plantat la vița de vie, care fac parte integrantă din tehnologia de cultură și vor permite realizarea unor producții ridicate, stabile și de calitate.

← hectare, iar pe 950 mii ha să se efectueze noi lucrări de combatere a eroziunii pe pante.

Obiective și răspunderi în autoaprovizionarea teritorială

PROGRAMUL privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agricole, animale și vegetale, în perioada 1982—1985 — elaborat din inițiativa și sub îndrumarea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu — este astfel conceput, încât să constituie o nouă etapă de îmbunătățire a consumului populației, în concordanță cu cerințele unei alimentații raționale.

Situind în centrul atenției aplicarea fermă a principiului autoaprovizionării, programul prevede o însemnată creștere în continuare a consumului mediu pe locuitor la carne și produse din carne, lapte, ouă, pește, legume, cartofi, fructe și struguri de masă ș.a. Sporirea ponderii acestora în alimentație va permite reducerea consumului de piine, făină, paste făinoase și mălai, astfel încât să se mărească gradul de folosire a cerealelor în sectorul zootehnic și, deci, să crească producțiile animale. Pentru atingerea nivelurilor de consum prevăzute și pentru satisfacerea altor nevoi ale economiei naționale urmează să se ajungă până la finele cincinalului, la efective reprezentând o bovină de 100 kg (pentru carne) la 13—20 de locuitori — respectiv o vacă cu o producție de 3 000 litri lapte la 10—12 locuitori, doi porci de 110 kg la 5 locuitori, o oaie de 40 kg la 4 locuitori, 15—18 păsări de 1,350 hg la un locuitor.

Programul prevede măsuri de întărire a rolului organelor locale ale puterii de stat, de creștere a răspunderii acestora în buna aprovizionare a populației cu produse agroalimentare. Consiliile populare, ca organe ale autoconducerii și autoadministrării teritoriale, vor elabora programe de autoaprovizionare teritorială și de dezvoltare a agriculturii care vor cuprinde sarcini concrete privind producția, consumul propriu, livrările de produse pentru fondul de consum județean și fondul de stat centralizat. În fiecare comună, oraș și județ se vor stabili nu-

mărul de animale și suprafețele pe culturi, producțiile care trebuie obținute pentru asigurarea consumului alimentar al populației din fiecare localitate și îmbunătățirea continuă a structurii acestora. Pentru a stimula organele locale să mărească producția zootehnică — baza îmbunătățirii alimentației populației, întregul spor obținut din depășirea greutății la tăiere sau a producției medii pe animal se va constitui ca resursă suplimentară pentru fondul de consum local.

Pentru a antrena participarea populației la realizarea măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare, programul elaborat de fiecare unitate administrativ-teritorială va fi supus dezbaterii în adunări generale ale cetățenilor și, după adoptarea lui, va deveni obligatoriu.

Condiția de bază pentru realizarea consumurilor prevăzute pe locuitor, atât pentru populația sătească cât și pentru cea orășenească, o constituie cultivarea cu randament sporit a întregii suprafețe agricole și creșterea de animale și păsări, la nivelul posibilităților existente în fiecare unitate socialistă și în gospodăriile populației. De aceea, toți lucrătorii care dețin terenuri agricole trebuie să le cultive în întregime și să crească animale și păsări, atât pentru nevoile proprii de consum, cât și pentru realizarea unor disponibilități de produse cu care să contribuie la fondul de stat.

NOILE MĂSURI adoptate, orientările și dimensiunile planului pe 1982 concentrează eforturile lucrătorilor din agricultură, ale organelor centrale și locale asupra punerii depline în valoare a potențialului existent în această ramură. După cum a subliniat secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „dispunem, în agricultură, de tot ce este necesar pentru a depăși starea actuală de lucruri, pentru a obține lichidarea rapidă a lipsurilor și îmbunătățirea radicală a întregii activități, pentru a face ca, încă în anul 1982, să se demonstreze că agricultura românească, că oamenii muncii, specialiștii din agricultură pot și dispun de forța necesară pentru a realiza hotărârile Congresului al XII-lea, pentru creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei socialiste, la ridicarea bunăstării generale a poporului”.

Ovidiu POPESCU

Noi resurse in circuitul economic

EXTINDEREA PLANTAȚILOR POMICOLE VALOROASE

DEZVOLTAREA agriculturii românești, în condițiile înlămurării noii revoluții agrare, înglobează și procesul de diversificare a structurilor de producție; concretizat în extinderea tuturor ramurilor și culturilor agricole specifice zonei noastre geografice, acest proces este indispensabil pentru valorificarea superioară a condițiilor naturale ale țării. În acest sens, o atenție particulară se acordă dezvoltării pomiculturii, care — pe terenuri mai puțin apte pentru alte culturi agricole — realizează producții de valoare mare și cu importanță deosebită în asigurarea unei alimentații raționale. Pornind de la aceste considerente, în Planul de dezvoltare a agriculturii și a industriei alimentare în perioada 1981-1985 se prevede ca producția totală de fructe să ajungă în anul 1985 la 3 milioane de tone, ceea ce va permite atingerea unui **consum optim de fructe pe locuitor**, paralel cu creșterea disponibilului pentru industrializare și pentru export.

Realizarea acestui obiectiv presupune, alături de exploatarea rațională a livezilor existente, înființarea de noi plantații de pomi, suprafața rezervată pomiculturii urmând să crească cu peste 50 000 ha. Vor avea loc, totodată, importante mutații de ordin calitativ, concretizate, între altele, în modernizarea structurii pe specii și soiuri, mărindu-se ponderea speciilor deosebit de valoroase, sub raport economic și nutrițional.

Dintre speciile pomicele cărora li se acordă o mare atenție, un loc aparte revine **nucului**. În prezent, acesta se află în cultură mai mult ca pomi răzleți, ceea ce a favorizat apariția unor fenomene negative — distrugerea unui număr însemnat de pomi în procesul de sistematizare a localităților, de efectuare a unor lucrări de construcții, de lărgire a unor căi de transport pe marginea cărora erau plantați nucii etc. În vederea remedierii acestei situații au fost elaborate reglementări legale pentru protecția nucului și răspîndirea lui — mai cu seamă că este vorba de o specie care, pentru a ajunge la maturitate și a rodi, comparativ cu altele, are nevoie de o perioadă mai lungă.

În Programul de dezvoltare a pomiculturii se prevăd **măsuri de extindere a plantațiilor de nuc**, suprafața afectată fiind de 3 000 ha, adică 5,8%, din suprafața totală a noilor plantații de pomi prevăzută pentru cincinalul actual. O asemenea politică este determinată atît de rolul pe care fructele de nuc îl au în consumul populației, sub forme foarte variate, cit și de avantajele pe care practicarea culturii nucului le poate oferi producătorilor.

Nucile cunosc o largă utilizare în consumul populației. Conținutul lor în grăsimi, proteine și vitamine le imprimă calități alimentare dintre cele mai ridicate. Pe baza conținutului amintit, o tonă de nucii echivalează cu circa 300 kg de carne de porc sau cu aproape 3000 l lapte. În urma uscării și a prelucrării se obține un ulei comestibil de o calitate foarte bună.

Consumul de nucii pe locuitor a crescut de la 1,1 kg în 1975, la 2 kg în anul 1980 — ceea ce reprezintă 4,3% din consumul total de fructe ce revine pe o persoană. Locul deținut de nucifere în consumul populației este determinat de conținutul bogat în substanțe proteice și în grăsimi. Este demn de remarcat că, în funcție de soi, nucile au un conținut de substanțe proteice de 15-17% și de grăsimi de 55-72%, iar din punct de vedere calitativ uleiul de nuc este depășit numai de către cel de măsline.

Prin cerințele pe care le manifestă față de climă și sol, nucul poate contribui la **punerea în valoare a unei însemnate suprafețe de teren**, care nu poate avea altă destinație agricolă. Dacă la aceasta adăugăm valoarea ridicată a producției ce se poate obține la hectar, avem măsura gradului de utilizare intensivă a pămîntului și a altor resurse de producție, prin practicarea culturii nucului. Totodată, trebuie să ținem seama că **masa lemnoasă** ce se poate obține este foarte valoroasă, avînd întrebuințări multiple.

Nucul este o specie care se caracterizează printr-o creștere viguroasă, pomi putînd atinge o înălțime de 12—

20 m, iar diametrul coroanei 10—18 metri. În aceste condiții, rezultă o cantitate importantă de masă lemnoasă la hectar (450—500 m³, într-o perioadă de 25—30 de ani de la plantare). Lemnul provenit de la nuc este de esență tare, de calitate superioară și de valoare ridicată, utilizîndu-se în fabricarea mobilei. Ca urmare a calităților sale el se pretează foarte bine la șlefuire și lustruire, căpătînd un luciu frumos, ceea ce imprimă mobilei un aspect foarte plăcut, aceasta fiind mult solicitată pe piața internă și externă.

Lemnul de nuc, sub formă de furnir, se poate utiliza la fabricarea mobilei. Țara noastră se află printre puținele țări (mai sînt S.U.A., Franța și Italia) care exportă pe piața mondială furnir de nuc. Desigur că o atenție mai mare acordată acestei specii poate contribui la extinderea exportului de nucii, de furnir și de mobilă obținută pe bază de furnir de nuc și, deci, la sporirea resurselor valutare ale țării, mai ales dacă avem în vedere cererea pe piața externă față de aceste produse.

Alături de importanța economică a lemnului de nuc, trebuie să o adăugăm și pe aceea a frunzelor. Din frunze se extrag substanțe tanante și coloranți care au utilizări multiple în industria chimică, în industria textilă etc.

Este adevărat că, datorită particularităților sale biologice, nucul intră pe rod mai tîrziu decît alte specii (în 8-10 ani), ceea ce presupune imobilizarea investițiilor respective pe o durată relativ mare în cazul înființării de noi plantații. Ca urmare, la același volum al investițiilor, beneficiul va apărea mai tîrziu decît la speciile cu rodire timpurie. Fenomenul este accentuat de modul în care sînt repartizate investițiile pe ani, cea mai mare parte a acestora (71,4%), fiind efectuate în primii ani, pentru înființare și pentru întreținere, ele rămînd imobilizate pînă la intrarea plantației pe rod (tabelul nr. 1).

O contracarare, cel puțin parțială, a efectului economic negativ al imobilizării investițiilor se poate obține prin cul-

Tabelul nr. 1

Structura investițiilor la un ha plantație de nuc

Specificație	%/o
Investiții pentru înființare și întreținere — total	100,0
din care :	
a) pentru înființare	46,05
— amenajarea terenului	10,7
— material săditor	1,9
— combaterea dăunătorilor	10,7
— îngrășăminte și materiale diverse	6,7
— lucrări manuale	3,1
— lucrări mecanice	13,04
b) pentru întreținere	53,5
din care :	
anii I + II + III	25,4

tivarea a diferite plante pe suprafața dintre rîndurile de pomi (pină la intrarea acestora pe rod). Astfel se asigură și o utilizare rațională a pămîntului (care timp de 8-10 ani nu ar produce nimic), obținîndu-se diferite produse agricole.

Plantele cultivate printre rînduri ocupă circa 2/3 din suprafață; restul trebuie să rămînă ca spațiu vegetativ nucilor, pentru a asigura dezvoltarea lor corespunzătoare. Alegerea acestor plante trebuie făcută în funcție de anumite criterii de eficiență economică, dar și de particularitățile lor biologice și tehnice, așa încît cultivarea lor să nu influențeze dezvoltarea normală a nucilor și să permită efectuarea lucrărilor de întreținere. Se recomandă să se cultive în special coacăze negre, afine și căpșuni; mai puțin adecvat este cartoful, care, fiind mare consumator de apă, are o influență negativă asupra evoluției plantației.

Practica de pînă acum arată că se pot obține beneficii însemnate prin utilizarea anumitor culturi printre rîndurile de nuc. În condițiile în care se cultivă coacăzul negru — așa cum arată experiența unor stațiuni de cercetare și producție din D.G.E.H., beneficiul poate ajunge la peste 3 000 lei la hectar, investițiile pe care le cere plantația puțin fi recuperate aproape în întregime pînă la intrarea pe rod. Rezultate mult mai bune se apreciază că se obțin prin cultivarea de căpșuni, în care caz beneficiul poate să ajungă (la o producție de 6 500 kg la hectar și în condițiile noilor prețuri de producție), la peste 20 000 lei la hectar.

Dincolo de aspectele amintite și care, desigur, constituie tot atîtea argumente pentru înființarea de plantații de nuc, se cuvine să fie abordată și problema eficienței economice a culturii acestuia. Obținerea unei producții de 2 000 kg de nucii la hectar — nivel care, potrivit rezultatelor înregistrate de **cercetarea științifică**, poate fi realizat cu ușurință în condiții normale —, aduce un beneficiu de aproximativ 5 000 de lei, cu o rată a rentabilității de peste 210% (tabelul nr.2).

Tabelul nr. 2

Indicatori de eficiență economică la cultura nucului

Producția medie la hectar	2 000 kg
Cost de producție pe tonă	11 500 lei
Beneficiu la hectar	4 890 lei
Rata rentabilității	21,3 ⁰ / _o

Beneficiul și rata rentabilității au un nivel mai redus decît în cazul altor specii pomicele. Acest lucru nu trebuie să ducă, însă, la rețineri în ceea ce privește înființarea de plantații de nuc, întrucît există importante rezerve pentru îmbunătățirea rezultatelor finale — de producție și economice — față de cele actuale. Avînd în vedere suprafața relativ mare ce urmează a fi plantată cu nucii în cîncinalul actual, precum și investițiile destul de ridicate, trebuie să se urmărească rezolvarea unor probleme de ordin tehnic, organizatoric și economic, atît în procesul de înființare a noilor plantații, cît și în cel de exploatare a livezilor, pentru a se obține rezultate tehnico-economice superioare, care să compenseze eforturile depuse.

Amplasarea plantațiilor trebuie să se facă în mod rațional, respectîndu-se cerințele acestei specii față de **zona ecologică, de climă și sol, de expunerea plantei**, etc. Zonele optime în care se recomandă plantarea nucului trebuie să se caracterizeze prin temperaturi medii anuale de peste 8,5°C și ierni blinde, fără minime absolute sub -25°C. Solurile care asigură cele mai mari producții sînt cele luto-nisipoase cu textură mijlocie și ușoară și cu drenajul asigurat.

Pentru înființarea plantațiilor de nuc, organizarea și amenajarea terenului cuprînd lucrări de nivelare și parcelare a terenului, asigurarea apei pentru stropit și irigat. Înainte de desfundarea terenului se administrează 60 t gunoi de grajd, 100 kg P₂O₅ și 120 kg K₂O la hectar — îngrășăminte care se încorporează odată cu desfundatul solului la o adîncime de 60 cm.

De asemenea, se recomandă producerea de material săditor suficient, de calitate superioară și din soiurile care se pretează la plantarea în masiv. Epoca de plantare este toamna (noiembrie) și trebuie ținut cont de faptul că materialul săditor de nuc altoit se deshidratează foarte repede, motiv pentru care timpul de la scoaterea pomilor din pepinieră pînă la plantarea lor în livadă trebuie să fie foarte scurt.

O atenție deosebită se impune și față de tehnologiile de producție aplicate, atît în plantațiile tinere, cît și în cele pe rod; executarea unor lucrări adecvate condițiilor pedoclimatice locale are o influență pozitivă asupra calității și volumului producției. Se impune, în mod deosebit, perfecționarea acelor elemente ale tehnologiei care de-

termină în mod direct nivelul producției, astfel încît, cu o utilizare economică a tuturor factorilor de producție, să se obțină randamente ridicate la hectar, deci acoperirea cheltuielilor de producție și sporirea beneficiilor.

În perioada de întreținere (în primii 6—7 ani de la plantare) solul trebuie să fie afinat și curat de buruieni, executîndu-se 2—3 prașile pe rînd și 4—5 cultivații pe intervale (dacă acestea nu sînt ocupate cu alte plante). Îngrășămintele organice (în doză de 30—40 t la hectar) se aplică o dată la 3—4 ani, iar cele pe bază de azot se administrează începînd cu al doilea an de la plantare (20—30 g s.u. la m²), pe proiecția coroanei. Îngrășămintele pe bază de fosfor se aplică anual, începînd cu anul al patrulea de la plantare, odată cu arătura de toamnă, în doze de 60 s.a. pe hectar.

Combaterea bolilor specifice nucului (bacterioza și antracnoza) se face prin aplicarea a 4—6 tratamente cu zeamă bordeleză (prîmăvara începînd de la 15 mai), ținînd seamă de avertizările făcute de organele specializate.

Rezultatele economice superioare la cultivarea nucului sînt condiționate și de modul în care se realizează valorificarea fructelor. În acest sens, prezintă un interes aparte modalitatea în care se efectuează **recoltatul nucilor** și menținerea calității acestora pe timpul **depozitării și păstrării**. Recoltarea se recomandă a fi făcută respectînd perioada de maturare a fructelor și fiind însoțită de condiționarea acestora; nucile vor avea astfel un aspect comercial corespunzător și vor putea fi bine păstrate.

Dezvoltarea prevăzută a bazei tehnico-materiale pentru valorificarea fructelor, prin crearea de noi spații de depozitare — va permite să se asigure condiții adecvate și pentru păstrarea nucilor care, chiar dacă nu se caracterizează — ca alte fructe — prin perisabilitate ridicată și prin cerințe deosebite impun totuși respectarea unui minimum de parametri tehnici capabili să permită menținerea calității de consum.

Obținerea și valorificarea unor nucii de calitate superioară sînt influențate și de sistemul de prețuri (de producție și contractare) practicate în cazul acestor fructe. Astfel, noile prețuri la nucile în coajă sînt diferențiate pe trei calități, pentru calitatea „extra” fiind de 17 lei/kg, iar la calitatea I de 13,90 lei/kg. Reflectînd mai bine cheltuielile de producție, aceste prețuri sînt remuneratorii, iar în condițiile unei producții corespunzătoare permit obținerea unor beneficii stimulative.

dr. R. VOICU
dr. V. VASILESCU
drd. M. RICUȚA

DEZBATERE „R. E.”

Rolul și funcțiile creditului în realizarea autoșestiunii; optimizarea raportului între fondurile proprii și împrumutate (IV)

Accelerarea decontării activității de export

Elena Coman, inspector la Sucursala județeană Iași a Băncii Naționale — În lumina Legii 12/1980, pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autoșestiunii economico-financiare și valutare, în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională, livrările la export se efectuau odată cu încasarea de la extern a produselor expediate. Aceasta a determinat în trim. I/1981 restanțe foarte mari în realizarea indicatorilor financiari (producția marfă vândută și încasată și beneficiu), cât și lipsa de disponibil în cont. Așa a fost cazul și la întreprinderea de tricotaje „Moldova” din Iași, unde durata încasării produselor livrate la export depășea de multe ori 90 zile, sume pentru care Banca Națională a prelungit creditul acordat unității.

Odată cu aplicarea noilor reglementări în cursul acestui an, durata de încasare este între 5—10 zile, fapt ce a determinat îmbunătățirea situației financiare a unității: pe 9 luni întreprinderea de tricotaje „Moldova”-Iași a recuperat nerealizarea la toți indicatorii. Întrucât întreprinderea de comerț exterior plătește contravaloarea mărfurilor livrate între 5 și 10 zile de la primirea declarației vamale (instrumentul folosit fiind dispoziția de plată), **considerăm că ar fi necesar ca pentru reducerea timpului în care se face achitarea produselor unitatea de comerț exterior să primească credit de la B.R.C.E. numai pentru perioada de maximum 5 zile: eventual, să se dea posibilitatea unităților producătoare să calculeze penalități de întârziere pentru plată produselor expediate și neincasate în termen.**

Mentținerea capacității de plată a beneficiarilor

V. Furnică, contabil șef la Combinatul de fibre sintetice Iași — În condițiile noului mecanism economico-financiar, beneficiul a căpătat o importanță deosebită, întrucât de acesta depinde asigurarea fondurilor puse la dispoziția întreprinderii. Realizarea beneficiului depinde de mai mulți factori independenți de întreprindere, printre care și capacitatea de plată a beneficiarilor produselor livrate sau a serviciilor prestate. Perceperea de penalizări pentru neplata în termen a facturilor nu contribuie operativ la realizarea ritmică a beneficiului, mai ales că în numeroase cazuri trebuie să se solicite intervenția arbitrajului de stat. În vederea accelerării decontărilor între unitățile economice, propun următoarele:

— pentru toate facturile nedecontate în termen de 5 zile din lipsă de disponibilități să se acorde beneficiarului credite cu dobândă majorată, indiferent dacă se referă la activitatea de bază sau investiții;

— solicitarea creditului pentru refacerea capacității de plată să nu fie lăsată la latitudinea unităților în cauză, ci să constituie o sarcină obligatorie; în caz de refuz, organele bancare să ia măsuri de blocare a drepturilor de retribuire a posesanelor din conducerea întreprinderii.

Credite pentru documente în curs de încasare pe măsura livrării produselor

Gh. Grădinaru, revizor la Sucursala județeană Iași a Băncii Naționale — Autofinanțarea nu exclude ci, dimpotrivă, presupune existența creditului bancar, acestuia revenindu-i un rol important, inclusiv ca instrument de control prin leu în economia națională. Pentru a-și aduce aportul deplin la buna desfășurare a proceselor economice, se impune asigurarea creditului pe baze reale.

Una din categoriile de credite care are o pondere însemnată în volumul total de fonduri ale unităților economice este creditul pe documente în curs de încasare, menit să asigure faza circulației produselor de la livrarea acestora până la încasare. Dacă până în trim. I/1980, creditarea documentelor în curs de încasare se realiza prin cont separat de împrumut, începând cu trim. II/1980, prin anularea din planul de conturi a contului 341 „cont de acumulări și de credite pe documente în curs de încasare”, aceste credite se acordă prin contul curent, în limita unor plafoane stabilite pe baza soldului documentelor în curs de încasare din trimestrul precedent celui de plan. Practica a demonstrat că, în principiu, nu se realizează o identitate a plafonului de credite aprobat și a valorii documentelor în curs de încasare, de cele mai multe ori unitățile intrând în incapacitate de plată din această cauză.

Anularea contului 341 mai are și o altă implicație deloc de neglijată. Întrucât contravaloarea produselor încasate se înregistrează în contul curent, iar Legea Finanțelor a prevăzut ca sumele datorate bugetului din beneficii și prelevarea unei părți din valoarea producției nete să se facă în volumul planificat, în cazul nerealizării acumulărilor se înregistrează goluri de mijloace circulante pe seama acestor vărsăminte, ceea ce conduce la apariția incapacității de plată.

Pentru înlăturarea neajunsurilor menționate propun revenirea la funcțiile

fostului cont 341 prin care să se acorde creditele pentru documente în curs de încasare pe măsura livrării produselor și în care să se înregistreze contravaloarea produselor încasate, cu obligația evidențierii separate, în cadrul acestui cont, a acumulărilor, în limita cărora urmează a se efectua vărsămintele.

Instrumente de decontare mai operative

Vasile Vrabie, contabil șef, întreprinderea de ulei „Unirea” — În vederea accelerării decontărilor între unitățile socialiste, considerăm oportune următoarele perfecționări: în prezent, dispoziția de încasare cu factură este folosită, de regulă, pentru decontări între partenerii care au conturi deschise la unități bancare situate în localități diferite. **Propunem ca și între partenerii care au conturi deschise la unitățile bancare din aceeași localitate, să fie folosită, de regulă, tot dispoziția de încasare cu factură, deoarece prin expedierea facturilor prin poștă sau cu alte mijloace, precum și pentru efectuarea operațiunilor la beneficiar, durata de încasare a unei facturi este de 6—10 zile de la livrare.**

Deoarece pentru livrările locale, mărfurile sînt ridicate de delegații beneficiarilor, **propunem ca decontările să se facă cu mențiunea „decontare imediată”, chiar dacă nu se încadrează în mod expres în produsele specificate la pct. 13 din Instrucțiunile nr. 2/1980, mărfurile fiind primite efectiv, iar recepția lor făcîndu-se în mod obligatoriu în aceeași zi. În acest fel durata de încasare a unei facturi ar fi de 3 zile.**

Controlul bancar în sprijinul prevenirii imobilizărilor

Vladimir Fădor, inspector la Sucursala județeană Iași a Băncii Naționale — Se impune ca în activitatea bancară să aibă loc o creștere calitativă legată de activitatea de creditare, astfel încît controlul bancar să fie privit de conducerile întreprinderilor ca un ajutor în activitatea lor, iar măsurile luate să aibă un caracter constructiv.

În cadrul acestui control o mai mare importanță trebuie acordată **controlului preventiv**. Banca trebuie, în primul rînd, să cunoască perfect situația economico-financiară a întreprinderii, specificul, particularitățile și condițiile concrete de desfășurare a activității. Contribuția activă a organelor bancare prin creșterea controlului bancar preventiv trebuie să urmărească în primul

rind aspectele legate de prevenirea imobilizărilor, refuzând efectuarea acelor plăți care încalcă normele privind gospodărirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești: respingerea cererilor nejustificate din partea întreprinderilor și blocarea drepturilor de retribuție a persoanelor care s-au făcut vinovate de solicitarea unor fonduri suplimentare; urmărirea permanentă a derulării contractelor, fabricării produselor, pentru evitarea creării de stocuri fără desfacere și excluderea acestora din calculul producției nete. O atenție deosebită trebuie acordată unităților economice care, deși au beneficiat de credite pentru refacerea capacității de plată, nu au reușit să se încadreze în nivelul planificat al mijloacelor circulante și se mențin în incapacitate de plată o perioadă mai îndelungată.

În exercitarea controlului bancar pe linia lichidării imobilizărilor, la întreprinderea de motoare „Victoria”-Iași au fost obținute o serie de rezultate bune, care demonstrează contribuția activă a controlului bancar în prevenirea și lichidarea imobilizărilor. Ca urmare a măsurilor luate, stocul de produse finite fără desfacere asigurată s-a diminuat în perioada 31.XII.1979—31.IX.1981 cu 15,5 mil. lei; stocurile totale de mijloace circulante s-au diminuat cu 35 mil. lei. Creditele nerambursate la scadență s-au redus de 6 ori, la 30.VI.1981 față de 30.VI.1980.

Dintre măsurile luate de organele bancare pentru redresarea situației financiare menționăm următoarele: acordarea unor credite pentru refacerea capacității de plată; efectuarea unor analize complexe împreună cu delegații centrale industriale, cu care ocazie au fost stabilite o serie de măsuri menite să ducă la redresarea situației financiare; instituirea controlului prealabil asupra plăților; emiterea de dispoziții obligatorii; intervenții la băncile cumpărătorilor în vederea clarificării unor refuzuri; excluderea la recalcularea fondului de retribuție din producția

netă a produselor fără desfacere; trecerea la credite nerambursate la scadență a stocurilor cu vechime, a produselor fără desfacere, a refuzurilor etc. În plus, opinez pentru lărgirea competențelor conducerii sucursalelor, care să poată hotărî aprofundarea unor controale, cit și anularea sau efectuarea la perioade mai mari a altora.

O mai mare integrare a controlului în economie

Dr. Theodor Onofrei, inspector șef. Inspekția teritorială financiară de stat Iași — Menținerea permanentă a capacității de plată proiectate prin bugetele de venituri și cheltuieli, precum și realizarea indicatorilor de eficiență la nivelul planificat presupune o activitate permanentă, angajantă, din partea organelor financiare din întreprinderi, atît prin limitarea plăților la strictul necesar printr-un control financiar preventiv eficient, cit și prin realizarea de încasări, care să constituie sursa onorării la timp a obligațiilor de plată. În acest context, controlul financiar sub toate formele sale, inclusiv controlul economic preventiv recent introdus în industrie și construcții, este chemat să-și aducă contribuția sa la menținerea echilibrului financiar și respectiv la realizarea indicatorilor de eficiență.

Obiectivul central al măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar vizează întărirea și ridicarea pe un plan superior a gestiunii economico-financiare, asigurarea cadrului înlăturării reale a autogestiunii și autofinanțării, lărgirea autonomiei întreprinderilor și întărirea autoconducerii muncitorești, precum și sporirea cointeresării materiale colective și personale a oamenilor muncii în desfășurarea unei activități eficiente. Toate acestea nu numai că nu vin în contra-

dicție cu sarcinile controlului financiar, ci, dimpotrivă, conferă acestuia noi dimensiuni, presupun îmbunătățirea acestei activități în scopul aplicării corecte a tuturor reglementărilor adoptate odată cu noul mecanism economico-financiar. Din acest punct de vedere, mi se pare util a se studia posibilitatea instaurării obligației de verificare a bilanțurilor contabile sub forma „certificării” sau a „autentificării” practicate în alte țări, care să ateste realitatea datelor, legalitatea repartizării rezultatelor și a constituirii și utilizării fondurilor.

De asemenea, dată fiind importanța corectei aplicări a tuturor actelor normative adoptate odată cu noul mecanism economico-financiar, a ridicării pe un plan superior a preocupărilor pentru gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și bănești în scopul creșterii eficienței economice, apare util ca aparatului de control financiar intern din unitățile economice, prin care se realizează ponderea activității de control financiar, să i se confere drepturi similare celor prevăzute de Legea nr. 5/1970, pentru organele de control din Ministerul Finanțelor, Banca Națională a R.S.R. și băncile specializate. Mă refer la necesitatea ca organelor de control financiar intern de la nivelul ministerelor, consiliilor populare județene și a centralelor industriale să li se confere dreptul de suspendare a măsurilor cu caracter economico-financiar, care contravin dispozițiilor legale, dreptul de blocare a drepturilor bănești ale persoanelor cu funcții de conducere pentru abateri de la normele legale în gospodărirea resurselor materiale și financiare, precum și dreptul de suspendare a finanțării unor lucrări de investiții în cazul executării acestora cu încălcarea normelor legale.

Debatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

DAC - 11154 FAEM - un nou autovehicul cu performanțe înalte

RECENT. Întreprinderea de autocamioane din Brașov a introdus în fabricația de serie un nou autovehicul cu performanțe tehnico-economice și funcționale înalte DAC - 11154 FAEM. Acesta face parte din familia autovehiculelor destinate deplasării atît pe șosele, cit și pe terenuri neamenajate, cu condiții grele de transport. Autovehiculul este echipat cu un motor Diesel supraalimentat de 154 CP, are o masă totală de 11 tone și dispune de cinci viteze de mers înainte și de una pentru mers înapoi. Grupul de forță este completat de o cutie de distribuție cu două rapoarte pentru mersul pe șosea și în teren. Cabina autocamionului — metalică, rabatabilă, este dotată cu instalație de ventilație și încălzire. Plat-

forma realizată din lemn are două bănci laterale și ele rabatabile, cu covergi și prelată.

Autocamionul DAC-11154 FAEM este de asemenea, dotat cu un număr de instalații și dispozitive auxiliare destinate unei conduceri ușoare în orice situație, pe orice fel de teren, dispozitiv de umflare și de reglare din mers a anvelopelor și de menținere a aerului într-o cameră de aer găurită, cirlig de remorcare de 40KN efort de tracțiune, instalație de preîncălzire a motorului pentru pornire la rece, la temperaturi sub -15°C. Cu asemenea înzestrare, noul autocamion are posibilități de abordare atît a pantelor de pînă la 30°, rampe laterale maxime de 20°, cit și posibilități de trecere prin terenuri mlăștinoase și vaduri ne-

amenajate cu adîncimi de un metru.

Datorită acestor dotări și performanțe noul tip de autocamion este un vehicul adecvat pentru deservirea punctelor greu accesibile, putînd trece de la

viteza de 85 km/oră pe drumuri amenajate, direct pe terenuri frîmțate, mlăștinoase sau pe pante abrupte, indiferent de condițiile meteorologice.

E. K.

TRANSFORMAREA ROMÂNIEI ÎNTR-O ȚARĂ CU NIVEL MEDIU DE DEZVOLTARE*)

- opțiuni, trăsături, exigențe -

ÎN GENERAL, varietatea tehnicilor folosite în economie pare să fie cu atât mai mare cu cât ritmul industrializării este mai rapid și cu cât rata acumulării este mai înaltă. Aceasta, probabil, pentru că în țările care se industrializează în timpul nostru, rata înaltă a acumulării favorizează accesul la tehnici mai noi, iar realizarea unor ritmuri mai înalte de creștere economică și de industrializare cere menținerea și a locurilor de muncă dotate cu o tehnică mai veche. Varietatea de tehnici ar putea fi mai mare în țările cu nivel mediu, decât în țările în curs de dezvoltare, pentru că accesul acestora din urmă la tehnicile cele mai noi este mai sever limitat decât al primelor și, deci, diapazonul tehnicilor folosite este mai restrâns. „Pluralismul tehnologic“ face ca în economie, alături de niveluri înalte ale productivității muncii în unele compartimente, să se întâlnească niveluri scăzute în alte compartimente. Pe această bază, productivitatea medie, „socială“ a muncii, în aceste țări, este mai scăzută, adesea de câteva ori mai scăzută, decât în țările dezvoltate și foarte dezvoltate; nivelul productivității muncii este însă esențial mai înalt decât în țările în curs de dezvoltare.

Țările cu nivel mediu au, în general, o economie complexă, în care alături de industrie s-au dezvoltat agricultura, construcțiile, transporturile, comerțul, învățământul și cercetarea științifică, sistemul de ocrotire a sănătății etc. Structurile industriei sînt foarte variate; acestea sînt mai complexe în țările socialiste, în care ramurile producătoare de mijloace de producție, inclusiv cele decisive pentru progresul economic, ca și subramurile generatoare de progres tehnic contemporan sînt mai înalt dezvoltate. Structurile industriale ale țărilor socialiste, pe care le considerăm ca avînd un nivel mediu de dezvoltare, sînt însă destul de diferite; deși toate aceste țări au dezvoltat la cote ridicate construcțiile de mașini, inclusiv subramurile lor avansate, energetică și industria chimică, în R. P. Bulgaria și R. P. Ungară, de exemplu, siderurgia este comparativ mai puțin dezvoltată, nevoile de oțel ale economiei fiind satisfăcute într-o măsură însemnată pe seama importurilor. În țările capitaliste cu nivel mediu de dezvoltare, Spania pare a avea industria cea mai complexă și o pondere mai ridicată a ramurilor industriei grele. În Grecia, ca și în Irlanda, însă, practic, nu există siderurgie, iar construcțiile de mașini sînt relativ puțin dezvoltate.

„Pluralismul tehnologic“, mai exact, folosirea unor tehnici mai vechi face

ca raportul dintre producțiile moderne, care prelucrează intens materiile prime și resursele energetice și celelalte producții, ca și raportul dintre ramurile extractive și cele prelucrătoare să fie inferioare celor din țările dezvoltate din punct de vedere economic. În general, țările cu nivel mediu cheltuiesc pentru fiecare unitate de venit național cantități mai mari de energie, iar pentru fiecare unitate de producție industrială, cantități mai mari de materii prime decât țările dezvoltate. În cadrul ramurilor industriale, producția este mai puțin diversificată; participarea acestor țări la circuitul mondial este comparativ mai scăzută. Progresele în toate aceste direcții constituie obiective esențiale ale creșterii economice ale statelor cu nivel mediu de dezvoltare.

În toate țările cu nivel mediu au fost realizate progrese în dezvoltarea agriculturii. Se constată însă o dependență severă a nivelului de dezvoltare a acestei ramuri de nivelul industriei; în mai multe dintre aceste țări se apreciază că nivelul producției agricole este nesatisfăcător. Rămănerile în urmă ale agriculturii se explică, probabil, prin eficiența mai scăzută a investițiilor agricole în comparație cu cea a investițiilor industriale, care a determinat ponderi mai reduse ale celor dintii, prin transferurile de venit național din agricultură în favoarea industriei etc. În ansamblu, țările cu nivel mediu de dezvoltare au o economie industrial-agrară. Raportul dintre populația ocupată în industrie și cea ocupată în agricultură este supraunitar**, dar nu depășește niciodată valoarea de 3. În aceste țări au fost aduse modificări importante în repartizarea teritorială a forțelor de producție. Industria și ramurile neagricole sînt substanțial mai judicios repartizate pe teritoriul național decât la începuturile industrializării. Dar problema regională nu a căpătat încă soluțiile finale. Țările cu dezvoltare medie se confruntă încă cu aspecte mai acute sau mai puțin acute ale acestei probleme.

Nivelul de trai în țările cu nivel mediu, corespunzător dezvoltării industriei, agriculturii și serviciilor este comparativ ridicat. Consumul de bunuri alimentare și industriale, ca și de servicii cunoaște progrese relativ rapide. Consumul de carne, produse din carne, lactate, fructe etc. — considerate alimente cu valoare nutritivă ridicată — așa cum arată o seamă de studii întreprinse în ultima vreme, inclusiv în țara noastră este, de regulă, mai scăzut decât în țările dezvoltate. Mai scăzut este și gradul de înzestrare a populației cu bunuri de folosință îndelungată; un

grad relativ ridicat prezintă consumul de bunuri industriale de uz curent, ca și nivelul de instruire al populației, care, în țările socialiste este apropiat sau chiar superior celui din unele țări capitaliste dezvoltate. Fenomenul sărăciei, care în majoritatea țărilor socialiste a fost înlăturat, persistă însă în țările capitaliste cu nivel mediu; el este, evident, mai puțin amplu decât în țările nesocialiste în curs de dezvoltare, dar mai extins decât în cele capitaliste dezvoltate.

Cu un venit național pe locuitor comparativ mai ridicat, cu o industrie dezvoltată, folosind avantajele unei cercetări științifice și ale unui învățământ relativ avansat, țările cu nivel mediu de dezvoltare au posibilități superioare de a se apropia rapid de nivelul țărilor dezvoltate. Economia lor, deși se mai confruntă încă cu problemele rămănerii în urmă, este capabilă să depășească mai ușor dificultățile de creștere, inclusiv pe cele pe care le generează economia mondială și actuala ordine economică mondială.

Țările cu nivel mediu depășesc relativ repede „pluralismul tehnologic“. Tehnica nouă nu mai este introdusă alături de tehnici mai vechi, ci înlocuind aceste tehnici. Industria, agricultura, transporturile asimilează rapid cuceririle tehnico-științifice ale timpului. Producția industrială cunoaște un proces amplu de diversificare și de modernizare, în cadrul căruia ramurile avansate, cele generatoare de progres tehnic cunosc ritmuri superioare de creștere. Economia țărilor cu nivel mediu se dezvoltă în mod hotărît pe căi intensive. Din acest punct de vedere, aceste țări au trăsături comune cu cele dezvoltate.

Obiective ale dezvoltării economico-sociale a țării

EVOLUȚIA nivelului de dezvoltare a forțelor de producție ale României, nivel apreciat după structurile sectoriale ale populației ocupate, poate fi urmărită în tabelul nr. 2.

*) Prima parte a articolului a apărut în numărul 47/1981 al revistei.

**) Considerăm agrare țările în care raportul dintre populația agricolă și cea industrială este mai mare de 3, agrar-industrial, țările în care acest raport este situat între 1—3, industrial-agrar, țările în care, invers, raportul dintre populația industrială și cea agricolă este între 1—3, țări industriale, în care raportul este situat între 3—5, iar țări cu economie tehnologică, cele în care raportul dintre populația industrială și cea agricolă este mai mare decât 5.

Cu structurile sectoriale actuale — aproape 30% din populație ocupată în agricultură și silvicultură, 44% în sectorul secundar și 26% în terțiar și cu nivelul actual al venitului național pe locuitor — România rămâne, în anul 1980 (și în continuare până în 1985), o țară în curs de dezvoltare, cu o economie având un caracter industrial-agrar.

România dispune deja de o puternică industrie, în cadrul căreia ramurile industriei grele, sectoarele decisive pentru progresul economiei naționale, ca și principalele subramuri ale industriei ușoare sînt puternic dezvoltate. După cum se știe, la o serie de produse industriale de bază — oțel, fontă, laminate, sodă caustică, cauciuc sintetic, fibre și fire sintetice, ciment etc., ca și la țesături de bumbac și lînă, confecții, tricotaje, încălțăminte etc. — România se apropie sau a depășit producțiile pe locuitor din țările dezvoltate din punct de vedere economic.

A fost creată și apoi dezvoltată, mai ales ca urmare a politicii promovate după Congresul al IX-lea al partidului, o puternică industrie constructoare de

uneori esențial, mai mari decît în țările dezvoltate și foarte dezvoltate ***). Același „pluralism tehnologic” și, respectiv, folosirea unor tehnici mai vechi în industrie, dar și în agricultură, construcții, transporturi etc. este probabil principala cauză a rămîinerilor în urmă ale industriei noastre pe planul structurilor de ramură. Consumurile energetice și de alte materii prime sînt ridicate, la rîndul lor, și din cauza unor rămîineri în urmă pe planul tehnicii folosite. Deși se fac eforturi mari și au fost obținute realizări de seamă în dezvoltarea subramurilor moderne ale construcțiilor de mașini, ponderea lor este încă redusă. Tehnica veche și necesitatea utilizării ei, adică imposibilitatea de a renunța la ea, este, în final, cauza unor ponderi încă ridicate ale producțiilor care valorifică mai puțin eficient resursele naturale, ca și pe cele de muncă ale economiei naționale.

Dezvoltarea rapidă a industriei și înfăptuirea politicii realiste, științific fundamentate de secretarul general al partidului, în domeniul repartizării teritoriale a forțelor de producție au favori-

în condițiile în care, între 1961—1980, populația agricolă s-a redus la circa jumătate, adică pe seama unor creșteri esențiale ale productivității muncii; în ultimul deceniu productivitatea muncii în agricultură a sporit substanțial mai rapid decît în industrie și în celelalte ramuri ale economiei. Cu toate acestea, mai mult sau mai puțin în concordanță cu nivelul de dezvoltare a industriei, agricultura noastră este încă rămasă în urmă: randamentele la hectar, încărcarea cu animale a terenului agricol, producțiile obținute pe un animal etc. sînt esențial mai scăzute decît în țările dezvoltate; folosirea terenului agricol — principala bogăție naturală a țării — atît sub raport cantitativ, cît și calitativ este încă nesatisfăcătoare, chiar în raport cu posibilitățile noastre reale.

Succese importante și un nivel înalt al activității au fost realizate și în celelalte ramuri ale economiei naționale. Avem o industrie a construcțiilor comparativ dezvoltată, capabilă să-și îndeplinească sarcinile care decurg din folosirea în continuare a unei rate înalte a acumulării. Există, însă, în această ramură rămîineri în urmă pe planul înzestrării tehnice și al productivității muncii, care fac ca populația ocupată să fie, comparativ cu alte țări, prea numeroasă. Dispunem de o rețea de transporturi avansată, care se constituie treptat într-un sistem național modern și eficient. Avansate, sub raportul înzestrării tehnice și al organizării, desi rețeaua este mai restrînsă decît în alte țări, sînt transporturile feroviare. Este dezvoltat transportul rutier, cu deosebire ca un transport complementar. Avem deja o puternică și în rapidă dezvoltare flotă maritimă.

Dispunem de o cercetare științifică comparativ puternică. În prezent, populația ocupată în sfera științei și dezvoltării științifice, care s-a dublat la circa 7 ani, reprezintă circa 10% din totalul

prof. dr. Ion BLAGA

(Continuare în pag. 20)

***) Uneori se ignoră existența „pluralismului tehnologic” în țara noastră: unii economiști sînt înclinați să creadă că tehnica de producție a industriei și a economiei noastre (în totalitate, deci) în virtutea faptului că investițiile se fac de ficcare dată cel puțin într-o tehnică avansată, dacă nu într-o tehnică de vîrf, ar fi o tehnică comparabilă cu cea a țărilor capitaliste dezvoltate. Rămîinerile în urmă pe planul productivității muncii, al eficienței fondurilor fixe (volumul producției la o unitate de fonduri fixe), al raportului dintre înzestrarea tehnică și productivitatea muncii, al consumurilor energetice și de materii prime sînt explicate prin existența unor mari rezerve pe care industria și alte ramuri ale economiei noastre nu le-a descoperit, sau încă nu le-a valorificat. Productivitatea mai redusă a muncii, ca și eficiența redusă a fondurilor fixe ar fi, deci, rezultatul folosirii incomplete a timpului de lucru, al neajunsurilor în organizarea muncii și producției etc. Consumurile energetice și consumurile de materii prime ridicate s-ar datorî risipei ș.a.m.d. Neîndoielnic, acestea sînt cauze ale rămîinerilor în urmă ale indicatorilor de eficiență, pe care la rîndul nostru le recunoaștem. Acestea însă nu sînt unicele cauze. Pentru aprecieri exacte, trebuie să avem în vedere și faptul că, eficiența scăzută se datorește, mai ales, tehnicilor mai vechi pe care le folosim, fapt pus în lumină de durata de funcționare a fondurilor fixe care este mai mare și de ritmul de reînnoire a acestora care este mai mic în comparație cu țările dezvoltate.

Evoluția structurilor sectoriale ale populației ocupate în România

— în % față de total populație ocupată —

Anii	Sectorul I		Sectorul II		Sectorul III
	Total	din care : agricultură	Total	din care : industrie	
1950	74	74	14	12	12
1965	57	57	26	19	17
1980	30	29	44	36	26
1985	22	22	cca. 50	cca. 42	cca. 28
1990	15	15	cca. 50	cca. 42	cca. 35

mașini, diversificată și capabilă, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, să înfăptuiască obiective tehnice dintre cele mai complexe. În cadrul acestei industrii se dezvoltă rapid subramurile electronică și electrotehnică, cea producătoare de mașini-unelte moderne și complexe etc. Construcțiile de mașini asigură necesarul de mașini și utilaje ale economiei naționale în proporție de peste 3/4.

Există, în același timp, unele decalaje ale industriei noastre în raport cu performanțele industriale ale țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Ele se manifestă mai ales pe planul dezvoltării subramurilor și producțiilor moderne, care valorifică înalt resursele economice, al diversificării produselor și al performanțelor lor tehnice și de calitate, pe planul competitivității multora dintre ele pe piața mondială, ca și al capacității industriei de a se adapta rapid la noile cerințe ale economiei naționale și ale exportului etc.

„Pluralismul tehnologic”, inevitabil și în țara noastră, mai ales în condițiile unor ritmuri înalte de creștere industrială, face ca productivitatea muncii în industrie să fie de cîteva ori mai scăzută decît cea din țările dezvoltate și ca eficiența folosirii fondurilor fixe să fie mai scăzută decît cea din țările avansate. Indicele înzestrării tehnice a muncii este încă constant superior indicelui productivității muncii, spre deosebire de cele mai multe țări dezvoltate, în care este subunitar. Consumurile energetice și cele de materii prime pe o unitate de produs industrial sînt, de asemenea,

zat o seamă de succese de extraordinară însemnătate pe acest tărîm. Există în toate județele țării deja o puternică bază industrială care a permis apropierea considerabilă a condițiilor de muncă și de trai ale tuturor cetățenilor țării, rezolvarea definitivă a problemei naționale și crearea unor premise superioare de dezvoltare în viitor a tuturor zonelor geografice și, în final, a tuturor localităților. Există, în același timp, și o seamă de rămîineri în urmă, inevitabile în actualul stadiu de dezvoltare a forțelor de producție, puse în lumină de folosirea cu o eficiență comparativ mai scăzută a resurselor de muncă ale populației într-o serie de județe, în unele orașe, cu deosebire în cele mici, ca și în comune, inclusiv în viitoarele centre agro-industriale, care se reflectă pe planul nivelului de trai, al structurilor sociale etc.

Avem deja o agricultură dezvoltată, care și-a mărit în ultimii 30 de ani de peste 3,5 ori producția. Ritmul de creștere a acestei ramuri este foarte înalt, astfel încît „revoluția verde” din unele țări nesocialiste în curs de dezvoltare — dublarea producției într-o perioadă de cca 25 de ani — reprezintă în comparație cu noi o realizare comparativ modestă. În general, agricultura este capabilă să satisfacă la niveluri corespunzătoare stadiului de dezvoltare a forțelor de producție din țara noastră, cerințele alimentare ale populației, nevoile industriei alimentare și ușoare și să creeze și unele disponibilități pentru export. Creșterea producției agricole este rezultatul unor importante eforturi de investiții ale societății și a avut loc

Producția netă

PROPUNEREA făcută în articolul „Normative de producție netă pe fiecare produs planificat”, publicat în „R.E.” nr. 42, ar fi o metodă de evidență a producției nete nouă și curajoasă, dar greu de aplicat. Considerentele? Funcția obiectiv arătată, de însumare a producțiilor nete pe fiecare produs în parte, nu răspunde scopului în sine, de a contribui la creșterea producției nete. Consider că producția netă – indicator de sinteză al valorii nou create planificată pe total întreprindere – este suficientă pentru mobilizarea maselor de oameni ai muncii atâta timp cât planul de venituri și cheltuieli sintetizat în balanța de venituri și cheltuieli este bine fundamentat și corelat cu posibilitățile reale din întreprindere.

Metoda propusă ar duce în mod sigur la creșterea numărului formularelor de calculație economică, la risipă de timp. La o întreprindere care are o gamă de produse foarte variată, în această situație trebuie înființată o evidență separată a elementelor producției nete pe fiecare produs în parte.

După părerea mea, mai curînd sînt necesare metode concrete de reducere a costurilor materiale decît metode de reflectare a producției nete. Să folosim timpul pentru comensurarea și cîntărirea la gram a materialelor care se dau în consum, adeseori cu multă ușurință; economiștii să analizeze acest aspect cu măștrii, tehnicienii și cu inginerii care pentru a masca rebuturile, camuflează încă din proiectare costuri materiale suplimentare și nejustificate. O mare rezervă de producție netă consider că se află în aplicarea riguroasă a controlului preventiv și economic.

Costin COLEA
contabil șef la întreprinderea
„Aricola” din Brașov

ECOURI

Reducerea cheltuielilor materiale

În industria chimică au fost obținute reduceri ale consumurilor specifice la unele materii prime, materiale, combustibili și energie. Cu toate acestea, rezultatele nu sînt satisfăcătoare, așa cum s-a arătat și în articolul „Reducerea accentuată a cheltuielilor materiale, imperativ al creșterii eficienței economice”, apărut în nr. 28 al „R.E.”.

Pentru asigurarea încadrării consumurilor de materii prime și energetice în nivelul indicatorilor din program, ministerul, centralele, combinatele din industria chimică au stabilit măsuri care s-au materializat; s-au terminat probele tehnologice la instalația Kellogg-Făgăraș; s-a pus în funcțiune instalația de uree la Combinatul de îngrășăminte chimice Bacău; s-a înlocuit schimbătorul de căldură 102 C la Combinatul de îngrășăminte chimice Craiova; au fost remediate toate defecțiunile la separatorul 106 F de la toate instalațiile Kellogg; în mai 1981 a

fost pus în funcțiune compresorul 5 gaz sinteză la Combinatul de îngrășăminte chimice Slobozia. S-a mărit, de asemenea, capacitatea ciclului de răcire a amoniacului la instalația Kellogg de la Combinatul de îngrășăminte chimice Craiova. În fine, menționăm că s-a trecut la aplicarea integrală a soluțiilor stabilite de colectivele de specialiști care au analizat concepția produselor și tehnologiilor în cadrul acțiunii de reducere a consumurilor materiale și energetice.

Ioan PETRU
director în Ministerul Industriei Chimice

★
SINTEM în totalitate de acord cu ideile și direcțiile de acțiune pentru reducerea consumurilor de materiale care se regăsesc în articolul apărut în „Revista economică”. La I.U.C. „Grivița roșie” se realizează o producție de unicate după proiectele beneficiarilor care, în principal, sînt executate de I.I.T.P.I.C. – București și I.C.I.T.P.R. – Ploiești. Aici se determină dimensiunile, forma și condițiile pentru reperele din care se constituie ansamblurile și subsansamblele. Noi ne-am încadrat în consumurile de materiale planificate.

Piesele care consumă un mare volum de material brut în raport cu greutatea lor finită sînt: funduri și capace de recipiente sub presiune, care sînt piese rotunde executate din table de forme poligonale (pătrat, dreptunghi, trapez) ce se livrează de C.S. Galați; flanșele laminate pentru corp și rocorduri care se livrează din inele de secțiuni pătrate sau dreptunghi și nu după forma lor finită cu adaosuri tehnologice minime (I.U.C.F. Rm. Vilcea).

Pentru reducerea în continuare a consumurilor de materiale care se utilizează la realizarea utilajelor pentru industria chimică și de rafinării trebuie să se acționeze cu fermitate pentru livrarea la termen și în condițiile stabilite de dimensiuni și calitate a metalului de către acești furnizori.

Stelian NECULA
director general adjunct
Centrala industrială de utilaj
tehnologic chimic și rafinării

★
COLECTIVELE de oameni ai muncii din construcția de mașini depun eforturi susținute pentru a economisi cit mai mult posibil materiile prime și materialele, cu precădere metalul.

Normativul de consum (t/mil. lei) a fost redus de la an la an atît la total metal, cit și la laminate finite (cu circa 24%, respectiv 22% în anul 1980 față de anul 1975), iar gradul de valorificare a crescut cu peste 39% la total metal și cu 40% la laminate finite.

Institutele de cercetare și inginerie tehnologică, împreună cu specialiștii din întreprinderi, centrale industriale și minister au întocmit planuri concrete de modernizare a produselor pe care le execută, vizînd reproiectarea și proiectarea constructivă a acestora în vederea ușurării lor, asimilarea unor produse noi, modernizarea unor tehnologii etc.

Sintem de acord cu cele semnalate de „R.E.”, că o serie de produse sînt mai grele decît cele similare din alte țări.

Fără a motiva într-un fel sau altul, vă arătăm că mașinile de alezat și frezat executate de I.M.U.A. București nu pot fi comparate cu cele străine la greutate, deoarece produsele românești au înglobate în greutatea totală și greutatea unor subsansamble (platou, dispozitiv de fixare a mașinii pe fundație, lanțuri portcabluri cu cablurile aferente, instalații pentru mediul hidraulic și de răcire, apărători telescopice, echipament electric etc.) pe care furnizorii străini le consideră accesorii speciale ce pot fi cumpărate la cerere cu supliment de preț față de mașina normală, deci nici greutatea totală a mașinii nu înglobează greutatea acestor subsansamble.

În legătură cu adaosurile de prelucrare, piesele care consumă un mare volum de material brut (ce se îndepărtează) în raport cu greutatea lor finită sînt piese turnate și forjate de complexitate mari și cu condiții foarte severe impuse pentru realizarea lor. Pentru ca adaosurile de prelucrare la asemenea piese să fie cit mai reduse, întreprinderile vizate (și nu numai ele), în funcție și de dotările tehnice respective, au trecut sau vor trece la turnarea de precizie și la forjarea în matrite închise.

Șerban TEODORESCU
director general în Ministerul
Industriei Construcțiilor de Mașini

★
PRIN acțiuni de tipizare a fost asimilată și introdusă în fabricație familia de ventilatoare radiale silențioase care au atît performanțe aerodinamice, cit și consumul de material raportat la puterea instalată comparabile cu ale celor mai renumite firme străine. De asemenea, au fost introduse în fabricație familiile de ventilatoare V14, V32, familia de ventilatoare pentru transport pneumatic, cu performanțe comparabile cu ale firmelor străine. Colectivul de proiectare ventilatoare din Centrul de cercetare și inginerie tehnologică pompe și ventilatoare are în programul său de activitate ca pînă la sfîrșitul anului 1981 la toate ventilatoarele de acest tip să întocmească documentații de execuție pentru înlocuirea suportilor în construcție cheson din tablă cu suport executat în construcție combinată din tablă și profile laminate, aceea ce va duce în final la o reducere a consumului de material cu circa 10% față de prezent, urmînd ca întreprinderea de ventilatoare din București să introducă în fabricație ventilatoarele cu noul tip de suport începînd cu comenzile din ianuarie 1982. Se au, de asemenea, în vedere sporirea indicilor calitativi ai ventilatoarelor, mărirea randamentului, micșorarea indicatorului kg KW util prin reducerea dimensiunilor de gabarit și mărirea vitezei, respectiv a turajului ventilatoarelor.

Vom ajunge astfel ca la sfîrșitul anului 1983 să nu mai avem, practic, exemple de ventilatoare industriale care să se situeze sub indicii tehnico-economici realizați în alte țări.

Gh. ȘERBAN
director, Întreprinderea
de ventilatoare București

Pagină realizată de
Emil ZAMFIRESCU

OPINII

Fundamentarea pe criterii științifice a relației efort-efect în cercetare

DAT FIIND că volumul încasărilor și volumul beneficiilor reprezintă indicatori de bază în evaluarea activității institutelor de cercetare științifică (CS) și inginerie tehnologică (IT), apare necesară o continuă preocupare a specialiștilor pentru ca dimensionarea lor să fie rezultatul utilizării unor metode menite să asigure fundamentarea temeinică, pe criterii științifice, a relației efort-efect, în concordanță cu reglementările în vigoare, care prevăd o rată a rentabilității de 6% pentru temele de proiectare și de 10% pentru lucrările de cercetare științifică și microproducție industrială.

O astfel de preocupare este cu atât mai necesară după părerea noastră cu cât, în prezent, în industria construcțiilor de mașini — domeniu la care se va limita analiza prezentă — apar situații în care beneficiile și implicit rata rentabilității efectiv realizate în unele cazuri în anumite institute au fost cu mult mai mari decât nivelul planificat al acestor indicatori, deoarece cheltuielile au fost uneori supraestimate în fază de antecalcul și ulterior nu au mai fost reactualizate. Totodată, datorită planificării an de an a unei rate a beneficiului mai mare decât cea realizată în anul anterior care, la rîndul ei, o depășise pe cea planificată, s-a ajuns la realizarea în citeva institute a unor rate ale rentabilității sensibil mai mari față de rata normală a rentabilității prevăzută pentru activitatea de cercetare. Această situație s-a datorat și tendinței înregistrată în unele cazuri de a se majora beneficiile prin supraestimarea cheltuielilor antecalulate pentru fiecare temă de CS și IT, precum și datorită facturării temelor de proiectare și cercetare nu pe baza unui deviz postcalculat, ci pe baza valorii din contract, iar a microproducției pe baza unor tarife care includ un beneficiu stabilit în funcție de nivelul rentabilității planificate.

Principalul avantaj rezultat s-a concretizat în îndeplinirea și depășirea substanțială a beneficiului și, implicit, în posibilitatea cointeresării materiale suplimentare a personalului muncitor. Nu trebuie uitat însă că supradimensionarea beneficiilor și, implicit, a volumului încasărilor (prin fila de plan) are și unele efecte contrare ca: absorbirea fondului de tehnică nouă al beneficiarilor din construcțiile de mașini de către un număr relativ mai redus de teme de CS și IT, dar cu o valoare supraevaluată; orientarea cercetărilor

spre temele de CS, IT și spre producția industrială cu o valoare (cheltuită) mai ridicată în scopul îndeplinirii celor doi indicatori financiari; cunoașterea mai puțin riguroasă, cu ajutorul acestor indicatori, a efortului real depus în cercetare.

De aceea, după părerea noastră, se simte necesitatea perfecționării în continuare a modului de stabilire a indicatorilor amintiți, de determinare a unor corelații între ei și de utilizare a unor criterii precise de fundamentare a lor. Volumul beneficiilor ar trebui stabilit, după părerea noastră, în funcție de cheltuielile efectiv realizate pentru rezolvarea tuturor fazelor inserise în contractul de CS și IT, și nu pe bază de cheltuieli anticipate, estimate în momentul încheierii contractelor de cercetare. Aceasta presupune, evident, cunoașterea cu precizie a volumului cheltuielilor respective în cadrul cărora cheltuielile cu munca vie ocupă partea cea mai însemnată.

PROBLEMA FUNDAMENTALĂ în determinarea corectă a costurilor aferente lucrărilor de CS și IT o reprezintă cuantificarea muncii vii aferente executării la timp a lucrărilor. Această evaluare trebuie să fie înscrisă într-un deviz antecalculat și cunoscut apoi cu exactitate pe baza unui deviz postcalculat. În ceea ce privește măsurarea muncii trecute aferente desfășurării activității de CS și IT, aceasta poate fi determinată pe baza comenzilor de scoatere din magazie a materialelor respective.

Cuantificarea muncii vii aferente executării la timp a lucrărilor presupune îndeplinirea unor condiții prealabile:

- existența unor norme de muncă pe unități fizice unificate pe genuri de lucrări;

- stabilirea unei valori medii pe oră (tarif orar) în activitatea de IT și proiectare de obiective de investiții. Stabilirea nivelului acestui tarif orar ar fi de competența fiecărui institut cu avizul ministerului tutelar, iar baza lui de calcul o reprezintă analiza critică a elementelor costurilor realizate în institute, precum și respectarea legislației privind rata beneficiului. Structura tarifului orar se compune din retribuția bănească calculată pe baza retribuției anuale și a fondului anual de timp exprimat în ore-om, impozit pe fondul total de retribuție, C.A.S. La aceste cheltuieli cu munca vie se mai adaugă și valoarea materialelor consumate pe parcursul proiectării și cota de cheltuieli generale ale institutului. De asemenea, se mai adaugă și un beneficiu corespunzător ratei legale de rentabilitate. Rezultă, așadar, că tariful orar de evaluare și decontare a activității de inginerie tehnologică și proiectare de obiective de investiții conține în structura sa nu numai elementele incluse în costuri, ci și beneficiul aferent acestor costuri totale.

Așadar, pentru o mai bună fundamentare a unor indicatori economico-financiari ai institutelor de CS și IT apreciem ca necesară modificarea opțiiei asupra priorității lor, în sensul primatului unităților fizice (normele de muncă pe unități fizice revizuite periodic) și pe baza acestora, stabilirea indicatorilor valorici. În acest fel și în domeniul cercetării și proiectării pot fi introduși ca indicatori de plan — indicatori fizici care reflectă, după pă-

rerea noastră, mult mai realist efortul posibil și cel efectiv realizat de colectivul unei unități de CS și IT. Pe această bază apreciez că institutele pot fi cointereseate în mai mare măsură în concentrarea eforturilor spre scurtarea duratei fazelor de cercetare și proiectare și implicit în contractarea unui număr sporit de teme. În acest fel, fondul de tehnică nouă al întreprinderilor va putea fi utilizat mai rațional pentru finanțarea unui număr sporit de contracte încheiate cu institutele de CS și IT. Pe de altă parte, utilizarea devizelor de postcalcul la facturarea lucrărilor încheiate creează posibilitatea determinării corecte a totalului costurilor aferente lucrărilor încheiate și includerii unei cote de beneficiu conform cu reglementările legale.

FUNDAMENTAREA ANUALĂ a volumului indicatorilor economico-financiari pe baza ideilor prezentate trebuie să fie urmată de o altă modificare a opțiiei referitoare la defalcarea diferiților indicatori pe trimestre și luni. Activitatea de CS și IT se particularizează prin faptul că evoluează într-o curbă crescătoare de-a lungul anului, volumul mai mare al acestor indicatori întâlnindu-se la sfârșitul anului calendaristic, când este programată finalizarea multor teme de cercetare și proiectare, care în multe cazuri presupun și execuția „rezultatului material” al contractului — prototipul, unicatul, materialul etc. Datorită acestei particularități, apreciez că defalcarea indicatorilor pe trimestre și luni trebuie făcută în conformitate cu eșalonarea temelor de CS și IT pe parcursul anului. Pentru că, în prezent, dificultăți deosebite în acest sens întâmpină institutele în îndeplinirea ritmică (lunară) în trim. I și II a planului microproducției care are o pondere de circa 1/3 în valoarea activității multor institute, intrucît pot să raporteze ca producție marfă doar producția curentă, în timp ce produsele rezultate din activitatea proprie de CS și IT se vor produce cu precădere în trim. III și IV. Ca urmare, deși planul lunar nu este îndeplinit, îndeosebi în trim. I și II, totuși pe totalul anului, planul este îndeplinit și depășit la indicatorul volumul microproducției.

În acest cadru, o altă propunere legată de îmbunătățirea sistemului de planificare a indicatorilor economico-financiari ai institutelor se referă la necesitatea elaborării unui sistem de norme orientative și normative privind aprecierea eficienței economice a unității de CS și IT. Nu ne referim aici la eficiența economică calculată prin prisma efectelor economice cuantificabile rezultate în urma aplicării cercetărilor încheiate, ci la eficiența economică determinată pe baza indicatorilor economico-financiari proprii ai institutelor. Acești indicatori se pot calcula raportînd veniturile realizate la diferitele forme ale eforturilor (materiale și umane) ale institutelor. Introducerea unor normative minime care trebuie îndeplinite în toate institutele la acești indicatori de eficiență economică este posibilă, după părerea noastră, numai în urma îmbunătățirii, a fundamentării indicatorilor valorici ai activității de cercetare.

Sorin V. STAN

economist principal
Institutul central pentru construcții de mașini

Progresul tehnic și condițiile de muncă

CA ȘI CELELALTE județe ale țării, Harghita beneficiază din plin de roadele politicii științifice și consecvențe a Partidului Comunist Român, privind dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale a societății, amplasarea rațională pe teritoriul a forțelor de producție, apropierea județelor în ce privește nivelul producției globale pe locuitor și folosirea resurselor de muncă, realizarea în fiecare din ele a unui raport corespunzător în dezvoltarea sectoarelor de bază — industrie, agricultură, construcții, transporturi, prestări de servicii —, ca un fundament trainic pentru afirmarea deplinei egalități între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale, a gradului de civilizație al întregului nostru popor.

Creată aproape în întregime în anii socialismului și mai cu seamă în ultimele trei cincinale, în care și-a sporit producția de 5,3 ori, industria harghiteană — prezentă în principalele localități ale județului — se caracterizează astăzi prin diversificare pe ramuri, printr-o bază tehnică modernă, prin strinse legături de cooperare în producție cu întreprinderi din alte zone ale țării. S-a format aici un puternic detașament al clasei muncitoare (numărul personalului muncitor s-a dublat în ultimii 15 ani, ajungând în prezent la peste 115 mii de lucrători, din care peste 61 mii în industrie), valorificându-se pe plan local un potențial uman cu recunoscute tradiții de hărnicie. O proporție tot mai mare din veniturile populației județului se realizează în industrie.

Orientarea investițiilor din actualul cincinal în această principală ramură este aliniată la imperativul dezvoltării intensive și se concretizează cu precădere în completarea și îmbunătățirea dotării existente, prin folosirea mai judicioasă a spațiilor, înlocuirea unor utilaje învechite moral cu altele cu parametri tehnici superiori, creșterea gradului de mecanizare și automatizare. Se pune, totodată, un accent sporit pe înnoirea tehnologiilor și a produselor (ponderea produselor noi și modernizate este în prezent de 31,2 la sută, față de 28 la sută, cit era stabilit prin plan).

Factorul uman în contextul modernizării procesului de producție

PROGRESUL TEHNIC, prin scopul și mijloacele sale, nu poate fi însă separat de **factorul uman**. Muncitorul va lucra cu atât mai productiv, va respecta cu atât mai riguros cerințele de calitate ale activității sale, cu cât se va bucura de condiții de muncă mai bune sub raport fiziologic și psihic, cu cât elementele de solicitare fizică brută ale operațiilor tehnologice vor fi mai mult înlocuite cu elemente de analiză-sinteză, apreciere, adaptare, decizie, specifice muncii intelectuale. Alături de progresul tehnic, care determină schimbări fundamentale în munca factorului uman, un rol deosebit îl are deci și evoluția în mod dialectic a concepției despre mecanizarea, automatizarea și cibernetizarea producției, care fac ca în rîndurile personalului din întreprinderile industriale o parte tot mai semnificativă să o reprezinte muncitorii operatori, cei ce lucrează la sistemele de comandă și control și conducătorii proceselor de producție.

Unități economice ca întreprinderea mecanică și Teșătoria din Gheorgheni, întreprinderea de tractoare și întreprinderea de producție industrială pentru construcții de căi ferate din Miercurea Ciuc, întreprinderea de matrițe și piese turnate din fontă și „Tehnoutilaj” din Odorheiu Secuiesc ș.a. au beneficiat, în ultima perioadă, de importante lucrări de reutilizare și modernizare. Cu acest prilej consiliile oamenilor muncii, sindicatele și comisiile de creație tehnico-științifică, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid au mobilizat, îndrumat și sprijinit cadrele tehnice și de economiști ca, împreună cu cei mai buni muncitori, să elaboreze și să pună în aplicare atât soluții tehnologice și organizatorice superioare, cât și soluții de optimizare a relațiilor om-mașină-mediu. Preocupările pentru adaptarea factorului uman — sub aspectul cunoștințelor profesionale, al condițiilor fiziologice și psihologice — la cerințele mașinilor, precum și pentru adaptarea mașinilor la caracteristicile biolo-

gice ale omului urmăresc asigurarea funcționării utilajelor cu randament maxim și cu un efort minim din partea muncitorului.

Ergonomizarea mașinilor și locurilor de muncă

PRIN ergonomizarea mașinilor și locurilor de muncă se are în vedere rezolvarea unor probleme majore, cum sînt: reducerea duratei generale a procesului de producție, cu efecte directe asupra scăderii manoperei pe produs; creșterea indicilor de utilizare a mașinilor și instalațiilor, concomitent cu reducerea costurilor de producție.

Avînd în vedere că principiile ergonomice se pot materializa prin proiectarea mașinilor, uneltelor etc., avînd drept scop ca aceste mijloace să fie adaptate la nevoile și capacitatea omului și să poată da cele mai bune rezultate, precum și prin măsuri de corecție asupra mijloacelor de muncă deja aflate în funcțiune, urmărindu-se mărirea randamentului lor productiv, compartimentele de proiectare tehnologică, cele de organizare a producției, muncii și protecția muncii și organismele obștești dintr-o serie de întreprinderi — pornind de la sugestia ale oamenilor muncii — au abordat studii a căror punere în practică s-a făcut, într-o serie de cazuri, cu forțe proprii, prin autoutilare.

Au fost obținute, în acest sens, rezultate semnificative atît prin proiectarea ergonomică a mașinilor și locurilor de muncă, la capacitățile nou puse în funcțiune (de exemplu, la I.M.P.F. din Odorheiu Secuiesc și la noua hală de la „Tehnoutilaj”, la Fabrica de încălțăminte din Toplița, dezvoltarea întreprinderii de tractoare din Miercurea Ciuc ș.a.), cit și prin corectarea treptată, corespunzător cerințelor ergonomice, a condițiilor de muncă la înzestrarea tehnică existentă (cum a fost cazul la întreprinderile de confecții din Miercurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc, întreprinderile de tricotaje din Topleț și Miercurea Ciuc, întreprinderea de stufe din Gheorgheni și multe altele).

Sensibilizarea cadrelor de specialiști asupra importanței problemelor ergonomice și însușirea de cunoștințe în acest domeniu au avut pe planul producției și alte efecte, care se repercutează în afara întreprinderilor respective. Un accent deosebit este pus, de către colectivele de muncă din cadrul I.P.I.C.C.F., întreprinderii de tractoare din Miercurea Ciuc, întreprinderii de utilaje și piese de schimb din Gheorgheni ș.a., pe proiectarea și producerea de mașini și instalații care, pe lângă caracteristicile la nivel mondial privind tehnologia, gradul de mecanizare și automatizare, să răspundă și la cerințele privind confortul și siguranța în exploatare, respectiv să corespundă tuturor caracteristicilor antropometrice ale personalului care lucrează cu ele — atît pentru utilajele destinate înzestrării economiei naționale, cit și pentru cele care se exportă.

Aprecierea de care se bucură aceste mașini arată că respectarea principiilor ergonomice, eliminarea riscurilor de accidentare sau îmbolnăvire la utilizarea lor asigură produselor un grad superior de utilitate, o calitate superioară de întreținere, fiind astfel mai solicitate și competitive pe piața internațională.

Ergonomizarea mașinilor și locurilor de muncă a devenit în prezent un factor important al creșterii productivității muncii și al eficienței tehnico-economice și sociale, factor de care trebuie și merită să se țină cont în activitatea organelor de conducere colectivă, a tuturor specialiștilor din unitățile economice ale județului.

La conceperea mașinilor și la organizarea locurilor de muncă trebuie să se aibă în vedere nu capacitatea maximă a organismului uman la un moment dat, ci capacitatea pe care omul este capabil să o mențină de-a lungul unei perioade cum este schimbul de lucru. Cercetările de specialitate au demonstrat că, în general, omul poate executa într-un timp prelungit o muncă fizică ce să nu necesite mai mult de 10 la sută din energia maximă pe care o pot dezvolta musculatura solicitată. Depășirea acestui prag duce la o oboseală prematură și chiar la epuizare, cu consecințe negative asupra gradului de utilizare a forței de muncă, asupra calității și cantității producției, asupra sănătății oamenilor care o realizează. De aceea, trebuie să se țină seama de principalele dimensiuni antropometrice ale omului, astfel încît dimensionarea și amplasarea mașinilor, dispozitivelor, cadrelor, pedalelor, pîrghiilor, butoanelor etc. să permită o poziție normală a omului care le mînuiește, cu minimum de deplasări, întinderi, încovoieri sau contracții, deci cu un **consum rațional de efort fizic**.

Totodată, în procesul de producție are loc un schimb permanent de informații de la mașină la om și de comenzi de la om la mașină. Omul are capacitatea intelectuală de a înregistra zeci de mii de biți pe secundă, dar creierul nu

poate corela simultan decât câteva zeci de biți pe secundă, pentru ca pe baza acestei cantități de informații, să ia decizii și să transmită comenzi. Mașina trebuie, deci, să fie astfel concepută încât să ușureze sarcina creierului.

Prin urmare, proiectanții și constructorii de mașini, dispozitive și alte mijloace de producție trebuie să stabilească sistemul cel mai eficient din punctul de vedere al economiei de energie fizică și intelectuală a omului, de timp și de mișcări.

Mediul fizic și psiho-social al activității

REZULTATELE tehnico-economice ale activității productive oglindesc, de asemenea, măsura în care solicitările fizice și psihice ale muncitorului sînt ușurate de condiții de mediu care să permită realizarea unei cît mai înalte productivități a muncii. Nivelul de zgomot, de iluminat, microclimatul, intensitatea vibrațiilor sînt factori de ambianță care influențează capacitatea de muncă, determinînd direct momentul în care omul începe să resimtă oboseala.

În organizarea ergonomică a locurilor de muncă, totdeauna trebuie avut în vedere că activitatea omului solicită permanent vederea, de unde și necesitatea de a optimiza iluminatul la toate locurile de muncă. Dintre soluțiile eficace aplicate în această privință sînt de remarcat folosirea în cît mai mare măsură a iluminatului natural (la „Tehnoutilaj” și I.M.P.F. din Odorheiu Secuiesc, la fabrica de încălzăminte din Toplița, la noua hală a Întreprinderii de tractoare din Miercurea Ciuc ș.a.), optimizarea distanței între sursa luminoasă electrică și locul de muncă (la I.Ū.P.S. Gheorgheni, Întreprinderea de tricotaaje Toplița, Filatura de lînă și Întreprinderea de tricotaaje Miercurea Ciuc).

La crearea unui mediu ambiant corespunzător la locurile de muncă pot contribui, de asemenea, zăgrăvirea încăperilor în culori viioase care asigură o bună dispoziție, ornarea cu plante decorative și flori, cu material propagandistic estetic și atractiv. Preocupări în această direcție există la I.P.I.C.C.F. și Întreprinderea de tractoare din Miercurea Ciuc, la Întreprinderea de ață și filatură și cea de confecții din Odorheiu Secuiesc, la Întreprinderea de stoffe de mobilă Gheorgheni, Întreprinderea de tricotaaje Toplița și altele.

Tot în această ordine de idei, se impune din partea conducătorilor unităților multă atenție în pregătirea locurilor de muncă pentru sezonul de vară și cel de iarnă. Această preocupare este foarte importantă în condițiile climatice ale județului Harghita, unde diferența dintre temperaturile maxime și minime pe parcursul anului este de 65—70°C (de la +30° la —35—40°). Verificarea și asigurarea bunei funcționări a sistemelor de ventilație și aerisire, a instalațiilor de încălzire, de apă potabilă, a grupurilor sociale etc. trebuie să fie nu numai prevăzute în contractele colective de muncă

Ergonomie și ingineria muncii

Interesanta manifestare științifică organizată la Timișoara (6—7 noiembrie a.c.) de Institutul politehnic „Traian Vuia” din localitate, sub denumirea „Conferința națională de organizare”, a consacrat una din cele 5 secțiuni problemelor de ergonomie și ingineria muncii. 37 de comunicări ale unor specialiști din instituții de învățămînt superior, unități de cercetare, inginerie tehnologică și producție au abordat o paletă largă de aspecte teoretice, metodologice și practice privind caracterizarea și ameliorarea mediului fizic și climaticului psiho-social în care se desfășoară munca. Au fost prezentate metode de investi-

gare și analiză, aplicații în întreprinderi, elemente privind eficiența economică a studiilor ergonomice.

Celelalte secțiuni ale Conferinței de la Timișoara s-au referit la: probleme generale ale organizării producției, modelarea, organizarea și conducerea sistemelor de producție. Au avut loc, de asemenea, mese rotunde cu teme: organizarea-conducerea în contextul cerințelor noului mecanism economico-financiar; cerințe ale organizării procesului de producție în condițiile economisirii resurselor de materii prime, materiale și energetice; dezvoltarea sistemelor de producție în cincinalul 1981—1985.

și în programele de măsuri, ci să fie realizate consecvent în practică; aceasta este o problemă de bună gospodărire nu numai pentru conducerea unităților și compartimentele de resort, ci pentru întregul personal muncitor, care poate și este dator să participe la efectuarea lucrărilor respective, la buna întreținere a instalațiilor.

În activitatea de zi cu zi, la fiecare loc de muncă, prezintă o însemnătate deosebită și asigurarea unui microclimat social corespunzător. Acesta este influențat de o multitudine de factori, printre care gradul de considerație, de colaborare, de interes, variația muncii, antrenarea în rezolvarea problemelor colective, în creația tehnico-științifică etc.

Confirmarea spiritului creator al celor ce activează în domeniul ergonomizării în unitățile economice ale județului o dau realizările în producție, numărul important al invențiilor și inovațiilor ce rezolvă și aspecte de această natură, creșterea satisfacției în muncă a lucrătorilor. În actualul cincinal — al calității și eficienței — rezultatele de pînă acum trebuie considerabil amplificate, astfel încît modernizarea continuă a proceselor de producție să însemne și condiții de muncă tot mai bune.

dr. Alexandru BALÁZS

președintele Consiliului județean al sindicatelor Harghita,
vicepreședinte al comisiei județene
de creație tehnico-științifică

Transformarea României într-o țară cu nivel mediu de dezvoltare

(Urmare din pag. 16)

populației ocupate, ceea ce înseamnă foarte mult în comparație chiar cu anul 1970, dar încă prea puțin dacă ne comparăm cu țările dezvoltate. Avem un învățămînt dezvoltat și structurat pe principii avansate, în concordanță cu necesitățile economiei naționale și ale vieții social-culturale și politice a țării.

În concordanță cu nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție, cu tendințele generale ale progresului economic și social, cu necesitățile reale ale populației și ale economiei în ansamblu, precum și cu condițiile și posibilitățile interne și internaționale Congresul al XII-lea al partidului a stabilit sarcinile dezvoltării economico-sociale a României în actualul cincinal, în cadrul cărora, în virtutea rolului decisiv pe care-l are întotdeauna progresul forțelor de producție, esențiale sînt cele legate de transformarea României într-o țară socialistă cu nivel mediu de dezvoltare. Primele dintre aceste sarcini sînt, firește, cele legate de continuarea industrializării:

ele sînt însă diferite de cele ale perioadelor anterioare, ca urmare a noilor realizări tehnice, economice, sociale. Congresul al XII-lea al partidului a stabilit însă și o seamă de sarcini care, după părerea noastră, depășesc ca însemnătate obiectivele specifice industrializării, fiind, mai ales, sarcini a căror îndeplinire cere eforturi ce se vor depune în întreg deceniul actual și probabil și în continuare. Asemenea sarcini sînt cele care privesc restructurarea industriei și, în final, a economiei naționale, îndeplinirea noii revoluții agrare, soluționarea esențială a problemei dezvoltării teritoriale, intensificarea cercetărilor științifice și a preocupărilor pentru dezvoltarea tehnologică, trecerea la dezvoltarea intensivă a industriei și a altor ramuri neagricole ale economiei naționale, ridicarea la cote superioare a eficienței activității economice, trecerea la o nouă calitate în întreaga activitate etc., sarcini care definesc actuala etapă drept cincinal, și într-o perspectivă mai largă, deceniu al revoluției tehnico-științifice, al dezvoltă-

rii intensive și al eficienței, al trecerii la o nouă calitate.

Adoptarea de către Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român a unor asemenea sarcini pentru actualul cincinal reprezintă, am putea spune, expresia salturilor pe care economia noastră le săvîrșește în mersul său ascendent. Asemenea salturi — cum sînt trecerea de fiecare dată la tehnici superioare, renunțînd la o seamă de tehnici intermediare pe care le-au folosit altădată țările astăzi dezvoltate, sau realizarea unor structuri superioare ale industriei și ale economiei, fără să mai trecem printr-o seamă de structuri pe care le-au cunoscut alte țări etc. — ne-au permis, de exemplu, să comprimăm perioada de industrializare socialistă la mai puțin de 4 decenii (după o perioadă de industrializare capitalistă, care de la începutul actualului secol și pînă după cel de al doilea război mondial n-a reușit să mărească ponderea populației ocupate în industrie, decît de la circa 8%, la circa 12%). Dar asemenea sarcini au putut fi adoptate și în condițiile în care partidul nostru a realizat analize lucide, științifice ale performanțelor lumii contemporane, stabilind perspective limpezi cu privire la dezvoltarea îndelungată în viitor a țării noastre.

**Dezbateră organizată
de „Revista economică”,
împreună cu Direcția
Generală a Arhivelor
Statului**

POSSIBILITĂȚI DE CUNOAȘTERE A RESURSELOR NATURALE PRIN CERCETAREA ARHIVELOR (I)

Maria D. Popescu — „Revista economică” — Poate că ar putea să pară ciudat faptul că am organizat această dezbateră pe o temă de stringentă actualitate în colaborare cu o instituție specializată în studierea și păstrarea documentelor istorice cum este Direcția Generală a Arhivelor Statului. Poate unii cititori ar putea pune întrebarea: În ce măsură istoria poate ajuta la rezolvarea problemelor prezentului? Să nu uităm însă că întotdeauna și în orice împrejurări, omul învață din experiența trecută, valorifică ceea ce a dobândit în domeniul cunoașterii științifice și ceea ce au creat înaintașii. Cu atât mai mult pare necesar acest lucru în epoca actuală caracterizată de profunde mutații tehnologice, de o amplă criză energetică și de materii prime, de criza valutar-financiară etc.

Eforturile de adaptare la criză depuse de majoritatea statelor lumii se orientează spre reducerea dependenței față de importurile de petrol și de materii prime minerale, spre atragerea în circuitul economic a resurselor proprii. Se conturează tot mai pregnant preocuparea pentru elaborarea unor strategii coerente de asigurare a independenței energetice și pentru autoaprovizionarea cu materii prime minerale. Pe fundalul eforturilor generale depuse de partidul și statul nostru pentru descoperirea și valorificarea resurselor naturale ale țării în vederea reducerii importurilor, considerăm că dezbateră noastră își poate aduce contribuția prin înlesnirea dialogului dintre specialiștii și deținătorii documentelor de arhivă bogate în informații economice și cadrele ce activează în diferite domenii ale practicii economice, în ministere economice etc. Arhivele pot constitui surse prețioase de informații pentru localizarea unor resurse energetice și de minereuri utile care au fost depistate și neexploatate sau a căror exploatare a fost sistată din diverse motive în trecut.

Țin să subliniez că amploarea și durata actualei crize a răsturnat toate criteriile de eficiență statico-dinamică în perioada anterioară. În primul rând, datorită progreselor tehnice și tehnologice, s-a ajuns în situația de a putea fi exploatare minereuri de 30—30 ori mai sărace decât cele exploatare cu jumătate de secol mai înainte (ex. minereurile cuprifere). Pe de altă parte, creșterea prețurilor la petrol și minereuri și mai ales scumpirea creditului impun revederea tuturor calculului de eficiență anterioare crizei. Dobinzile au ajuns să depășească 20%, astfel că în curs de 5 ani în locul unui credit inițial de 10 milioane ajung să fie restituite 20 milioane. Or, pentru țara noastră, care depinde într-o proporție însemnată de importurile de petrol și minereuri, este stringent necesar să se revadă cu toată atenția întregul potențial de care dispune, să se reevalueze cu atenție toate sursele considerate cu decenii în urmă ca fiind minore, sărace, dificil de exploatat pentru a le putea atrage cât mai urgent în circuitul economic. De asemenea, restricțiile crizei impun o reorientare și în ceea ce privește folosirea unor tehnici și tehnologii tradiționale ce utilizau energia căderilor de apă, a vântului etc. Acuitatea crizei și amploarea restricțiilor energetice fac necesară o optică nouă în privința posibilităților — oricât de modeste — de degrevare a balanței energetice a țării. În această optică nu este lipsit

de importanță faptul că prin dezbateră noastră putem sensibiliza factorii de decizie — de la nivel central și local — asupra unor posibilități reale și imediate de a atrage în circuitul productiv resurse energetice ori minerale de dimensiuni oricât de modeste. Am dori ca prin dezbateră noastră să contribuim la infiriparea unui dialog și a unei concluzii cât mai strinse între cadrele din economie care resimt atât de direct și de stringent efectele crizei și specialiștii arhivelor care dețin prețioase și multiple informații a căror utilitate nu este necesar decât să o demonstrăm în practică.

Ionel Gal — șeful Direcției Generale a Arhivelor Statului — Apreciez foarte mult inițiativa redacției „Revistei economice” cu convingerea că discuția va fi foarte utilă. Doresc să-i mulțumesc în mod deosebit, pentru că în paginile acestei publicații au și apărut materiale¹⁾ referitoare la utilizarea documentelor de arhivă în sprijinul cunoașterii și valorificării resurselor minerale și energetice. Aducând mulțumiri pentru această lăudabilă inițiativă, aș dori să subliniez în continuare că Direcția Arhivelor Statului și filialele Arhivelor Statului dețin foarte multe documente din care o parte însemnată o reprezintă documentele care conțin informații economice, legate de resursele minerale și energetice începând de la petrol, minereuri, la alte forme de energie care de-a lungul timpului au fost exploatare.

În ceea ce ne privește pe noi, cei din Arhivele Statului, am încercat să punem aceste informații în slujba beneficiarilor: a economiei naționale în ansamblu. În acest scop, în diferite județe, filialele au informat comitetele județene de partid; pe plan central noi am întocmit cu ajutorul computerului o listă a fondurilor economice pe care le deținem și le-am trimis conducerii Ministerului Minelor, dar nu știm în ce măsură acest instrument de evidență, util zicem noi, a fost folosit de instituțiile de cercetare.

În același context „Revista arhivelor” a publicat informații care să slujească această acțiune. Sintem conștienți însă că nu s-a făcut tot ceea ce se putea face. Că bogăția de informații economice pe care o deține Arhivele Statului nu este exploatată așa cum trebuie, ne-am dat seama și la întâlnirile internaționale unde utilizarea documentelor de arhivă în scopuri economice practice s-a pus cu o deosebită acuitate. În cadrul celui de al XVI-lea Congres al istoriei științei și tehnicii unul din reprezentanții arhivelor spunea că unele din informațiile din arhivă au fost folosite de Administrația N.A.S.A. pentru depistarea unor procedee legate de semnalezarea și transmiterea informațiilor prin raze ultrascurte.

Dacă în general Arhivele Statului au un aport deosebit de mare în ceea ce privește informațiile pentru cercetare, este un fapt că nici pe departe noi nu am pus în valoare informația tehnico-economică și științifică pe care o deținem în slujba dezvoltării economiei, științei și tehnicii. Ceea ce am făcut, consider că sînt lucruri bune, dar modeste mai ales dacă le raportăm la exigențele și la acuitatea situației pe planul aprovizionării cu resurse minerale și energetice.

De aceea, eu consider deosebit de utilă această întâlnire prin aria schimbului de informații pe care îl vom face cu ajutorul revistei și al dumneavoastră. Chiar pentru noi, specialiștii în arhive, va fi un schimb util de experiență pentru a găsi forme și mijloace noi pentru a da un impuls acestei activități.

¹⁾ Vezi dr. Iosif I. Adam, Documente de arhivă în sprijinul cunoașterii și valorificării resurselor minerale și energetice. „Revista economică” nr. 36 din 4 septembrie și 37 din 11 septembrie a.c.

Vasile Căpălnean — șeful filialei Arhivelor Statului Maramureș — Arhivele Statului filiala Maramureș, care își desfășoară activitatea într-un județ cu specific minier, deține o bogată bază documentară. Aceste fonduri arhivistice, în ordinea importanței lor sub aspect economic, ar fi cele ce au aparținut următoarelor instituții: 1) Inspectoratul geologic minier Baia Mare: între anii 1729—1970, 2) Comisariatul miniere Baia Sprie (1748—1860), Borșa (1763—1859), Oradea (1860—1862), Kosice (1860—1863), Smolnic (1855—1859), 3) Direcția minelor și uzinelor metalurgice Baia Mare (1609—1963), 4) Exploatarea miniere Baia Sprie (1750—1959), Băiuț (1756—1948), Rodna Veche (1755—1937), Valea Roșie — Baia Mare (1852—1943), „Dealul Crucii” — Baia Mare (1922—1942), 5) Uzina chimico-metalurgică Ferneziu (1833—1964), 6) Prefectura județului Maramureș — Seriile Viceconite și Documente hidraulice (sec. XIX—XX), 7) Primăria orașului Baia Mare (1347—1670).

Din aceste fonduri arhivistice, inventariate și selecționate, s-au întocmit nenumărate fișe tematice, din care cele mai valoroase sub raportul informațiilor conținute au fost introduse și în memoria calculatorului D.G.A.S. Toate fișele tematice întocmite sînt repartizate, conform clasificatorului, în fișierul tematic de la filială, iar pentru perioadele încă neafășate și deci neacoperite de fișierul tematic, cercetătorul poate consulta inventarele sau registrele contemporane de evidență ale acestor fonduri. În prezent se lucrează la un „Catalog al documentelor miniere”, începînd cu 1347 și pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

În urma tuturor acestor lucrări de ordonare, inventariere, cercetare tematică și publicare, realizate sau în curs de definitivare, credem că putem afirma că bogatul tezaur documentar referitor la problemele cu care se confruntă în prezent economia națională — descoperirea și valorificarea de noi resurse minerale și energetice — este numai parțial cercetat și valorificat. Arhivistii, întocmind lucrările menționate au adus documentele în stadiul de cercetare, dar ei nefiind specialiști în domeniile miniere sau energetice, bineînțeles că n-au putut elabora studii, cu propuneri de soluții concrete.

Încă de la ceea ce am putea numi declanșarea crizei petrolului, filiala a informat comitetul județean P.C.R. asupra documentelor referitoare la resursele de cărbune și petrol cunoscute și parțial exploatare de-a lungul anilor și în special în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primele două-trei decenii ale secolului al XX-lea. Toate aceste măsuri au avut un ecou favorabil în sensul creșterii numărului cercetătorilor la sala de studiu pentru valorificarea rezervelor posibile din vechile galerii miniere, părăsite ca nerentabile la vremea respectivă, din diferite puncte ale bazinului minier maramureșean.

De la un astfel de document din 1831, în care un topograf pleda pentru continuarea unor lucrări la Valea Roșie, apreciate ca fiind de importanță vitală, de natură să transforme Valea Roșie într-o zonă principală a mineritului baimărean și pe baza datelor cuprinse în vechile hărți miniere din secolul trecut, centrala minelor din Baia Mare a și primit un amplu studiu tehnico-economic întocmit de un specialist delegat de Institutul de cercetări și proiectări miniere din Baia Mare, de concluziile căruia cu siguranță că se va ține seama.

Altă temă de cercetare se referă la zona Herja de lângă Baia Mare, atît pentru valorificarea datelor în legătură cu fi-loane vechi, parțial exploatare, cit și în scopul stabilirii traseului tunelului de transport a minereului de la gura de exploatare la Flotația centrală din Baia Mare, al cărui traseu străbate o zonă în care constructorii ar putea să dea peste vechi galerii miniere.

Lucrările de proiectare a unei termocentrale, care să înlocuiască încălzitul cu gaze naturale sau combustibil lichid a noilor cartiere din orașul Baia Mare, au fost precedate de studiarea documentelor referitoare la descoperirea unor zăcăminte de cărbune în perimetrele unor localități apropiate.

Parcurgînd inventarele documentelor preluate de la Inspectoratul geologic minier Baia Mare ești surprins de faptul că întreaga zonă, pînă la Oaș, a fost cercetată și s-a semnalat cărbune, dar cu toate acestea, după știința noastră, aceste zăcăminte, cu mici excepții, astăzi nu sînt valorificate. Dar fondurile noastre documentare, în special cel al inspectoratului geologic minier, se referă la cărbune și petrol nu numai în Maramureș ci într-o zonă mult mai vastă, cuprinzînd județele Arad, Bihor, Sălaj, Satu Mare.

În ceea ce privește petrolul maramureșean, el s-a descoperit încă în secolul trecut în zona Sălcel — Vișeu. Un document din 1915 ne vorbește de faptul că „Societatea maghiară Carpatică” executase pînă în acel an 9 foraje după țifei, ajungînd în unele dintre acestea pînă la adîncimea de 1130 m. Din aceste puțuri s-au extras, în primele 4 luni ale anului respectiv 86 230 kg de țifei, iar perspectivele erau socotite ca încurajatoare, dovada constituînd-o faptul că aici s-a extras țifei pînă prin anii 1950—1952. Azi nu se mai extrage țifei din Maramureș, desigur din motive pe care le cunosc numai specialiștii, dar o documentare mai temeinică prin documentele vechi s-ar putea să ducă la concluzia repunerii în exploatare a acestor rezerve și a altora descoperite între timp prin forajele întreprinse în zonă.

Forța cursurilor de apă ce străbat Maramureșul, a pus în mișcare începînd de prin secolul al XVIII-lea și pînă în prima jumătate a secolului nostru nenumărate mori, gateri sau pive. Astăzi aproape că nu mai există mori de apă, ele fiind înlocuite de cele cu combustibili lichizi sau energie electrică. O studiere a arhivei hidraulice, existentă la filială, ar putea reorienta această ramură consumatoare de combustibil sau energie electrică, atît de scumpe.

Un document descoperit recent în arhive ne arată că încă înainte de primul război mondial s-au definitivat lucrările de construire a unei hidrocentrale de putere redusă la Borșa, în scopul deservirii bazei turistice și sportive de acolo, dar lucrarea a rămas în proiect din cauză că a intervenit războiul. Astăzi ar putea fi reluată această problemă pentru actualitatea ei, mai ales că „dosarul”, închis în împrejurările de atunci, conține toată documentația necesară.

În concluzie, prin prezentarea generală a bazei documentare maramureșene prin cîteva exemple menționate, am urmărit să subliniem cit de bogate sînt fondurile noastre documentare în domeniul resurselor minerale și de energie. Credem că s-ar impune, ca o regulă obligatorie, ca orice lucrare de prospecțiune geologică să fie precedată de o documentare în arhive, după cum, credem că nu ar fi lipsit de interes ca o parte din practica studenților de la facultățile de specialitate să aibă în vedere și domeniul arhivelor, în care să se facă sondaje documentare.

Gheorghe Dragnea. — Ministerul Geologiei — În primul rînd, doresc și eu să apreciez inițiativa „Revistei economice” și a Direcției Generale a Arhivelor Statului de a organiza această consfătuire, deoarece prin această discuție am putea găsi soluțiile pentru stabilirea unor contacte mai strînse între deținătorii arhivelor și organele locale sau întreprinderile miniere.

Referitor la una din problemele ridicate anterior și anume petrolul din Maramureș, exploatarea s-a închis prin 1973 din motive de nerentabilitate la data respectivă. Este o zonă petroliferă cunoscută de foarte multă vreme, dar cu posibilități restrînse. În momentul de față însă problema nu se mai pune în termenii în care se pune cu zece ani în urmă. În prezent, dacă ne raportăm la prețul de pe piața mondială, la tendința acestuia, exploatarea devine rentabilă. De altfel, ministerul nostru, încă de acum doi ani, a reluat toată documentația și a început să facă prospecțiuni mai sistematice, cu metode perfecționate, pentru a vedea dacă nu există la adîncimi mai mari zone cu posibilități superioare. Cercetările sînt în curs.

S-au făcut, de asemenea, referiri la o serie de iviri de cărbuni în zona respectivă. Ministerul nostru, începînd cu anul 1979 și-a elaborat un program sistematic de a cerceta toate zonele din țară, în special zonele deficitare în combustibil în scopul reducerii cheltuielilor cu transportul de la o zonă la alta și de a asigura din resurse apropiate, locale, necesarul, în special de cărbune pentru consumul local. Este adevărat că în Maramureș cărbunele este în cantități mici și, tot din motive economice, pînă acum nu aveau mare importanță, dar din aceleași motive, acum cînd necesarul este foarte mare și pe măsură ce tehnica minieră se perfecționează, poate să devină rentabilă și exploatarea unui asemenea cărbune. Pentru a da un exemplu, dacă în urmă cu o sută de ani limita minimă pentru a exploata un zăcămint de cupru era de 5—7 la sută conținut de metal, în momentul de față ne interesează, chiar și cu 0,2—0,3 la sută, deci de aproximativ 30—35 de ori mai mic, considerîndu-se rentabilă și o asemenea exploatare.

În încheiere cred că ar fi util ca specialiștii ministerului care merg pe teren să se întâlnească cu arhiviștii, să aibă contacte mai strânse, pentru a cunoaște documentele existente pentru că este posibil să existe zone mai mici care să nu fi fost sesizate de specialiștii noștri în prospecțiunile făcute în ultima vreme. Teritoriul este cercetat sistematic și mereu, pe măsură ce se perfecționează mijloacele de investigare și de pătrundere la adâncimi din ce în ce mai mari.

Florica Dumitrică — cercetător principal filiala Arhivelor Statului Prahova. — La filiala Arhivelor Statului Prahova se păstrează o mare cantitate de arhivă creată în ultimii 100 de ani. Documentele aparțin instituțiilor administrative și societăților petrolifere sau de altă natură, dintre care amintim: Steaua Română, S.A.R. Concordia, Societatea Româno-Americană, Rafinăria Teleajen, Creditul minier Brazi, Rafinăria Vega, Aquila Franco-Română, Astra Română, Salina Slănic, Camera de comerț și industrie, Colombia, Creditul minier. Documentele păstrate oferă numeroase informații despre începuturile exploatării zăcămintelor minerale, rapacitatea cu care au fost exploatare în perioada primei jumătăți a secolului nostru, cantitățile ieșite din țară cu forme sau fără forme, legal sau ilegal și alte asemenea date.

Dar în cele ce urmează doresc să mă refer doar la unele documente care privesc existența unor bogății subterane încă neexploatare sau mai puțin exploatare.

Astfel, numeroase documente de arhivă oferă informații despre unele sonde închise fie din cauză că petrolul se epuizase fie că forările făcute cu mijloacele tehnice mai rudimentare din perioada interbelică nu găsiseră petrol. La Băicoi, în perioada 1920—1928, 21 de sonde au fost abandonate, la Țintea 34, la Copăceni 11, la Păcurai, 12, precum și la Dițești-Roșiori, Urlați, Aricești, Boldești. Dar, posibilitățile tehnice au evoluat mult și asemenea sonde ar putea să prezinte un cu totul alt interes în momentul de față.

În ultimii ani, fondurile arhivistice ale filialei s-au îmbogățit cu noi documente din care rezultă informații despre diferite materii prime. Dintre acestea, cel mai important este fondul Direcțiunea a II-a minieră — regiunea Prahova. Inspectoarele miniere — Direcțiunea regională II minieră Ploiești.

Ultima întreprindere s-a înființat în anul 1908 ca serviciu exterior al Direcției minelor din cadrul Ministerului Industriei și Comerțului și avea în raza sa de activitate județul Prahova și Ilfov. Din anul 1937, Direcția reg. II minieră Ploiești cuprinde în activitatea sa de control județele Prahova, Dimbovița, Ilfov, Buzău, Brașov și Trei Scaune. În atribuțiunile direcțiunii intrau aplicarea întocmai a dispozițiilor rezultate din legea minelor privitoare la exploatarea zăcămintelor, supravegherea întregii activități miniere în ce privește drepturile emanate de la stat cât și de la particulari, eliberarea permiselor de prospecțiuni, executarea lucrărilor referitoare la impuneri miniere, anchete, controale. Se poate aprecia că Direcția regională II minieră Ploiești executa controlul întregii activități geologice și miniere de cercetare, explorare și exploatare din raza sa de activitate. Aceste documente prezintă mult interes mai ales că în județ există încă zone în care exploatarea minereurilor nu au început.

Prin cercetările întreprinse și discuțiile purtate cu conducerea Inspectoratului geologic Prahova au fost identificate pe baza documentelor de arhivă din anul 1941, zone bogate în silicați aluminosi (bentonită). Astfel, în localitatea Brebu, la aproximativ 10 km de Cîmpina în punctele „Carimbul”, „Certamul”, „Măluuroasa”, „Lupeni”, există mai multe straturi de bentonită, de culoare albă-gălbuie, cenușie și alte nuanțe. Straturile, 8 la număr, au grosimea de 20 cm — 180 cm. Zona nu a fost cercetată pînă în prezent. În perimetrul „Dobreașă” din apropierea localităților Prăjani-Slănic, Ștefești, Vărbilău, există o zonă de aproximativ 100 de ha. în care straturile de silicați aluminosi are o grosime de 0,90 m. Cercetările au început în anul 1942 dar au fost sistate din cauza războiului. Nu au mai fost reluate pînă astăzi.

Documente din 1935 vorbesc despre bentonita de la Păcurăști, făcîndu-se precizarea că este „un fel de cenușă vulcanică, alterată încă în timpul sedimentării ei și transformată într-o substanță ceroasă semănînd cu talcul și cu argila”. Stratul este în grosime de 10—20 cm, iar locuitorii o foloseau la fabricarea săpunului și ca detergent.

În anii 1945—1946, au început cercetările zonelor Breaza de Jos, Podul Vadului, Provița în vederea descoperirii de caolin, tufuri bentonice, marne, argilă și gipsuri, dar ulterior cere-

ările au fost sistate. Pentru zona de mai sus, semnalăm și existența unor izvoare cu ape termale exploatare și abandonate în secolul trecut.

În județul Prahova există cunoscutele mine de cărbune de la Filipești și Ceptura. Documentele de arhivă semnalează însă și existența în comuna Vărbilău a unei suprafețe de 267 ha de cărbune, dar exploatarea este dificilă deocamdată, întrucît stratul, în grosime de 1—2 m este la suprafață și întreaga zonă ar fi afectată dacă ar începe exploatarea. În anul 1938 a fost semnalată existența unor zăcăminte de cărbune la Comarnic și Secăria. Zăcămintul de forma unei „huile grase” este la suprafață. În aceeași zonă a fost descoperit „un depozit de gaze” care a făcut, după cum coșemnează documentele vremii, o erupție printr-un strat de argilă.

În arhiva Direcțiunii a II-a minieră Ploiești există și informații despre existența aurului, argintului și a altor minerale conexe în limitele unei suprafețe de 100 ha situată în comuna Poiana Mărului jud. Brașov. Pe lângă cuarț, granit, calcar alb cristalizat, se găsește pirita auriferă în proporție de 10% grosimea filoanelor eruptive, fiind de 45 cm. La tona de materie primă cu compoziția de mai sus se obțineau în 1932 aproximativ 10,9 grame de aur și 17—20 gr. aur cu argint.

În ce privește comunele Surani, Matia, Opăriți, Predeal-Sărari, Aricești-Zeletin există informații privitoare la exploatarea sulfului, iar la Colți, Mlăjet, Bozieni, Nehoiși, jud. Buzău referiri la existența chihlimbarului.

Categoriile de acte care păstrează informații despre unele minereuri și alte surse de materii prime sînt diverse. Amintim rapoartele geologice, studiile și memoriile cercetătorilor, hărțile și planurile diferitelor zone, corespondența, buletine științifice, actele și contractele de concesiuni, anchete economice etc. Multe dintre ele abia urmează să fie cercetate de specialiști în măsură să aprecieze valoarea și utilitatea informațiilor pe care le conțin.

Ion Stănescu, — directorul Muzeului republican al petrolului (Ploiești) — Pentru a sublinia interesul unei asemenea „mese rotunde” doresc să relev și un aspect mai vechi al colaborării fructuoase dintre istorici și geologii care caută substanțe utile.

Intocmirea hărții petrolifere a României în 1905, operație care se executa în urma unei vaste anchete geologice terminată în 1901, a avut în vedere și cercetarea izvoarelor istorice. Geologii s-au deplasat în județe și au cules toate aceste date și a rezultat pînă la urmă harta zonelor petrolifere din 1905 care coincide, în mare parte, cu harta actuală a zonelor petrolifere. Deci încă în 1905 se cunoștea existența zonelor petrolifere din Suceava, Gorj etc. Faptul că nu au intrat de la început în exploatare a fost determinat de anumite motive.

Preocuparea pentru valorificarea tuturor resurselor petrolifere a existat și la muzeul nostru. Ea s-a materializat, deocamdată, în xerografierea multor date statistice privind sonde abandonate din diverse motive. În primul rînd, cred că ar fi important pentru viitor și consider că ar avea rezultate dintre cele mai surprinzătoare ca specialiștii din întreprinderile petrolifere de profil să-și consulte propria arhivă pentru că multe trusturi și schele petrolifere au documentații pentru fiecare sondă exploatare sau abandonată, din diferite motive, și singur specialistul este în măsură să aprecieze dacă reluarea activității este posibilă și rentabilă.

În al doilea rînd, toată activitatea de cercetare geologică pe plan național la noi în țară a fost coordonată de Institutul geologic al României, care își are originea înainte de 1906, data formării lui, în Biroul geologic al României înființat în 1893. În momentul de față, arhiva acestui institut geologic care intrunește rezultatele activității elitei geologice românești nu este de găsit. Această arhivă ar trebui pusă la îndemîna cercetătorilor geologi din țară.

Evident, trebuie dezvoltată acea colaborare despre care s-a vorbit aici. Noi o putem asigura pe plan local cu întreprinderile de profil, dar ea trebuie să existe și pe plan central. Noi ca muzeu de profil adresăm un apel colegilor la colaborare. Deși știam și noi de exploatarea începute în Maramureș din 1915, nu dispunem de toate mărturiile și de toate datele privind aria exploatarea petrolului în diferite zone ale țării.

Radu Ionescu — șeful Arhivei Acte economice din D.G.A.S. — Arhiva Institutului geologic se află în momentul de față la Ministerul Minelor. În curînd ea va fi preluată de Direcția generală a Arhivelor Statului și va putea fi consultată de cei interesați.

DIN vasta literatură occidentală privind dobînda, rezultă că cel puțin următoarele trei aspecte majore au concentrat permanent atenția autorilor contemporani : a) validitatea teoriei banilor și dobînzii elaborată de Keynes ca alternativă cognitivă și pragmatică a ideilor clasice ; b) posibilitatea combinării în analiza dobînzii a unor procedee keynesiene cu cele clasice ; c) eficacitatea ratei dobînzii ca instrument de reglare a creșterii economice, ca instrument prin care să se armonizeze politica intervenționistă a statului cu mijloacele de revitalizare a proceselor concurențiale spontane – aspecte ce rezultă ca un corolar al primelor două. După cum se cunoaște, în „Teoria generală...” a lui Keynes – generală în sensul că, spre deosebire de economia politică burgheză clasică, are în vedere inclusiv cazul subutilizării factorilor de producție – rata dobînzii, determinată de masa monetară în circulație și de preferința pentru lichiditate, constituie unul din factorii importanți care condiționează nivelul investițiilor și mai departe, ritmul creșterii economice. Keynes are în vedere faptul că dacă eficiența marginală a capitalului (expresia psihică a randamentului mijloacelor de producție) este superioară ratei dobînzii, investițiile prezintă o tendință de creștere, ceea ce determină, pe de o parte, abundența de capital real, iar pe de altă parte, majorarea prețurilor bunurilor de echipament. Ca urmare a acestei situații, ulterior se diminuează eficacitatea marginală a capitalului și, deci, se reduc investițiile, pînă la un nivel la care capitalul real devine suficient de rar pentru ca eficiența sa marginală să crească din nou la valoarea cifrică a ratei dobînzii. Deoarece, prin acest mecanism, fluctuațiile eficienței marginale a capitalului și ale ratei dobînzii determină oscilații ciclice ale nivelului investițiilor, un mijloc important pentru stimularea creșterii economice și ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă este, după Keynes, reducerea ratei dobînzii prin emisiunea unei cantități de monedă peste necesarul obiectiv al economiei. În ipoteza că anumite rigidități ale sistemului monetar (utilizarea etalonului – aur, a unor cursuri valutare fixe etc.) – s-ar opune unei asemenea politici de emisiune, ele trebuie

Concepții neoclase privind dobînda și factorii săi (I)

modificate corespunzător, încît să permită dotarea economiei cu puterea de cumpărare excedentară reclamată de aceste circumstanțe. Aceasta, conchide economistul englez, cu atît mai mult cu cît un exces de monedă are și un efect independent, de stopare a preferinței pentru lichiditate datorită deprecierei unității monetare, ceea ce determină stimularea investițiilor.

Se relevă, deci, în acest context, că sensul major al teoriei keynesiene a banilor și dobînzii îl constituie justificarea necesității provocării unei inflații permanente, măsură de natură să satisfacă excesul de cerere de monedă rezultat din preferința pentru lichiditate, să diminueze această preferință prin deteriorarea monedei și să intensifice stimulentele procesului investițional. Politica monetară și de credit inspirată de această teorie constituie de mult timp principala opțiune din programele economice ale guvernelor occidentale. Gestionarea economiei capitaliste potrivit acestor prescripții a generat însă numeroase insatisfacții, ceea ce i-a determinat pe unii dintre economiștii occidentali să pună serios la îndoială valabilitatea fundamentelor lor teoretice.

Într-o serie de lucrări apărute începînd cu anii '50, prof. D. Patinkin¹⁾ a susținut din ce în ce mai insistent că teoria banilor și dobînzii elaborată de Keynes este aproape în întregime eronată. Critica lui Patinkin se bazează pe o analiză (opusă analizei keynesiene a echilibrului pe termen scurt), care are în vedere echilibrul pe termen lung al economiei capitaliste, economie presupusă însă ca îndeplinind în continuare condițiile de bază ale concurenței perfecte. În timp ce la Keynes principala preocupare era funcționarea economiei capitaliste în condițiile incertitudinilor specifice cu care se confruntă participanții la procesul economic, acesta fiind privit drept factorul esențial ce denaturează

pînă la absurd comportamentul economic, obiectivul principal al lui Patinkin este prezentarea modului în care ar funcționa economia capitalistă dacă s-ar restabili regulile „laissez-faire”-ului ; aceste reguli sînt sintetizate prin postulatul existenței unei certitudini perfecte cu privire la prețuri și dobînda.

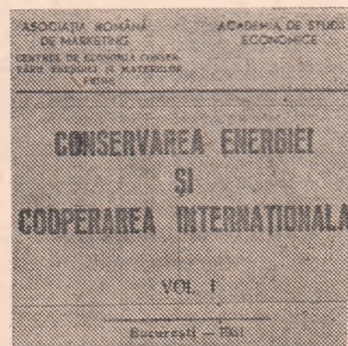
Din punct de vedere metodologic, Patinkin respinge explicațiile psihocomportamentale ale proceselor economice – explicații inaugurate de Keynes, iar cum acestea sînt incluse mai ales în considerațiunile privind modul de utilizare a monedei, el le elimină considerînd moneda exclusiv ca un mijloc de plată. Deoarece, la Patinkin, moneda nu poate fi și un mijloc de speculație sau de creare a altor conjuncturi favorabile pentru posesorii săi, analiza sa face abstracție de elementele de incertitudine conținute în preziunțile agenților economiei cu privire la prețuri și dobînda. Aceasta constituie, de altfel, o distanțare netă față de keynesieni precum și o reîntoarcere la tezele economiei politice burgheze clasice.

În teoria keynesiană, sursa principală a incertitudinilor o reprezintă operațiunile speculative desfășurate pe piețele de capital, acesta fiind, totodată, și elementul esențial pentru explicarea rolului ratei dobînzii. Dacă necesitățile de monedă pentru tranzacțiile cu mărfuri sînt satisfăcute, restul monedei aflat în circulație este presupus ca fiind în întregime în mina speculatorilor „à la baisse”, cantitatea de monedă din economie trebuind să fie suficient de mare pentru acoperirea ambelor categorii de utilizări. Rolul ratei dobînzii este ca, începînd de la un anumit nivel al evoluției sale descendente, să limiteze operațiunile „à la baisse”, regînd astfel cererea speculativă de monedă, și deci, preferința pentru lichiditate. La Patinkin, într-un mod semnificativ, operațiunile speculative de capital, cu incertitudinile specifice pe care acestea le generează, sînt excluse din analiză.

Argumentul principal pe care se sprijină procedeul lui Patinkin apare simplu, el fiind formulat într-o manieră clasică : rolul monedei este ca, independent de circumstanțe, să mijlocească schimbul bunurilor utile prin ele însele sau transformabile tehnic în astfel de bunuri. Moneda nu poate fi

FIȘE

● Reunind comunicările prezentate cu ocazia unui simpozion internațional ale cărui lucrări s-au desfășurat, la începutul acestui an, în București, lucrarea „CONSERVAREA ENERGIEI ȘI COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ” (în 3 volume), publicată sub egida Asociației Române de Marketing și a Academiei de Studii Economice, aprofundează un domeniu de maximă importanță pentru progresul economiei. În consens cu tematica supusă dezbaterei, și continuînd linia unor

ceretări realizate astfel la noi în țară, și pe plan mondial, problema conservării energiei nu este privită numai la nivelul fie-

cărei economii naționale în parte. Realizările înregistrate în diverse state în planul fundamentării unei concepții unitare asupra economisirii energiei, a în-cadrării acestui domeniu în strategia energetică globală le sînt alături studii de cuprindere mai ample, care proiectează e-cuația energetică în termeni unei politici regionale sau chiar planetare. Elaborate de cercetători români și specialiști de peste hotare, studiile au fost grupate pe cîteva domenii importante de investigație : conservarea energiei în procese de transformare energetică ; conservarea energiei în procese de consum final ; probleme economice și sociale ale

conservării energiei ; problema-tica energiei în relațiile internaționale.

Legea valorii și proporționalitatea economiei

● Cum se intercondiționează legea valorii și principiul proporționalității în actuala etapă a dezvoltării societății socialiste? – se întreabă economistul un-gur K. Szabo în articolul „Az ertéktervény és az arányosság elv napjainkban” (Legea valorii și principiul proporționalității, astăzi) prezentat în publicația Közgazdasági Szemle și repro-dus în „ABSTRACTS OF HUNGA-

consumată sau întrebuințată într-un alt mod fizic, încât pînă la urmă trebuie schimbată pe bunuri; chiar și atunci cînd este ținută în rezervă sau imprumutată, asemenea procese au în vedere un schimb ulterior, respectiv o creștere a cantității de monedă în vederea unui astfel de schimb. Ca urmare, masa monetară necesară economiei depinde de prețul bunurilor tranzacționate, sau, în exprimarea lui Patinkin, utilitatea marginală a unui stoc de monedă dat depinde exclusiv de nivelul prețurilor, independent de motivul imediat care determină deținerea monedei.

Pornind de la premisa clasică potrivit căreia moneda nu este decît un simplu instrument neutru de vehiculație a mărfurilor, Patinkin analizează pe larg condițiile acestei neutralități. După el, modificarea printr-un act de guvernămint a unității monetare naționale (sau numai a puterii de cumpărare oficiale) lasă neschimbate elementele fundamentale ale economiei (nevoie, resurse, tehnologii, creanțe, obligații etc.) și raporturile dintre ele. O astfel de măsură determină doar exprimarea tuturor prețurilor, încasărilor, datorilor etc. cu ajutorul noii unități de măsură. Or, acestea sînt echivalente cu efectele variațiilor continue ale masei monetare în circulație, unitatea monetară rămînd fixă, în sensul că, și în acest din urmă caz, toate prețurile, veniturile și cheltuielile bănești, creanțele și obligațiile etc., se modifică în aceeași proporție ca și masa monetară. În consecință, susține Patinkin, nu există nici un motiv să se creadă, cum afirmă keynesienii, că o variație a masei monetare determină modificarea numai a unui preț particular cum este rata dobînzii.

Concluzia sa generală este că, dacă toate prețurile și salariile sînt flexibile, dacă moneda nou emisă este astfel introdusă în economie încît toate fluxurile (pozitive și negative) de monedă și titluri de credit cresc în aceeași proporție, dacă previziunile agenților economici sînt certe, dacă nu există nici o „iluzie monetară”²⁾, atunci, din punct de vedere al echilibrului pe termen lung, o creștere a cantității totale de monedă din economie lasă neschimbată rata dobînzii în același mod și pentru aceleași motive ca și o modificare bruscă a unității monetare.

Rezultă că, la Patinkin, neutralitatea monedei în raport cu economia este valabilă atît din punct de vedere al echilibrului pe termen lung, cît și din al celui pe termen scurt, provenind dintr-un set de ipoteze formulate în legătură cu mecanismul economic general. Observațiile faptice invederează însă că aceste ipoteze sînt excesiv de simplificatoare, în sensul că modificările veniturilor monetare individuale, ale emisiunilor de titluri de credit, ale reacțiilor diferitelor categorii de firme și pături ale populației etc. la impactul diverselor impulsuri monetare sînt în realitate extrem de neomogene. În ceea ce privește absența „iluziei monetare”, Patinkin însuși nu pare a ști dacă ea trebuie postulată sau dedusă logic din celelalte ipoteze privind comportamentul economic rațional.

Se invederează, astfel, că Patinkin — care, în bună tradiție clasică, consideră moneda doar ca un „voal” ce maschează procesele materiale din economie, procese despre care crede că sînt raționale, dar se prezintă denaturat datorită aberațiilor practicilor monetare — nu reușește să expliciteze satisfăcător condițiile necesare pentru ca moneda să fie neutră. În particular, el nu reușește să demonstreze că, în economia capitalistă contemporană, o multiplicarea a masei monetare în circulație este însoțită de o multiplicare în același sens și în aceeași proporție a încasărilor și plăților, veniturilor și cheltuielilor, prețurilor și salariilor etc., pentru toți agenții economici.

Pentru a-și putea continua totuși expunerea, Patinkin introduce un nou postulat; el afirmă că nu pot avea loc creșteri ale veniturilor bănești fără ca acestea să declanșeze acțiunea unor forțe specifice competiției economice în condiții de concurență perfectă, care determină egalizarea utilităților marginale ale diferiților agenți economici. Aceste forțe, susține Patinkin, în măsura în care nu sînt deviate de acțiunea neinspirată a statului sau de accese de iraționalism ale indivizilor, conduc pe termen lung la o creștere a prețurilor în aceeași proporție în care au sporit încasările monetare. Prin efectul aceluiași forțe, cantitățile de titluri de credit emise sau cumpărate, după caz, vor crește și ele în aceeași proporție. Ansamblul acestor consecințe a fost denumit ulterior „efectul încasărilor reale” sau

„efectul Pigou”. Pentru ca acest efect să se propage în economie este nevoie, evident, de un anumit interval de timp — în cadrul căruia rata dobînzii poate fi chiar mai redusă decît înainte, însă după epuizarea procesului de transmisie creșterea masei monetare în circulație lasă neschimbată rata dobînzii.

Patinkin subliniază că eroarea principală a lui Keynes constă tocmai în aprecierea potrivit căreia suportul cantității de monedă în circulație trebuie să fie în permanență superior necesităților de monedă generate de preferința pentru lichiditate corespunzătoare unui nivel anterior al ratei dobînzii. Keynes a ajuns, astfel, la concluzia necesității unei inflații permanente, eroare gravă comisă, explică Patinkin, numai pentru că era convins că atît patronii cît și salariații sînt victime ale „iluziei monetare”. În ceea ce-l privește, Patinkin elimină această „iluzie” ajungînd la concluzia că rata dobînzii nu depinde direct și exclusiv de cantitatea de monedă, deși depinde, printre altele, de prețuri, care, cu un anumit decalaj de timp, cresc în aceeași proporție ca și masa monetară. Cum însă masa monetară, la fel ca și dobînda depinde, la rîndul său, de prețuri, situația „reală” a economiei și rata dobînzii corespunzătoare echilibrului pe termen lung rămînd neschimbate.

Silviu CERNA
Timișoara

¹⁾ D. Patinkin. „Relative Prices, Say's Law and the Demand for Money”. *Econometrica*, 16. apr. 1948: „The Indeterminacy of Absolute Prices in Classical Economic Theory”. *Econometrica*, 17. jan. 1949: „A Reconsideration of the General Equilibrium Theory of Money”. *Review of Economic Studies*, 18. 1949—1950: „The Invalidity of Classical Monetary Theory”. *Econometrica*, apr. 1951: „Dichotomies of the Pricing Process in Economic Theory”. *Economica*, 21. mai. 1954: „Money, Interest and Prices”. *Evanston*, 11. 1956: „Liquidity Preference and Loanable Funds: Stoc and Flow Analysis”. *Econometrica*, 25. nov. 1958: „Keynesian Economics Rehabilitated: A Rejoinder to Professor Hicks”. *Economic Journal*, 69. sept. 1959: „Financial Intermediaries and the Logical Structure of Monetary Theory”. *American Economic Review*, 51. mart. 1961.

²⁾ Absența „iluziei monetare” înseamnă că nu există nici o tendință de a considera semnul monetar ca o valoare în sine și nici ca o putere de cumpărare a unei anumite valori, dependentă de nivelul prețurilor curente.

RIAN ECONOMIC LITERATURE” nr. 3/1981. Ideea complementarității legii valorii și a proporționalității economice a fost argumentată, susține K.S., de clasicii marxismului în condițiile economiei de piață a liberului schimb, prin dezvoltarea teoriei rentei și, într-o anumită măsură, prin teoria prețurilor de producție. Relația dintre cele două legi — a valorii și a dezvoltării proporționale — îmbracă forme diferite în condițiile economiei socialiste, economie în care, atît determinarea prețurilor economice cît și a modului de manifestare a legii valorii are loc într-un cadru planificat. Acest fapt nu trebuie interpretat,

consideră autorul, drept o limitare a rolului activ al prețurilor. Dimpotrivă, legile reproducției socialiste presupun o imbinare suplă a acțiunii legii valorii cu obiectivele strategice de dezvoltare macro-socială.

Evoluții economice

● Privită global, tendința cea mai pronunțată care se constată, în ultimii ani, în economia țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol — se arată într-un studiu: „Les tendances de la politique commerciale et économique dans les p.v.d. importateurs de pétrole” elaborat sub egida GATT și reprodus în publicația „PROBLÈMES ECONO-

MIQUES” — nr. 1743 — se referă la ritmul lor de creștere, al cărui nivel s-a redus de la 5,5% în perioada 1963-1973, la 5% între 1973-1980, urmare directă a recesiunii din țările industrializate, a creșterii prețului țițeiului și a altor materii prime pe piața mondială etc. În ce privește comerțul exterior al acestor țări, importurile au crescut, în volum, cu circa 6,5% anual comparativ cu 6% înregistrat în cazul exportului.

Analiza evoluției economice a țărilor amintite pune în evidență, se arată în studiu, și importante diferențieri între state. Astfel, după momentul declanșării crizei petrolului în 1973, creșterea cea

FIȘE

mai semnificativă au înregistrat-o acele țări în curs de dezvoltare importatoare de petrol care au realizat o diversificare rapidă a producției lor precum și a structurii exportului. Numeroase dintre aceste state au promovat o politică de un relativ liberalism pe plan intern și extern, ele izbutind, după cum se arată în studiu, să se adapteze mai rapid la modificările survenite în volumul și natura cererii pe piața mondială și, în speță, a țărilor industrializate.

Inițiative românești pentru creșterea rolului O.N.U. în lupta popoarelor pentru dezarmare și pace

PĂTRUNS de un profund umanism, de un înalt spirit de responsabilitate pentru viața și existența tuturor popoarelor, pentru destinele civilizației umane, Apelul pentru dezarmare și pace al Frontului Democrației și Unității Socialiste, difuzat și ca document oficial al Adunării Generale a O.N.U., abordează problemele cele mai arzătoare care stau în fața Națiunilor Unite, a întregii comunități internaționale. Apelul pune în evidență necesitatea de a se acționa cu cea mai mare energie și cât mai grabnic, până nu este prea târziu, pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri efective de dezarmare în primul rând de dezarmare nucleară, pentru scoaterea în afara legii și eliminarea tuturor armelor de distrugere în masă.

Chemind toate forțele democratice, opinia publică, popoarele tuturor țărilor să se unească într-o largă mișcare pentru pace și dezarmare, pentru apărarea dreptului fundamental al tuturor națiunilor la viață, pace și libertate, Apelul îndeamnă, în același timp, să se acționeze pentru ca Organizația Națiunilor Unite, celelalte organizații și organisme internaționale să joace un rol mult mai activ în îndeplinirea acestor cerințe vitale, atestând, încă o dată, însemnătatea pe care România o acordă principalului for mondial al zilelor noastre, sporirii eficacității sale în lupta generală în vederea traducerii în viață a aspirațiilor supreme ale întregii umanități, de a trăi într-o lume a păcii, înțelegerii și progresului.

Creată acum 36 de ani, la finele unei conflagrații cum nu cunoscuse până atunci istoria, — Organizația Națiunilor Unite — prin vocația sa universală, aflată la nivelul principiilor ce guvernează acțiunile sale, cit și prin numărul membrilor săi (157 în prezent), prin amplitudinea activităților pe care trebuie să le coordoneze și să le încurajeze — are menirea să realizeze aspirația profundă a popoarelor de a inaugura o nouă eră în raporturile interstatuale. Activitatea sa a contribuit adesea la îmbunătățirea atmosferei politice, a permis analizarea a numeroase probleme privind colaborarea dintre state pe plan politic, economic, social, fapt care a favorizat mai buna cunoaștere a pozițiilor și intereselor statelor și a facilitat identificarea unor soluții și căi de acțiune corespunzătoare.

În același timp au fost relevate însă și unele neajunsuri în activitatea O.N.U., faptul că unele prevederi ale Cartei și unele hotărâri luate de Organizația mondială nu au fost transpuse în viață sau au fost îndeplinite doar parțial. Dezbaterile pe marginea problemelor încredințate Organizației, unele de importanță majoră pentru pacea și securitatea internațională, s-au transformat adesea în discuții îndelungate și sterile, ceea ce s-a dovedit a fi în detrimentul concentrării eforturilor asupra găsirii unor soluții concrete, eficiente, cu participarea tuturor statelor membre.

Astfel, cu toate că atât la O.N.U., inclusiv la sesiunea specială din 1978 consacrată dezarmării, cit și în Comitetul de la Geneva problemele dezarmării au fost amplu dezbătute de-a lungul anilor, consemnându-se numeroase declarații de bune intenții și adoptându-se multiple rezoluții, rapoarte și recomandări, cursa înarmărilor nu numai că nu s-a atenuat, dar a primit noi și puternice impulsuri. Tocmai ținând seama de sterilitatea negocierilor desfășurate în ultimii ani în problematica complexă a dezarmării, România consideră urgentă și imperativă trecerea de la vorbe la fapte, la măsuri efective de dezarmare și de eliminare a forței și a amenințării cu folosirea forței din viața internațională, răspunzând astfel înseși rațiunilor care au condus la crearea O.N.U.

Interes permanent pentru continua perfecționare a activității O.N.U.

ÎN CADRUL NAȚIUNILOR UNITE, al instituțiilor sale specializate și al altor foruri internaționale, România și-a câștigat

prestigiul unui stat dintre cele mai active în sfera diplomatiei multilaterale, având o contribuție activă la punerea în aplicare a scopurilor și principiilor înscrise în Carta O.N.U., la apărarea cauzei păcii, justiției și libertății popoarelor. Acest lucru este reflectat de faptul că România socialistă a fost coautoare la cea mai mare parte a declarațiilor și rezoluțiilor adoptate de O.N.U. în probleme de interes major, cum sint realizarea universalității Organizației, consolidarea păcii și securității internaționale, lichidarea colonialismului, adoptarea unor măsuri autentice de dezarmare, codificarea principiilor relațiilor dintre state, sprijinirea eforturilor pentru lichidarea decalajelor dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, extinderea și diversificarea colaborării economice și tehnico-științifice, instaurarea unei noi ordini economice internaționale, formularea drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor etc. Inițiative românești importante, de larg ecou pe plan internațional, se află înscrise pe agenda actualii sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.: întărirea și dezvoltarea bunei vecinătăți, înghețarea și reducerea bugetelor militare, Anul internațional al tineretului. Toate acestea demonstrează că pe parcursul celor aproape 26 de ani de participare activă la O.N.U., țara noastră s-a preocupat de folosirea optimă a posibilităților pe care le oferă organizația pentru extinderea colaborării internaționale pe toate planurile, manifestând, în același timp, un interes permanent pentru continua perfecționare a activității ei și pentru creșterea rolului O.N.U. în lume, ținând seama atât de experiența acumulată de instituția mondială cit și de noile sarcini care-i revin în stadiul actual al vieții internaționale.

Nevoia tot mai larg resimțită de a se proceda la evaluarea modalităților de întărire a O.N.U., în contextul răspunderilor tot mai mari care-i revin în prezent, a determinat guvernul român să înscrie pe agenda celei de-a XXVII-a sesiuni a Adunării Generale punctul intitulat „Creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în menținerea și consolidarea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea cooperării între toate națiunile și în promovarea normelor de drept internațional în raporturile dintre state”. Dezbaterile pe marginea acestei inițiative românești precum și rezoluțiile adoptate au scos în evidență necesitatea sporirii capacității de acțiune a Organizației pentru îndeplinirea obiectivelor sale, îmbunătățirea structurilor instituționale, perfecționarea formelor și metodelor de lucru, pentru a deveni un instrument eficace în întărirea păcii și securității generale, în salvagardarea independenței și suveranității statelor, a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, fără nici un amestec din afară.

În 1975, la propunerea țării noastre, inițiată împreună cu alte țări, Adunarea generală a creat Comitetul special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului Organizației, alcătuit din 47 de state, între care și România, cu sarcina de a examina propunerile formulate cu privire la întărirea Organizației și de a identifica pe acelea susceptibile să întrunească un acord general.

Inițiative de larg ecou internațional

O IMPORTANTĂ CONTRIBUȚIE a țării noastre la lucrările noului Comitet a constat în propunerile din documentul prezentat la 12 noiembrie 1975 Adunării generale intitulat „Poziția României cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său în vederea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice”. Documentul arată că O.N.U. reprezintă forul cel mai larg și mai reprezentativ pentru dezbaterile marilor probleme ale epocii contemporane, subliniind în același timp că pentru îndeplinirea acestei înalte responsabilități se impune ca activitatea O.N.U. să fie îmbunătățită substanțial, cu scopul ca ea să reflecte în mod corespunzător realitățile lumii de astăzi și să contribuie efectiv la promovarea în viața internațio-

nală a unui spirit nou, a unei politici întemeiată pe deplină respectare a dreptului fiecărei națiuni de a-și hotărî singură soarta. Ideile continute în document vizează adaptarea actului constitutiv al O.N.U., Carta, la exigențele epocii noastre, transformarea Organizației Națiunilor Unite într-un veritabil instrument de promovare a păcii, securității și colaborării internaționale.

Propunerile formulate de țara noastră se referă la definirea mai precisă a obiectivelor Națiunilor Unite, în lumina experiențelor acumulate și a cerințelor actuale; dezvoltarea, precizarea și adoptarea normelor și principiilor relațiilor internaționale, în concordanță cu noile cerințe ale vieții internaționale, rolul O.N.U. în soluționarea pe cale pașnică a conflictelor dintre state, sporirea considerabilă a rolului, influenței și aportului O.N.U. la înlăturarea dezarmării, intensificarea acțiunilor Organizației pentru lichidarea definitivă a colonialismului, neo-colonialismului, rasismului și apartheidului, îmbunătățirea structurii, organizării și funcționării O.N.U.; democratizarea întregii activități a Organizației și a organismelor sale, pentru a permite participarea tuturor statelor membre, în condiții de egalitate, la dezbaterile și soluționarea problemelor internaționale etc.

În anul 1976, Adunarea generală a avut la dispoziție primul raport prezentat de Comitetul special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului Organizației. Alături de multitudinea de idei concrete formulate de cei peste 60 de vorbitori la acest punct, reține atenția consensul realizat în legătură cu prelungirea mandatului Comitetului amintit, hotărârea luată fiind consolidată printr-o rezoluție propusă de România și de alte 61 de state și însușită unanim, ceea ce ilustrează, încă o dată, largă adeviziune de care se bucură inițiativa românească privind creșterea rolului O.N.U.

În 1978, Comitetul special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului Organizației a prezentat Adunării generale un prim inventar de propuneri și sugestii în legătură cu sporirea contribuției Organizației mondiale la soluționarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state. Aceeași temă a format obiectul unei liste de propuneri adoptate prin consens de Comitet în 1979. Același organ a început, cu un an mai târziu, activitatea de elaborare a unei Declarații asupra reglementării pașnice a diferendelor dintre state.

Un moment important l-a constituit elaborarea de către delegația României, împreună cu delegațiile altor opt state, a unui proiect de Declarație asupra reglementării pașnice a diferendelor dintre state și prezentarea acestuia la sesiunea Comitetului special de la Manila (28 ianuarie — 23 februarie 1980). În concepția țării noastre elaborarea declarației nu trebuie să fie decât un prim pas în vederea elaborării și adoptării în viitor a unui tratat general asupra reglementării pașnice a diferendelor dintre state.

La sesiunea din acest an a Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului Organizației (New York, 17 februarie — 13 martie 1981) a început procesul de redactare a Declarației, concepută să fie alcătuită din două părți. Prima parte enunță obligațiile generale ale statelor decurgând din principiul reglementării pașnice a diferendelor, iar a doua parte se referă la rolul organelor principale ale O.N.U. în reglementarea diferendelor. La actuala sesiune a Adunării generale delegația română acționează pentru continuarea activității de redactare a Declarației începută în Comitetul special și finalizarea acesteia cât mai curând posibil, pentru a putea fi adoptată la sesiunea din 1982 a forumului mondial. Cu definitivarea proiectului de declarație a fost însărcinat un grup de lucru a cărui președinție a revenit reprezentantului României.

La ultima sa sesiune, Comitetul special a mai avut ca sarcină să treacă în revistă 74 de propuneri ale statelor vizând creșterea rolului O.N.U. în menținerea păcii și securității internaționale, în vederea întocmirii unei liste de propuneri care au suscitat un interes deosebit și asupra cărora un acord este posibil. Cu această ocazie au fost abordate în termeni generali și unele propuneri prezentate în anii anteriori de țara noastră: elaborarea unui Cod universal de conduită privind drepturile și obligațiile fundamentale ale statelor; adoptarea unui tratat mondial de nerecurgere la forță; introducerea în Carta O.N.U. a unor dispoziții care să prevadă ca rezoluțiile adoptate prin consens sau cu unanimitate de voturi să constituie angajamente ferme pentru toate statele membre; asigurarea examinării de fond de către Adunarea generală a rapoartelor anuale ale Consiliului de Securitate, a dreptului Adunării generale de a cere Consiliului rapoarte speciale asupra principalelor probleme ale păcii și securității internaționale, de a formula sugestii și propuneri privind modul de acțiune al Consiliului; consacarea în Carta O.N.U. a procedurii consensului în ceea ce privește problemele esențiale ale păcii și securității internaționale; includerea în Cartă a unor prevederi care să stabilească necesi-

tatea ca atît Adunarea generală cît și Consiliul de Securitate să instituie, în fiecare caz în parte, pentru problemele importante, proceduri, mecanisme sau organisme corespunzătoare care să urmărească ducerea la îndeplinire a rezoluțiilor adoptate și să propună măsuri pentru traducerea lor în viață, acordarea pentru 1—2 membri nepermanenți ai Consiliului de Securitate a acelorași drepturi ca și pentru actualii membri permanenți în adoptarea hotărîrilor pe probleme de fond, stabilirea unor reguli și principii clare care să guverneze activitățile militare ale O.N.U.

În cadrul Comitetului s-au formulat unele rezerve și chiar opoziții, îndeosebi din partea unor membri permanenți ai Consiliului de Securitate, în legătură cu propunerile care implică modificări în Carta O.N.U.

Paralel cu inițiativa elaborării declarației amintite, România a propus crearea unei Comisii permanente a Adunării generale care să îndeplinească funcții de mediere, bune ofiții și conciliere. În viziunea țării noastre, un astfel de organ, deschis practic participării tuturor statelor, inclusiv celor care nu sînt parte la diferend, dar care doresc și pot să contribuie la soluționarea acestuia, ar oferi nu numai cadrul propice găsirii căilor și mijloacelor practice de rezolvare pe cale pașnică a diferendelor existente, dar ar urma să aibă și un rol activ în prevenirea izbucnirii unor stări de încordare, a agravării și degenerării acestora. Fără îndoială, acesta ar întări încrederea statelor în capacitatea O.N.U. de a-și îndeplini funcțiile sale în domeniul menținerii păcii și securității internaționale, transformînd în regulă generală utilizarea de către statele membre a cadrului oferit de organizație pentru reglementarea pașnică a diferendelor.

★

PE PARCURSUL SESIUNILOR Comitetului special, precum și la sesiunile Adunării generale a O.N.U. numeroase delegații au relevat actualitatea și însemnătatea propunerilor prezentate de România și au avut cuvinte de căldură prețioasă față de contribuția sa constructivă la dezbaterile cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității O.N.U. Una din concluziile fundamentale ale dezbaterilor privind creșterea rolului O.N.U. în viața internațională este recunoașterea necesității imperioase a sporirii capacității de acțiune a O.N.U. în examinarea și soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale. Statele membre doresc ca Organizația mondială să răspundă pe deplin comandamentelor epocii și să contribuie efectiv la menținerea păcii și securității internaționale, la stabilirea unei noi ordini internaționale, la asigurarea participării active, democratice a tuturor țărilor — indiferent de mărime sau de orînduire socială — la soluționarea problemelor complexe ale lumii de astăzi. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Baia Mare „trebuie să crească și mai mult rolul Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale în soluționarea problemelor care confruntă omenirea, în asigurarea participării popoarelor la rezolvarea lor, în interesul păcii, al progresului și independenței, al dezvoltării lumii”, punct de vedere împărtășit de numeroase state ale lumii și reflectat pe larg în luări de poziții la tribuna Adunării generale a O.N.U. la actuala sa sesiune. Declarațiile unor reprezentanți autorizați ai acestor țări, în marea lor majoritate fără în curs de dezvoltare și nealiniată, au confirmat justetea poziției României, a președintelui ei, care relevă că nu există sarcină mai arzătoare pentru toate statele și popoarele lumii, pentru întreaga omenire, decît aceea de a face totul pentru a se împiedica extinderea în continuare a arsenalelor, pentru a se trece la reducerea cheltuielilor și a efectivelor militare, la adoptarea de măsuri energice de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, și a se apăra viața și liniștea popoarelor.

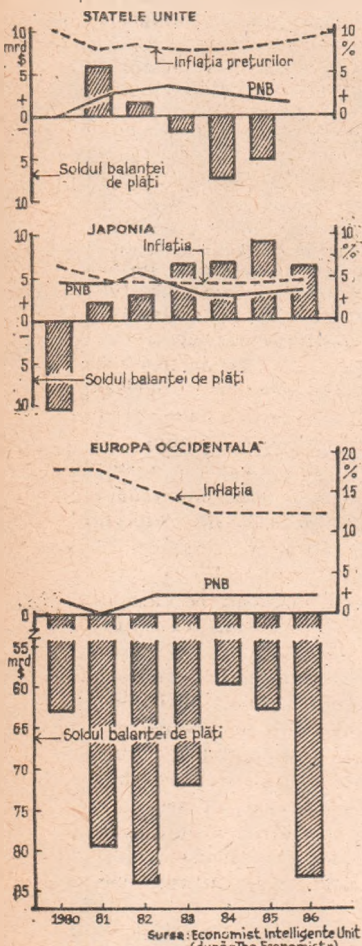
În acest context, o însemnătate deosebită dobîndește cea de-a doua sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, din 1982, care trebuie să deschidă calea unei acțiuni radicale în abordarea acestei problematice, să constituie, totodată, un prilej de mobilizare și activizare puternică a opiniei publice de pretutindeni ca forță hotărîtoare, în măsură să impună oprirea cursei înarmărilor, să creeze perspectiva unei lumi fără arme și fără războaie.

România este hotărîtă să acționeze în continuare, conlucrînd strîns cu toate celelalte state, pentru întărirea capacității de acțiune a Organizației Națiunilor Unite, pentru sporirea rolului ei în viața internațională, astfel încît activitatea instituției mondiale să devină mai eficientă și să contribuie efectiv la rezolvarea marilor probleme care preocupă umanitatea și în primul rînd a celei mai urgente dintre ele — dezarmarea.

Sabin POP

Perspective economice occidentale

UN studiu realizat de specialiștii de la Economist Intelligence Unit și Wharton Econometric

Forecasting apreciază — deși trebuie să ținem cont de elementele subiective inerente acestor

studii — că în următorii cinci ani țările occidentale pot realiza o anumită creștere economică în condițiile unui deficit relativ redus al balanței de plăți.

Pentru zona O.C.D.E., această creștere este estimată la 3,3% în 1982 față de 1,7% estimările pentru 1981. Este o prognoză mai optimistă față de cele ale specialiștilor din cadrul organizației, care prevedeau cifre de respectiv 1,25 și 2%. Pentru întreaga perioadă țările industrializate ar înregistra — potrivit studiului citat — o creștere medie anuală de 2,9% față de 2,6% în perioada 1973—1980.

Pe țări sau grupe de țări se așteaptă totuși ca evoluțiile să fie diferențiate. Astfel, P.N.B al țărilor din Piața comună este așteptat să se reducă cu 0,5% pe ansamblul anului 1981, în timp ce în S.U.A. se prevede că va crește cu 2,5%, iar în Japonia cu aproape 4,5% în același interval.

În ce privește șomajul, prognozele indică o reducere pînă la nivelul de 5% în Statele Unite pentru anul 1986 în condițiile în care se așteaptă ca P.N.B. să înregistreze o medie a ratei de creștere de 3,3% pe an. În Europa occidentală, șomajul s-ar putea

menține în majoritatea țărilor la circa 9%, cu excepția Angliei și Irlandei unde se așteaptă niveluri de respectiv 12,4% și 15,3% în 1986.

O situație mai optimistă este prevăzută în Franța cu o rată a șomajului de circa 5,8% în condițiile unui deficit însemnat, apreciat la 53 miliarde dolari, în balanța de plăți a țării. De fapt, pe ansamblul țărilor dezvoltate vest-europene se așteaptă ca soldul balanței de plăți să fie deficitar, soldul negativ anual vest-european urmînd să se ridice la 83 miliarde dolari în 1982 (vezi grafic).

Și inflația este prevăzută să se încadreze pe o curbă descendentă, respectiv de la 13% la circa 10% în perioada 1984—1986. Japonia și Anglia se pare că vor înregistra cele mai sensibile performanțe, rata inflației urmînd să coboare la o medie de 4,6% și respectiv 10,7% în intervalul 1981—1985.

Premisele acestor prognoze constau în perspectiva unor creșteri mai lente decît pînă acum în ce privește prețurile la fiței, un nou „șoc petrolier” putînd avea efecte dezastruoase pentru țările din O.C.D.E. în perioada amintită.

Programe de dezvoltare

Albania: dezvoltarea multilaterală a economiei

BILANȚUL favorabil al realizării planului cincinal de dezvoltare a economiei naționale a R.P.S. Albania pe anii 1973—1980 se exprimă între altele, în sporirea cu 21,4% a produsului social brut al țării, respectiv într-un ritm de două ori mai rapid decît creșterea populației sale. Concomitent, producția industrială s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 6,1%, în condițiile creării unor ramuri noi, ca siderurgia, prelucrarea complexă a petrolului, producția de ferocrom etc., și ale extinderii în continuare a bazei tehnico-materiale a ramurilor existente ale industriei extractive și prelucrătoare. Printre ramurile care au înregistrat ritmuri superioare de dezvoltare se numără hidroenergetica (triplicarea producției de energie a hidrocentralelor în 1980 față de nivelul atins în 1975), extracția de cărbune (un spor de 63%), industria de mașini și utilaje (o creștere de 57,7%) ș.a. Aceste realizări, alături de mărirea cu 21,4% a producției agricole (cumulată pe cincinal, față de perioada corespunzătoare precedentă), au constituit premisa îmbunătățirii activității în celelalte ramuri și sectoare ale economiei naționale.

În ceea ce privește actualul — cel de-al VII-lea — cincinal (pe anii 1981—1985), obiectivul său fundamental constă în dezvoltarea multilaterală a economiei, în condițiile sprijinirii de forțele proprii; ea se bazează pe adîncirea industrializării socialiste a țării, pe consolidarea și intensificarea agriculturii, pe ridicarea eficienței activității economice, pe desfășurarea revoluției științifice și tehnice, precum și pe perfecționarea relațiilor de producție socialiste.

În acest context general se prevede majorarea — în 1985 față de 1980 — a produsului social brut cu 34—36% (respectiv într-un ritm mediu anual de 6—6,4%), a producției industriale globale cu 36—38%, a producției agricole globale (cumulată, pe cincinale) cu 30—32%, a productivității sociale a muncii cu 12—13%, a volumului transporturilor de mărfuri cu 36—38% ș.a.m.d.

În ritmuri superioare față de cel mediu al industriei se vor dezvolta extracția de petrol și cărbune (spor de 58—60% și, respectiv, circa 48%, în 1985 comparativ cu 1980), cea a unor minereuri, producția principalelor metale feroase și neferoase, industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor (de 43—45%), producția de articole chimice (cu 63—65%) etc. În cadrul producției agricole accentul se va pune pe dezvoltarea unor domenii ale sectorului zootehnic, cum sînt producția de carne, cea de ouă, de lînă ș.a.; totodată, se urmărește sporirea considerabilă a recoltei medii de măsline, de citrice, a producției de struguri etc. Se va asigura astfel temelia ridicării în continuare a nivelului de trai, exprimată nu numai prin majorarea cu 8—10% a veniturii reale pe locuitor (în 1985 față de nivelul atins în 1980), ci și prin lărgirea cu aproximativ un sfert a volumului vânzărilor în comerțul socialist cu amănuntul, prin construirea a peste 80 mii de apartamente și locuințe individuale etc. — indicii elocvenți ai progresului continuu al poporului albanez pe calea bunăstării.

Schimburile comerciale dintre Albania și România au cunoscut o dezvoltare susținută în ultimii ani; în acest cadru exporturile românești constau în deosebi în mașini-unelte, echipament petrolier, rulmenți, piese de schimb, aparataj, produse chimice, medicamente și aite articole, în timp ce livrările părții albaneze cuprind bitum și petrol, minereu și concentrat de crom, cupru și produse de cupru, diverse articole de larg consum etc.

N. P.

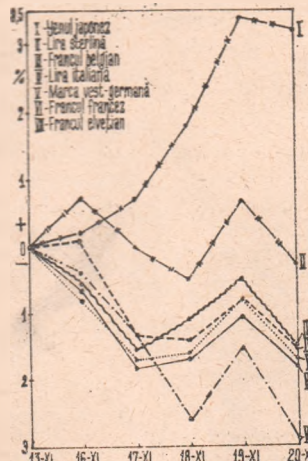
EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 16—20.XI.1981 cursul dolarului S.U.A. a cunoscut o evoluție destul de contradictorie.

Existența unor factori cu influență negativă pentru dolar, între care menționăm scăderea dobînzilor și reducerea producției industriale cu 1,5% în octombrie a.c. au fost, în parte, contracarate de unele declarații privind perspectiva înviorării în lunile următoare în S.U.A. Desființarea suprataxe aplicată asupra utilizării excesive a facilităților de scont la autoritățile monetare centrale a fost interpretată de către operatorii de devize ca o intenție a acestora de a contribui mai mult la depășirea actualei stări a economiei americane, prin facilitarea apelului la credite.

Francul elvețian a fost supus celor mai accentuate presiuni „à la baisse”, mai ales după ce dobînzile la depozitele în franci au fost reduse de băncile elvețiene cu 0,25—0,50%, astfel că la închiderea din 20.XI. cotația sa de 1,8075 franci/1 dolar, era cu aproape 3% sub cea corespunzătoare din 13.XI.1981, de 1,7550 franci/1 dolar. Francul francez a mai pierdut teren în cadrul sistemului valutar vest-european cotația sa de la închiderea săptămîinii de 5,67 franci/1 dolar fiind cu 1,8% sub cea de referință de 5,5675 franci/1 dolar.

Marca vest-germană, lira italiană și francul belgian au înregistrat procente apropiate de depreciere în relația lor cu dolarul, respectiv 1,7%, cînd pe 20.XI. la 2,2475 mărci/1 dolar (2,21 mărci/1 dolar pe 13.XI.1981), 1.202 lire/1 dolar (1.182 lire/1 dolar, cursul de referință) și respectiv 37,72 franci/1 dolar (37,12 franci/1 dolar cu

o săptămîină în urmă). După un început favorabil, lira sterlină termină intervalul prezentat în ușoară depreciere față de dolar (1,9050 dolari/1 liră pe 20.XI față de 1,91 dolari/1 liră pe 13.XI), cîștigînd în schimb în relația sa cu valutele europene. Venul japonez pare a se încadra din nou pe o linie puternic ascendentă în relația sa cu restul valutei occidentale, inclusiv cu dolarul (220 yeni/1 dolar, față de 227 yeni/1 dolar pe 13.XI.1981, adică o depreciere cu peste 3%) legat de situația favorabilă din economia niponă.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat scăderi la eurodolarii (12,875% pe 20.XI., față de 13,6875% pe 13.XI.1981) și euromărci vest-germane (10,125% față de 10,25% respectiv) și o ușoară creștere la eurofranci elvețieni (9,875% comparativ cu 9,6875%).

Prețul aurului la Londra a evoluat aproape permanent pe o linie descendentă, al doilea fixing din ziua de 20.XI.1981 de 401,50 dolari/uncie fiind cu 11 dolari/uncie sub cel corespunzător din 13.XI.1981.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 16—20.XI. Bază: cursurile din ziua de 13.XI a.c.

R.S.F. IUGOSLAVIA

Orientări fundamentale ale dezvoltării economice în actualul cincinal

ÎN CURSUL realizării prevederilor celui de-al șaselea plan de dezvoltare a economiei naționale a Iugoslaviei, pe anii 1976—1980, au fost înregistrate numeroase rezultate favorabile: sporirea într-un ritm mediu anual de 5,7% a produsului social total, de 6,9% a producției industriale, de 1,9% a celei agricole, de 2,9% a exporturilor (concomitent cu reducerea importurilor într-un ritm de 0,2%), creșterea cu 5,3% a veniturilor reale ale populației ș.a.m.d. Totodată, economia iugoslavă a fost confruntată cu anumite dificultăți, cauzate îndeosebi de puternica majorare a prețurilor la petrol pe piața mondială, de scumpirea materiilor prime și utilajelor importate, de menținerea unor disproporții structurale și a unui nivel relativ scăzut al productivității muncii.

Anul trecut în Iugoslavia a fost adoptat programul de stabilizare a economiei naționale, având drept obiective esențiale reducerea cheltuielilor aferente consumului productiv și neproductiv, economisirea resurselor, micșorarea deficitului balanței comerciale și al celei de plăți, combaterea creșterii inflaționiste a prețurilor pe piața internă etc. Aplicarea programului se va extinde pe o perioadă mai lungă, ținându-se seama de faptul că unele fenomene negative (ca disproporțiile în structura economiei naționale, deficitul balanței de plăți, dezechilibrul dintre cererea și oferta de pe piața internă la o serie de produse ș.a.) nu pot fi depășite în intervalul unui singur cincinal.

În acest context, una dintre caracteristicile esențiale ale planului de dezvoltare a economiei naționale a Iugoslaviei pe anii 1981—1985 o constituie o anumită încetinire a ritmului de creștere, fiind prevăzut un spor mediu anual de 4,5% al produsului social total, de circa 5% în cazul producției industriale și de 4,5% al celei agricole. **Orientarea fundamentală a planului constă în infaptuirea stabilității economice, în condițiile bizuirii într-o măsură crescândă pe resursele naturale și financiare proprii, în îmbunătățirea pozitiei economice a țării pe plan internațional, inclusiv prin reducerea nivelului datoriei externe și a dependenței de import.**

În domeniul investițiilor se prevede că ponderea acestora în produsul social total va scădea de la 34% la 29%: investițiile în fonduri fixe urmează să sporească într-un ritm mediu anual de 1,5%, în condițiile măririi mai rapide a investițiilor direct productive. În ceea ce privește investițiile neproductive, acestea vor crește într-un ritm mai lent decât în cincinalul 1976—1980 sau chiar vor descrește absolut în unele sectoare, cu excepția fondurilor destinate construcțiilor de locuințe care vor progresa în medie cu 2,5% pe an.

În cadrul politicii investițiilor se va acorda o grijă permanentă repartizării și utilizării raționale a mijloacelor, atât pe plan teritorial, urmărindu-se accelerarea dezvoltării republicilor și regiunilor mai puțin avansate (Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Macedonia ș.a.), cât și în cel al stabilirii unor proporții mai judicioase între ramurile extractive și cele prelucrătoare, precum și înăuntrul acestora.

Politica investițiilor va urmări, de asemenea, extinderea potențialului de export al țării, adaptarea mai rapidă a producției la cerințele în continuă schimbare ale pieței interne și externe, stimularea largirii legăturilor de cooperare ș.a. Concret, aceasta înseamnă că se va acorda prioritate dezvoltării producției acelor mărfuri care se pretează la export sau contribuie la reducerea importului, întăririi sectorului energetic, sporirii extracției și prelucrării materiilor prime, extinderii producției de alimente, dezvoltării construcțiilor de mașini și a sectorului transporturilor. În industriile prelucrătoare

fondurile de investiții vor fi utilizate mai ales pentru reconstrucția și modernizarea capacităților de producție existente, cu deosebire în ramurile care condiționează progresul tehnico-științific.

De o atenție specială beneficiază în cincinalul actual sectorul energetic, preconizându-se — alături de folosirea cu precădere a surselor autohtone de energie — măsuri ca: ridicarea eficienței utilizării combustibililor și energiei în industrie, în transporturi, în consumul neproductiv; largirea folosirii energiei solare, geotermale și altor forme noi de energie; deschiderea unor mine de cărbuni și construirea unor unități de extracție a petrolului și gazelor în țară și în străinătate; extinderea producției de materiale fisionabile și de instalații, necesare pentru dotarea unor centrale electronucleare; desăvârșirea sistemului național de transport al energiei; edificarea accelerată de capacități industriale pentru prelucrarea secundară a petrolului în scopul reducerii la minimum a cantităților de motorină; perfecționarea tehnologiilor de îmbogățire a cărbunelui ș.a.

Creșterea producției de energie va fi asigurată în principal pe seama sporirii ponderii cărbunelui și hidroenergiei, centralelor electrice bazate pe produse petroliere atribuireându-li-se mai mult rolul de capacități de rezervă pentru perioadele de vîrf ale consumului energetic. În acest scop, pe baza reconstruirii și modernizării minelor existente, a deschiderii de mine noi, volumul extracției de cărbune urmează să se majoreze la 82 mil. tone în 1985. Se prevede ca, în același an, producția de țiței să ajungă la cel puțin 5 mil. tone, iar cea de gaze naturale la nu mai puțin de 5 mld. mc. Toate aceste prevederi, ca și cele vizînd gospodărirea rațională a combustibililor și energiei, se vor încadra într-un program pe termen lung (pînă în anul 2000) de dezvoltare a energiei iugoslave, program care se află în curs de elaborare, ținându-se seama de implicațiile și restricțiile de ordin economic, tehnologic și ecologic.

În domeniul extracției și prelucrării materiilor prime destinate industriei, planul include — ca orientări fundamentale — desfășurarea lucrărilor de prospectare a unor noi zăcăminte minerale, construirea unor unități de îmbogățire a minereurilor și topitorii ș.a. Se are în vedere aici intensificarea valorificării variatelor resurse minerale ale subsolului iugoslav: prospecțiunile efectuate pînă în prezent au evidențiat că Iugoslavia dispune de 8,9% din rezervele mondiale de minereu de nichel, 8,1% din cele de mercur, 4,3% din cele de plumb, 2,7% din cele de zinc, 2,1% din cele de cupru, 1,8% din cele de bauxită, 1,7% din resursele mondiale de cărbune, 1,1% din cele de antimoniu, 0,75% din cele de fosfați, circa 0,5% din cele de uraniu ș.a.m.d.

Concomitent, vor fi extinse capacitățile de îmbogățire a mineureului de fier autohton și de prelucrare primară a acestuia, astfel încît gradul de autoaprovizionare a economiei iugoslave cu produse siderurgice să se majoreze la 80%, urmînd să fie importate în continuare doar anumite tipuri de oțel de calitate superioară și unele fabricate din oțel. Metalurgia neferoasă va cunoaște, de asemenea, o intensificare a lucrărilor de cercetare și a construcției de noi capacități, pentru asigurarea valorificării maxime a resurselor existente, în special prin perfecționarea tehnologiilor de utilizare complexă a minereurilor polimetalice.

În general, dezvoltarea industriei de prelucrare a metalelor, a construcțiilor de mașini-unelte, a industriei electronice și electro-tehnice, a construcțiilor navale, a industriei chimice etc. va ține seama de cerințele progresului tehnic pe plan mondial și va urmări crearea condițiilor pentru îmbunătățirea raportului import-export atât pe fiecare sector de activitate, cât și pe ansamblu (obiectivul stabilit pentru 1985 în domeniul comerțului exterior fiind acoperirea importurilor prin exporturi în proporție de 70%).

O orientare similară se preconizează în cazul agriculturii, fiind planificat — între altele — ca în perioada 1981—1985 să se realizeze o producție medie anuală de 6 mil. tone la grâu, de 12 mil. tone la porumb, de peste 8,7 mil. tone la sfeclă de zahăr, de 750 mii tone la floarea-soarelui, de 1,5 mil. tone la carne, de 5 mld. litri la lapte, de 380 mii tone la ulei vegetal, de 75 mii tone tutun ș.a.m.d.

Dezvoltarea științei și tehnicii, intensificarea rolului său în toate ramurile economiei naționale constituie una dintre preocupările esențiale în cursul actualului cincinal: este prevăzută în acest sens elaborarea unui program tehnologic pe termen lung, menit să definească obiectivele și măsurile de accelerare a progresului tehnologiilor iugoslave, de utilizare mai eficientă a licențelor străine și de extindere a exportului iugoslav de tehnică și know-how.

În ceea ce privește ridicarea nivelului de trai, îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale populației — țel permanent al întregii politici social-economice a statului iugoslav — va fi urmărirea pe multiple căi, printre măsurile preconizate figurînd măsurile pentru încetinirea ritmului inflaționist sporirea cu peste 2% pe an a veniturilor reale pe locuitor, construirea a circa 750 mii de apartamente și locuințe personale.

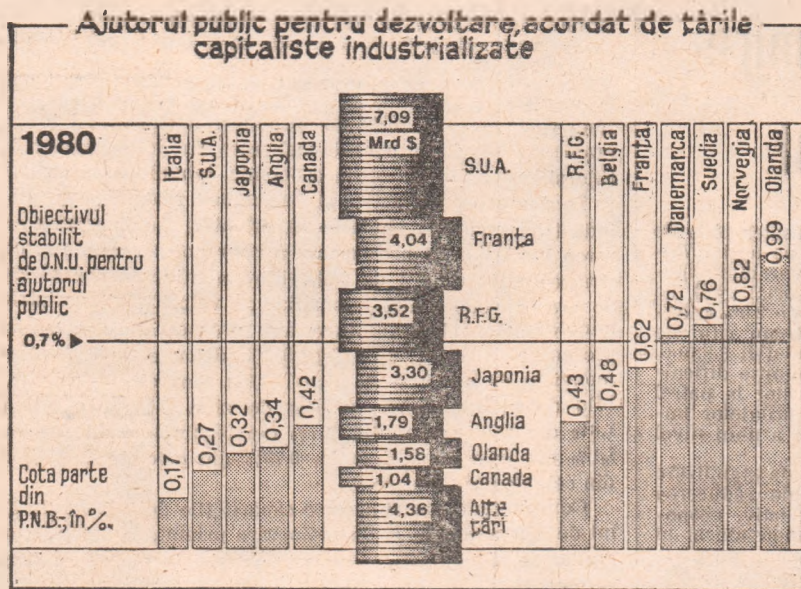
Nicolae POPOV

Sindromul nereceptivității

MULT dezbătută problema a sporirii ajutorului acordat de țările industrializate țărilor în curs de dezvoltare, ca una din premisele importante ale înlăturării treptate a decalajului economic care separă cele două grupuri de țări, n-a depășit pînă în prezent — în cea mai mare parte a cazurilor — pragul care desparte „intențiile pioase“ de măsurile concrete. Este vorba aici în special de ajutorul public, acordat în condiții neîmpovărătoare pentru beneficiari sau chiar cu titlu nerambursabil.

Or, după cum se vede din graficul de mai jos care include date detaliate

pentru douăsprezece țări capitaliste dezvoltate, numai patru dintre acestea au atins ori au depășit anul trecut obiectivul stabilit în acest domeniu de O.N.U., respectiv acordarea unui ajutor public echivalent cu 0,7% din produsul național brut al fiecărei țări. Dar, tocmai țările care dețin cea mai mare pondere în totalul ajutorului public acordat de ansamblul țărilor capitaliste industrializate (S.U.A. — 27%, Franța — 15%, R.F.G. — 13%, Japonia — 12%, Anglia — 6% ș.a.) se situează, de regulă, sensibil sub nivelul obiectivului stabilit de O.N.U., arătându-se a fi prea puțin receptiv în fața repetatelor apeluri de a-și spori contribuția la dezvoltare.

După « La Tribune d'Allemagne »

Noua etapă a revoluției tehnico-stiințifice

ÎN CURSUL deceniului al optulea — scrie revista cehoslovacă *Politická ekonomie* — au început să se manifeste semne ale epuizării potențialului economic al primei etape a revoluției tehnico-stiințifice din lume (începută cu două decenii mai înainte); totodată, modificarea treptată a condițiilor social-economice ale aplicării cuceririlor progresului tehnico-stiințific a generat premisele trecerii la cea de-a doua etapă a acestei revoluții, ca bază pentru o nouă și puternică ridicare a productivității muncii.

Această etapă se caracterizează prin realizarea unei cotituri structurale în domeniul energiei (dezvoltarea unor noi tehnologii nucleare, utilizarea superioară — pe calea chimizării — a combustibililor solizi și gazoși, transformarea directă a energiei solare în energie electrică, extinderea folosirii hidro-energiei și a energiei eoliene, etc.), corelată cu automatizarea complexă a proceselor din sfera productivă și neproductivă pe baza folosirii în masă a dispozitivelor de automatizare, a micro-procesoarelor, a calculatoarelor electronice ș.a.

Concomitent, în cea de a doua etapă a revoluției tehnico-stiințifice au loc

modificări radicale în structura și calitatea obiectelor muncii, precum și a resurselor utilizate pentru fabricarea lor, ceea ce își capătă expresia în trecerea pe scară largă la tehnologii fără deșeuri și reziduuri (sau doar în cantități mici), la reciclarea unor materii prime, la adincirea chimizării producției și la crearea unui mare număr de materiale artificiale cu proprietăți prestabilite, la elaborarea și aplicarea de biotehnologii care determină creșterea considerabilă a randamentelor în agricultură etc.

Un rol important în promovarea acestei etape în țările socialiste — arată revista — are realizarea unui mecanism economic care să asigure conducerea eficientă a dezvoltării științei și tehnicii, aplicarea largă, neîntârziată a cuceririlor sale în practică.

Bulgaria: evoluții în schimburile comerciale

ÎN CADRUL dezvoltării susținute a comerțului exterior al Bulgariei în ultimul sfert de veac, cea mai pregnantă creștere au înregistrat-o schimburile cu țările nesocialiste în curs de dezvoltare. Valoarea acestora a sporit de la circa 20 milioane leva valută în 1956 la 1511 milioane în 1980, respectiv o creștere de aproximativ 77 ori; o evoluție deosebit de favorabilă a cunoscut exportul

bulgar în aceste țări, valoarea sa evoluind de la 11 milioane la 1220 mil. leva valută. În ceea ce privește structura exportului menționat, un loc de frunte (44% din valoarea totală în 1980) revine grupei „mașini, instalații și obiective complete“, în timp ce în cadrul importului bulgar rolul predominant îl joacă (cu o pondere de 57% anul trecut) combustibilii, materiile prime de origine minerală și metalele.

Progrese remarcabile a înregistrat și comerțul Bulgariei cu țările capitaliste dezvoltate, a căruia valoare a urcat de la circa 80 milioane leva valută în 1956 la peste 2,8 miliarde leva valută, rezultând o creștere de aproximativ 35 de ori. În cadrul importului bulgar din acest grup de țări predomină mașinile și utilajele moderne, tehnologiile avansate, instalațiile industriale complete. După cum arată revista *Ikonomiceska misl*, alături de anumite evoluții nefavorabile pentru Bulgaria ale raportului de schimb pe piața mondială, tocmai nevoia de asemenea produse, destinate echipării și dezvoltării unor ramuri ca industria textilă și cea alimentară, industria chimică, așezăminte medicale ș.a. a determinat apariția — în anumite perioade — a unui sold pasiv al balanței comerțului bulgar cu țările capitaliste industrializate.

Japonia: factori „anticriza“

ANALIZÎND evoluția economiei japoneze în cea de a doua jumătate a deceniului trecut și căutînd să discearnă factorii care i-au permis să înfrunte cu mai mult succes decît alte țări capitaliste dezvoltate atît criza energetică, cît și criza economică, autorii ultimului studiu anual al O.C.D.E. consacrat Japoniei apreciază că aceasta s-a datorat — înainte de toate — capacității superioare de adaptare la modificările cererii pe piața internă și cea externă.

Printre principalele căi de realizare a remodelării pe planul economiei naționale se numără: eliminarea capacităților excedentare în ramurile industriale care au cunoscut dificultăți structurale (cum sînt oțelăriile prevăzute cu cuptoare electrice și cuptoare Martin, topitoriile de aluminiu, producția de înghețăminte chimice, fabricarea de articole din fire sintetice sau cea de carton ondulat, construcțiile navale); promovarea industriilor avansate din punct de vedere tehnologic și care realizează indicatori energetici superiori (construcția de mașini electrice, de componente electronice pentru sectorul informaticii, industria aeronautică, producția de energie nucleară); reducerea costurilor de producție (creșterea valorii producției raportate pe om-oră de lucru fiind mai ridicată — respectiv de 7,3% pe an în perioada 1975—1980 — decît în alte țări capitaliste dezvoltate); micșorarea dependenței economiei de evoluțiile pe piața mondială a petrolului (se apreciază, de pildă, că între anii 1973 și 1979 consumul de petrol pe o unitate de produs a scăzut astfel: cu 35% în siderurgie, cu 27% în industria chimică, textilă și în cea a ceramicii, faianței și porțelanului, cu 23% în industria cimentului, cu 12% în producția de pastă celulozică și hîrtie etc.).

GLOSAR

Protectionism [II]

IN CEA DE A DOUA categorie de măsuri protecționiste (vezi „Revista economică” nr. 47 din 20 noiembrie a.c.) se includ :

Contingentele. Deși potrivit principiilor GATT restricțiile cantitative la import nu pot fi introduse și aplicate decit în împrejurări excepționale, măsurile cu un asemenea caracter sînt utilizate în prezent pe o scară largă pentru limitarea intrărilor de mărfuri străine. Contingentele se stabilesc fie sub forma unor cantități determinate de mărfuri admise la import, fie prin fixarea unor procente limită de creștere a anumitor importuri față de o perioadă de referință. Problema contingentării importurilor a devenit deosebit de preocupantă din cauza sistemului generalizării acesteia în toate țările aparținînd unor grupări economice cum este de exemplu Piața comună. După ce sînt și așa defavorizate de diferențele tarifare, mărfurile provenind din afara grupării sînt supuse unor restricții cantitative uneori foarte severe, cel mai cunoscut și dezbătut caz fiind acela al importurilor de textile.

Barierile cantitative apar însă de foarte multe ori ca simple măsuri de fapt, fiind ridicate în calea importurilor fără a avea la bază o anumită dispoziție legală sau o hotărîre a unei politici economice declarate. Cea mai răspîndită practică în această privință o constituie neacordarea pur și simplu a licenței de import pentru anumite mărfuri sau acordarea acesteia cu înfrînzire, pentru a se pierde perioada conjuncturală optimă de comercializare.

Norme și condiții speciale. Stabilirea anumitor obligații, cum ar fi nivelul minim calitativ al mărfurilor, prescripții de igienă, supunerea importurilor la un control total, prezentarea de certificate de origine și alte asemenea condiții, ce pot apare justificate și necesare, se face uneori în mod abuziv, în scopuri protecționiste.

Limitarea „voluntară” a exporturilor. Această formă de restrîngere a schimburilor, care nu trebuie anunțată la GATT, este numai aparent consimțită, întrucît constituie, de regulă, o consecință a amenințării cu introducerea de contingente sau de tarife vamale sporite de către țara importatoare.

Referitor la efectele măsurilor protecționiste, se apreciază în general că tarifele vamale nu constituie în momentul de față obstacolul cel mai serios în calea schimburilor economice. Cu toate acestea, în ultimul timp există o tendință de a se diferenția, modifica sau majora tarifele vamale, pornind de la criteriul protecționiste. Este concludent că, potrivit unei analize a experților Fondului Monetar Internațional, numărul țărilor care percep suprataxe vamale a crescut de la 40 în 1974, la peste 60 la începutul anilor '80.

Repercutiunile cele mai serioase se consideră că le au, totuși, barierele și obstacolele netarifare, care iau o diversitate tot mai mare de forme și se dovedesc a influența în mod sensibil circuitul mărfurilor. După unele aprecieri, dacă se face abstracție de tarifele vamale și se iau în considerare toate măsurile protecționiste netarifare, un procent de 46% din comerțul mondial cade acum sub incidența acestor măsuri, intrînd în ceea ce se denumește „schimburi încadrate”, comparativ cu 40% în anul 1974. Diferențiat pe mărfuri, se estimează că la produse alimentare, oțel și o serie de produse de bază, proporția „schimburilor încadrate” depășește 50%.

Dacă în urmă cu cîțiva ani țările în curs de dezvoltare ridicau bariere comerciale pentru a proteja industria națională în curs de constituire, în ultimul timp se observă că țările industriale sînt cele care apelează frecvent la măsuri protecționiste pentru a compensa scăderea competitivității unor sectoare de producție, determinată de învechirea utilajelor sau de rămînera în urmă tehnologică.

Amploarea pe care a luat-o protecționismul în comerțul mondial este o consecință directă a adîncirii crizei economice și monetare din lumea capitalistă. Situația la care s-a ajuns constituie încă o dovadă că așa cum susține statornic România, se impune o acțiune energetică și coordonată a tuturor statelor pentru înlăturarea barierele și obstacolele ce stau în calea unor schimburi economice libere pe plan internațional.

Pe grupe de țări este concludent că în timp ce procentul „schimburilor încadrate” a scăzut în țările în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol de la 49,8% în 1974 la 48,9% în 1979, în țările industrializate membre ale O.C.D.E. procentul a prezentat o creștere în aceeași perioadă de la 35,8% la 42,3%.

Radu NEGREA

Robotizare

Cristian Florescu, Rimnicu Vilcea — Și în Uniunea Sovietică procesul de „robotizare” se extinde continuu, cuprînzînd în orbita sa mereu noi și noi întreprinderi. Tot mai

multe institute de cercetări, birouri de proiectări și uzine participă la realizarea de instalații automate de manipulare. Se elaborează în prezent proiecte ale unor unități de producție specializate în construcția de roboți, iar instituțiile de învățămînt superior au început să pregătească specialiști

pentru acest nou domeniu de activitate.

Printr-o hotărîre a C.C. al P.C.U.S. din anul trecut a fost fixată sarcina de a se lărgi considerabil sfera de aplicare a roboților industriali, de a se orienta eforturile oamenilor de știință și ale constructorilor către utilizarea acestei tehnici și în alte ramuri ale economiei naționale decit construcțiile de mașini, fiind elaborat și un program complex în acest sens. Etapa actuală a erei roboților — releva de curînd ziarul *Frayda* — este marcată de cotitura de la folosirea unor manipuloare dispartate la crearea de complexe, secții și ateliere robotizate, a acestor orientare urmînd să capete o importanță deosebită în actualul cincinal.

La conferința științifico-practică pe problemele robotehnicii, desfășurată în vara acestui an la Moscova, s-a arătat că în întreprinderile orașului funcționează 600 de manipuloare și roboți industriali, numărul mijloacelor robotehnice din industria capitalei U.R.S.S. urmînd să sporească de 3-4 ori în cursul cincinalului; pe de altă parte, numai în anul curent, datorită măsurilor de mecanizare și automatizare complexă a producției, efectivul muncitorilor care execută operații manuale se reduce cu douăzeci de mi.

UNRWA

Eduard Șişmanian. Constanța — Inițialele U.N.R.W.A. desemnează Oficiul de ajutorare și lucrări al Națiunilor Unite pentru refugiații din Palestina în Orientul Apropiat. Acest organism temporar, care și-a început activitatea la 1 mai 1950, are ca misiune actuală, în măsura în care îi permit resursele, să acorde asistență refugiaților palestinieni care au nevoie de ea sub formă de adăpost, alimentație, învățămînt general și profesional, asistență medicală și socială, asigurarea mediului și altele.

Cheltuielile relative la personalul internațional al U.N.R.W.A. sînt suportate de O.N.U., U.N.E.S.C.O. și O.M.S. Resursele bugetare ale oficiului provin din contribuții voluntare, din partea guvernelor a peste 60 de țări, ca și a unui număr de organisme ne-

governamentale, asociații, firme comerciale, persoane particulare. Deși au sporit de-a lungul anilor, contribuțiile nu au crescut în același ritm cu cheltuielile. În plus, dată fiind natura lor voluntară, ele nu oferă nici o garanție privind continuitatea lor în viitor. Alte elemente de incertitudine privind resursele la dispoziția U.N.R.W.A. sînt legate de inflație (afit de cea din teritoriile în care își desfășoară activitatea, cit și de cea de pe piața mondială), precum și de instabilitatea cursurilor valutare. În structura cheltuielilor U.N.R.W.A., principalul capitol îl reprezintă învățămîntul (53%), țînind seama și de faptul că datorită sporului demografic deosebit de rapid efectivele de vîrstă școlară se măresc cu circa 3,5% pe an.

Aniversarea, la 29 noiembrie, a **Zilei internaționale de solidaritate cu poporul palestinian** constituie un nou prilej de a sublinia necesitatea de a se ajunge la o pace traiană globală în Orientul Mijlociu, la soluționarea problemei poporului palestinian, pe baza dreptului său la autodeterminare, la făurirea unui stat liber și independent, la asigurarea securității și independenței tuturor statelor din zonă.

Reciclarea deșeurilor

Viorica Bursuc, Bacău — Dintre țările socialiste, cel mai ridicat grad de reciclare a materiilor prime pare să existe în R.D. Germană. În această țară 45% din producția de hirtie se obține pe baza hirtiei vechi, fierul vechi este utilizat pentru producerea a trei sferturi din otelul național, iar deșeurile textile — pentru 10% din producția de textile a țării. De mai mulți ani nu a mai fost necesară producția de sticle de vin, cele aflate în circulație între comerț și consumatori dovedindu-se suficiente, iar o sticlă de bere face în medie peste 30 de rotații înainte de a deveni inutilizabilă.

Cu toate acestea în R.D.G., țară care își acoperă din import aproape 60% din necesarul de materii prime, se apreciază că, pe ansamblu, deșeurile recuperate repre-

zintă încă numai o treime din deșeurile reutilizabile.

În vederea sporirii gradului de recuperare a materialelor secundare, cistigă tot mai mult teren principiul că la deșeuri trebuie gîndit încă din momentul conceperii produsului. De altfel, la Dresda funcționează de cîțiva ani un „Centru de informare privind utilizarea materialelor”, care deserveste în prezent 1.500 de întreprinderi.

Energie

în agricultură

Ilarie Mărgărit, Ponorita — 1) În stadiul actual, incipient, al valorificării surselor noi și regenerabile de energie, acestea pot reprezenta un complement, dar încă nu un substitut al surselor clasice de energie. Potrivit declarației directorului general al F.A.O., Edouard Saouma, la Conferința de la Nairobi din vara acestui an, în majoritatea zonelor globului combustibili fosili riscă să rămînă încă multă vreme baza aprovizionării cu energie a agriculturii.

Intrucît o sporire considerabilă a producției agricole nu este de conceput fără o creștere și mai substanțială a consumului de energie, îngrășăminte, pesticide, irigații, cu un cost tot mai ridicat (în prezent agricultura țărilor în curs de dezvoltare conțeaază cu numai 4% în consumul global de energie al acestora), Edouard Saouma s-a pronunțat pentru intensificarea sprijinului acordat de guverne valorificării unor surse noi de energie (precum biomasa, vîntul, soarele), paralel cu dezvoltarea cercetărilor în vederea realizării unor tehnologii agricole mai puțin energointensive.

2) Optimismul inițial legat de utilizarea pe scară mare a unor recolte pentru producerea de carburanți s-a redus mult după ce s-a calculat că aceasta ar atrage o scumpire considerabilă a produselor agroalimentare. În cazul concret la care vă referiți, pentru a obține echivalentul cantității de 1 milion de barili de petrol pe zi (1 baril = 159 litri) sub formă de etanol, ar fi necesară cultivarea cu trestie de zahăr a unei suprafețe duble față de cea ocupată acum de această cultură pe glob (în scopuri exclusiv alimentare).

Revista ECONOMICA

Edi \hat{t} at \hat{a} de Consiliul Suprem al Dez-
volt \hat{a} rii Economice \hat{s} i Sociale — Insti-
tutul Centra \hat{l} de Cercet \hat{a} ri Economice

Sumarul nr. 48 din 27 noiembrie 1981

- Un amplu \hat{s} i mobilizator program pen-
tru perfec \hat{t} ionarea intregii activit \hat{a} ti,
pentru progresul multilateral al patriei
(N. Ionescu) 1

ECONOMIE NA \hat{T} IONAL \hat{A}

- Dezvoltarea bazei de materii prime \hat{s} i
energetice
- Realizarea integral \hat{a} a planului de in-
vestitii — condi \hat{t} ie a cre \hat{s} terii produc-
tiei de carbune \hat{s} i minereuri (Gh. Dr \hat{a} -
ghiei) 4
- Promovarea unor tehnologii avansate
pentru accelerarea forajului. Ac \hat{t} iuni in
sprijinul sporirii produc \hat{t} iei de t \hat{a} ieci.
Hora \hat{t} iu Seiceanu) 6
- Cum sint realizate programele de asi-
milare \hat{s} i cre \hat{s} tere a produc \hat{t} iei de ofe-
luri speciale (V. Boescu, C. B \hat{a} rnea) 7
- Un cuprinzator program pentru dezvolt-
tarea agriculturii (Ovidiu Popescu) 9
- Extinderea planta \hat{t} ilor pomicele valo-
roase (R. Voicu, V. Vasilescu, M. Ri-
cu \hat{t}).
- Dezbateri „R.E.” Rolul \hat{s} i func \hat{t} ile cre-
ditului in realizarea autogestunii : op-
timizarea raportului intre fondurile
proprii \hat{s} i imprumutate (IV) 13
- Transformarea Rom \hat{a} niei intr-o tar \hat{a}
cu nivel mediu de dezvoltare (Ion
Blaga) 15
- Cititorii au cuvintul 17

STIIN \hat{T} A-TEHNOLOGIE-EFICIENT \hat{A}

- Fundamentarea pe criterii stiintifice a
relatiei efort-efect in cercetare (Sorin
V. Stan) 18

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Progresul tehnic \hat{s} i condi \hat{t} ile de munc \hat{a}
(Alexandru Bal \hat{a} zs) 19

TEORII-IDEI

- Posibilit \hat{a} ti de cunoastere a resurselor
naturale prin cercetarea arhivelor (dez-
bateri) 21
- Școli ● curente ● economiști. Concep-
ții neoclasice privind dobinda \hat{s} i facto-
rii săi (I) (Silviu Cerna) 24

ECONOMIE MONDIAL \hat{A}

- Ini \hat{t} iative rom \hat{a} nești pentru cre \hat{s} terea
rolului O.N.U. in lupta popoarelor pen-
tru dezarmare \hat{s} i pace (Sabin Pop) 26
- Tendin \hat{t} e-conjuncturi 28
- R.S.F. Iugoslavia. Orient \hat{a} ri fundamen-
tale ale dezvolt \hat{a} rii economice in ac-
tualul cincinal (Nicolae Popov) 29
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLIMENTUL NUM \hat{A} RULUI : Gene-
ralizarea experientei inaintate in uni-
t \hat{a} tile economice

IN THIS ISSUE

- A large and mobilizing programme for the improvement of the
whole activity, for the many-sidedly progress of the country
(N. Ionescu) 1
- Assimilation programmes and production growth for special
steels. How are these achieved ? (Vasile Boescu, C. B \hat{a} rnea) 7
- Role and functions of the credit in self-management ; im-
proving the ratio between own and borrowed funds (IV) (a
debate) 13
- Turning Romania into a medium developed country (Ion Blaga) 15
- Possibilities to evaluate natural resources through archives
searching (a debate) 21
- Schools ● trends ● economists. Neo-classical conceptions on
interest and its factors (I) (Silviu Cerna) 24
- Romanian initiatives to increase the U.N. role in the peoples'
struggle for disarmament and peace (Sabin Pop) 26
- The S.F.R. of Yugoslavia. Basic orientations for the economic
development in the present five-year plan period (Nicolae
Popov) 29

DANS LE NUMERO

- Un programme large et mobilisateur pour le perfection-
nement de l'entiere activite, pour le progres multiforme de
la patrie (N. Ionescu) 1
- Comment sont realises les programmes d'assimilation et
d'accroissement de la production d'aciers speciaux (V. Boescu,
C. B \hat{a} rnea) 7
- Le r \hat{o} le et les fonctions du credit dans l'autogestion ; l'optimi-
sation du rapport entre les fonds propres et emprunt \hat{e} s (d \hat{e} bat) (IV) 13
- La transformation de la Roumanie dans un pays \hat{a} niveau mo-
yen de developpement (Ion Blaga) 15
- Possibilit \hat{e} s de connaitre les ressources naturelles par la re-
cherche dans les archives (d \hat{e} bat) 21
- Ecoles-courants- \hat{e} conomistes. Conceptions neoclassiques concer-
nant l'int \hat{e} r \hat{e} t et ses facteurs (I) (Silviu Cerna) 24
- Initiatives roumaines pour accroitre le r \hat{o} le de l'O.N.U. dans
la lutte des peuples pour le d \hat{e} sarmement et la paix (Sabin Pop) 26
- La R.S.F. de Yougoslavie. Orientations fondamentales du d \hat{e} -
veloppement \hat{e} conomique dans le present quinquennat (Nicolae
Popov) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Широкая и мобилизующая программа совершенствования всей
деятельности, многогранного прогресса родины (N. Ionescu) 1
- Как претворяются в жизнь программы усвоения и повышения
производства специальных сталей (V. Boescu, C. B \hat{a} rnea) 7
- Роль и функции кредита в осуществлении хозрасчета; оптими-
зация отношения между собственными и заемными фондами
(IV) (V. Boescu, C. B \hat{a} rnea) 13
- Превращение Румынии в страну со средним уровнем развития
(Ion Blaga) 15
- Возможности познания природных ресурсов путем исследо-
вания архивов (V. Boescu, C. B \hat{a} rnea) 21
- Школы ● течения ● экономисты. Неоклассические концепции и
относительно процента и его факторов (I) (Silviu Cerna) 24
- Румынские инициативы для повышения роли О.О.Н. в борьбе
народов за разоружение и мир (Sabin Pop) 26
- С.Ф.Р. Югославия. Основные направления экономического
развития в нынешней пятилетке (Nicolae Popov) 29

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postale \hat{s} i
difuzorii voluntari de pres \hat{a} din intreprinderi \hat{s} i institutii. Pre \hat{t} ul
unui abonament (inclusiv suplimentul s \hat{a} pt \hat{a} minal) — 260 lei anual.
Termenul limit \hat{a} de incheiere a abonamentului : 15 ale lunii ante-
rioare perioadei de abonare.

Redac \hat{t} ia \hat{s} i administra \hat{t} ia : 70 159, București, Bd. Magheru nr. 28—30 etaj 1,
sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1
București. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Știin \hat{t} ei”

Aparate practice și economice pentru gospodăria dv.:
ÎNCĂLZITOARE ELECTRICE DE APĂ CU ACUMULARE DE CĂLDURĂ SUB PRESIUNE

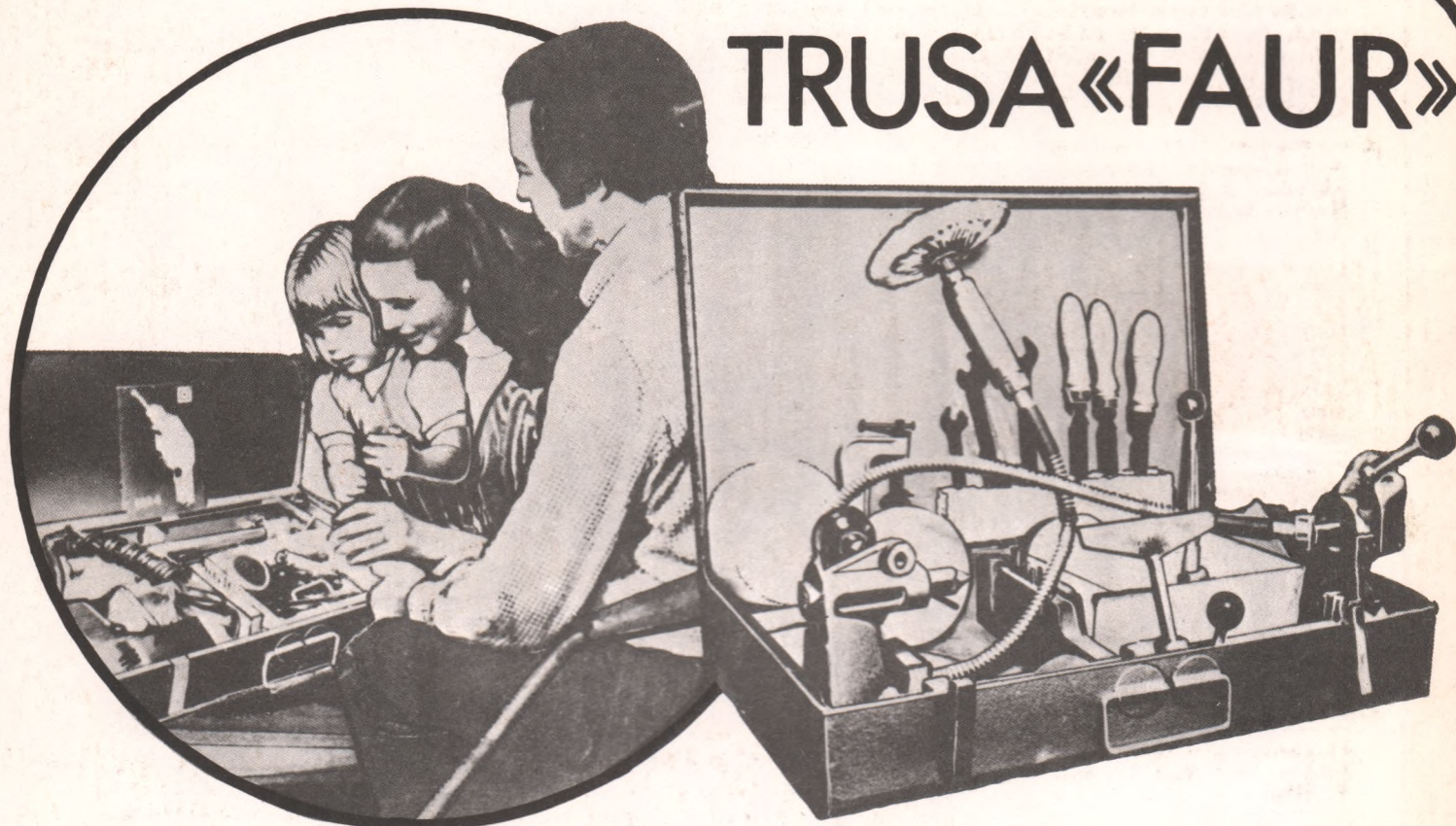
În magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat vă puteți procura încălzitoare electrice de apă cu acumulare de căldură sub presiune, de diferite capacități, în funcție de preferințele dv.: încălzitoarele corespund celor mai avansate tehnici în domeniu.

Încălzitoarele electrice de apă răspund unor necesități cotidiene în orice gospodărie: în bucătărie (la spălatul vaselor și la gătit), în băi, în mediul rural, în gospodării individuale, grădinițe și ferme, apa caldă oferind membrilor familiei un grad sporit de confort.

Funcționarea lor în condiții optime aduce economii importante.

TRUSA «FAUR»

VREȚI SĂ VĂ UȘURAȚI MUNCA IN GOSPODĂRIE ?

Vizitați magazinele comerțului de stat care au la vânzare un dispozitiv complex — TRUSA FAUR — la prețul de lei 2 346, cu ajutorul căruia executați următoarele operații :

- lustruiți mobila
- lustruiți autoturismul

- curățați rugina de pe suprafețele metalice
- strunjiți în lemn
- găuriți metalul și lemnul
- șlefuiți

REȚINETI :

TRUSA FAUR — un ajutor prețios pentru dv. !

TRUSA FAUR — efort minim, timp economisit, bună dispoziție !